

A Közbeszerzési Döntőbizottság eljárása és a közbeszerzési tárgyú perek

Boros Anita

A KÖZBESZERZÉSI DÖNTŐBIZOTTSÁG ELJÁRÁSA ÉS A KÖZBESZERZÉSI TÁRGYÚ PEREK

Szerző:

Dr. habil Boros Anita

Szakmai lektor:

Dr. Puskás Sándor

2024-ben hatályosította:

Dr. Szabó Kinga

A hatályosított kézirat lezárásának dátuma:

2024. február 22.

Hatodik, hatályosított kiadás

Eredeti kiadás éve:

2019

Kiadja:

© Nemzeti Közszolgálati Egyetem;
Közigazgatási Továbbképzési Intézet, 2024

Felelős kiadó:

Dr. Deli Gergely rektor
Címe: 1083 Budapest, Ludovika tér 2.

A mű szerzői jogilag védett. Minden jog, így különösen a sokszorosítás, terjesztés és fordítás joga fenntartva. A mű a kiadó írásbeli hozzájárulása nélkül részeiben sem reprodukálható, elektronikus rendszerek felhasználásával nem dolgozható fel, azokban nem tárolható, azokkal nem sokszorosítható és nem terjeszthető.

TARTALOM

Bevezetés	4
1. A közigazgatási jellegű közbeszerzési jogorvoslat	7
1.1. A Közbeszerzési Döntőbizottság szervezeti jellemzői	7
1.2. A közbeszerzési döntőbizottság eljárása	9
1.3. Jogorvoslat a Közbeszerzési Döntőbizottság döntése ellen	42
2. A magánjogi jellegű közbeszerzési jogorvoslatok	59
2.1. A szerződés módosítása érvénytelenségének megállapítása iránti polgári per	59
2.2. A közbeszerzésekkel kapcsolatos egyéb polgári perek	60
Jogszabálytár	62

BEVEZETÉS

A közbeszerzési eljárás egy nagyon sajátos eljárástípus, jogi értelemben is a vegyes jogterületek közé szoktuk sorolni. Ennek elsődlegesen az az oka, hogy az eljárás teljes folyamata során egészen a közbeszerzési eljárás alapján megkötött szerződés teljesítéséig számos közjogi és magánjogi elem megjelenik. Ennek köszönhetően a közbeszerzési jogorvoslatok is sajátosak, hiszen vannak olyan közbeszerzési jogsértések, amelyek *közjogi értelemben reparálhatók közigazgatási hatósági eljárás keretében*, és lesznek olyan igények, amelyek éppen a magánjogi jellegükre figyelemmel *csak bíróság előtt érvényesíthetők*.

A közjogi, illetve a magánjogi jelleg mellett a jogorvoslatokat nemcsak a nemzeti, hanem a nemzetközi jog is befolyásolja, különös tekintettel az *Európai Unió közbeszerzések terén érvényesülő aktív szerepvállalására*.¹

Lásd ehhez:

- Az Európai Parlament és a Tanács 2007/66/EK irányelve (2007. december 11.) a 89/665/EGK és a 92/13/EGK tanácsi irányelvnek a közbeszerzési szerződések odaítélésére vonatkozó jogorvoslati eljárások hatékonyságának javítása tekintetében történő módosításáról (EGT-vonatkozású szöveg)
<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HU/TXT/?qid=1543278136576&uri=CELEX:32007L0066>
- A BIZOTTSÁG JELENTÉSE AZ EURÓPAI PARLAMENTNEK ÉS A TANÁCSNAK a 2007/66/EK irányelvvel módosított 89/665/EGK és 92/13/EGK irányelvnek a közbeszerzéshez kapcsolódó jogorvoslati eljárásokkal összefüggő hatékony érvényesüléséről
COM/2017/028 final
<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HU/TXT/?qid=1543278359549&uri=CELEX:52017DC0028>
- A Bíróság (harmadik tanács) 2008. február 14-i ítélete.
Varec SA kontra belga állam.
Előzetes döntéshozatal iránti kérelem: Conseil d'État – Belgium.
Közbeszerzés – Kereset – 89/665/EGK irányelv – Hatékony jogorvoslat – Fogalom – A kontradiktórius eljárás elve és az üzleti titok védelméhez való jog közötti egyensúly – A gazdasági szereplők által szolgáltatott információk bizalmosságának védelme a jogorvoslati eljárásokért felelős testület által.
C-450/06. sz. ügy.
<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HU/TXT/?qid=1543278359549&uri=CELEX:62006CJ0450>
- A Bíróság (harmadik tanács) 2010. január 28-i ítélete.
Európai Bizottság kontra Írország.
Tagállami kötelezettségzegés – 93/37/EGK irányelv – Építési beruházásra irányuló közbeszerzési szerződések – A szerződés odaítélésével kapcsolatos határozatoknak a részvételre jelentkezőkkel és ajánlattevőkkel való közlése – 89/665/EGK irányelv – Közbeszerzési szerződések odaítélésével kapcsolatos jogorvoslati eljárások – Keresetindítási határidő – A keresetindítási határidő kezdetének időpontja.
C-456/08. sz. ügy.
<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HU/TXT/?qid=1543278235346&uri=CELEX:62008CJ0456>

¹ Puskás Sándor: A jogorvoslati irányelvek revíziója és a jogorvoslatok szabályainak legfontosabb változásai. Közbeszerzési Szemle 2018/4:2-4. o.

A közbeszerzési jogorvoslati eljárások tekintetében a közbeszerzésekről szóló 2015. évi CXLI. törvény (a továbbiakban: Kbt.) Hatodik Részének² szabályai az irányadók. A közbeszerzésre, a közbeszerzési eljárásra, az építési, illetve szolgáltatási koncesszióra, valamint a koncessziós beszerzési eljárásra vonatkozó jogszabályokba ütköző magatartás vagy mulasztás miatt a Hatodik Rész rendelkezései szerinti jogorvoslatnak van helye.³

A Kbt. természetesen iránymutatást ad azzal kapcsolatban is, hogy mely típusú kérdéskörök tartoznak a közigazgatási hatósági eljárásban jogorvoslati fórumként fellépő Közbeszerzési Döntőbizottság hatáskörébe és melyek a bíróságéba.

Ennek megfelelően azt mondhatjuk, hogy

Ad a) a *Közbeszerzési Döntőbizottság, mint közigazgatási hatóság* hatáskörébe tartozik

- a közbeszerzésre, a közbeszerzési eljárásra, az építési, illetve szolgáltatási koncesszióra, valamint a koncessziós beszerzési eljárásra vonatkozó jogszabályok megsértése miatt indult eljárás lefolytatása a közbeszerzési vagy koncessziós beszerzési eljárás tekintetében – ideértve a 21. § (4) bekezdésében említett külön jogszabály szerinti előminősítési kérelem elutasítása és az előminősítési listáról való törlés miatt indult eljárást is (a Kbt. ezt a jogorvoslatokról szóló fejezetében előminősítési ügyekben indított jogorvoslati eljárásnak hívja);⁴
- a szerződés módosításával vagy teljesítésével kapcsolatos polgári jogi igények miatt indult eljárás kivételével a közbeszerzési vagy koncessziós beszerzési eljárás alapján megkötött szerződés Kbt.-be, illetve a Kbt. felhatalmazása alapján alkotott rendeletbe ütköző módosítása vagy teljesítése;⁵
- az ajánlatkérő által a Kbt. 117. § szerint önállóan kialakított eljárási szabályokba ütköző magatartás vagy mulasztás miatt indult eljárás lefolytatása;⁶
- a Kbt. szerinti jogalapok mentén⁷ a szerződés semmisségének megállapítása;⁸

² A Kbt. 144. § (3) bekezdése szerint, ahol e rész közbeszerzést vagy közbeszerzési eljárást említ, azon a koncessziós beszerzési eljárást, és a tervpályázati eljárást is érteni kell.

³ Ld. a Kbt. 144. § (1) bekezdését.

⁴ Ld. a Kbt. 145. § (2) bekezdését.

⁵ Ld. a Kbt. 145. § (3) bekezdését.

⁶ Ld. a Kbt. 145. § (3) bekezdését.

⁷ 137. § (1) Semmis a szerződés, ha

a) azt a közbeszerzési eljárás jogtalan mellőzésével kötötték meg;

b) hirdetmény nélküli közbeszerzési eljárás eredményeként úgy kötötték meg, hogy nem álltak fenn a hirdetmény nélküli eljárás alkalmazhatóságának feltételei;

c) a felek a szerződéskötési moratóriumra vonatkozó szabályok [80. § (5) bekezdése, 115. § (2) bekezdése, 131. § (6)–(8) bekezdése] megsértésével kötöttek szerződést, és ezzel megfosztották az ajánlattevőt a szerződéskötést megelőző jogorvoslat lehetőségétől, egyben olyan módon sértették meg a közbeszerzésekre vonatkozó szabályokat, hogy az befolyásolta az ajánlattevő esélyét a közbeszerzési eljárás megnyerésére;

d) keretmegállapodás – amennyiben a keretmegállapodás alapján a beszerzés a verseny újraindítása során valósulhat meg – vagy dinamikus beszerzési rendszer alapján történő beszerzés esetében a szerződés megkötésére a 131. § (8) bekezdés d) pontjának alkalmazásával úgy került sor, hogy

da) az ajánlatkérő megsértette a keretmegállapodásban a verseny újraindítására vagy a dinamikus beszerzési rendszerbe felvett gazdasági szereplők ajánlattételre történő felhívására vonatkozó kötelezettségét, vagy

db) az ajánlatkérő jogsértően állapította meg a nyertes ajánlattevő, vagy – a nyertes visszalépése esetén – a következő legkedvezőbb ajánlatot benyújtó ajánlattevő személyét.

⁸ Ld. a Kbt. 145. § (3a) bekezdését.

- annak megállapítása, hogy a szerződés a Kbt. előbbieken említett semmisségi klauzuláinak fennállta ellenére sem semmis, tekintettel a Kbt. erre való felhatalmazására;⁹
- annak megállapítása is, hogy a Kbt.-ben¹⁰ meghatározott jogsértés miatt semmis szerződés esetén a szerződés érvénytelenségéből fakadó jogkövetkezmények alkalmazásának körében az eredeti állapot helyreállítható-e;¹¹
- a fentiekben említetteknek a Kbt.-t önként alkalmazó szervezet vagy személy vonatkozásában történő elbírálása.^{12 13}

Ad b) A bíróság hatáskörébe tartozik a polgári jogi igények elbírálása, így

- a közbeszerzési eljárással,
- a koncessziós beszerzési eljárással,
- a közbeszerzési eljárás alapján megkötött szerződéssel, valamint
- a megkötött építési, illetve szolgáltatási koncesszióval és ezek módosításával vagy teljesítésével kapcsolatos polgári jogi igények.¹⁴

Lásd ehhez:

- Napi statisztika
A Napi Közbeszerzés c. applikáción
Elérhető: www.kozbeszerzes.hu

⁹ A Kbt. 137. § (3) bekezdése szerint a Kbt. 137. § (1) bekezdéstől eltérően a szerződés nem semmis, ha kiemelkedően fontos közérdek fűződik a szerződés teljesítéséhez. A szerződéshez közvetlenül kapcsolódó gazdasági érdek (így különösen a késedelmes teljesítésből, az új közbeszerzési eljárás lefolytatásából, a szerződő fél esetleges változásából vagy az érvénytelenségéből következő kötelezettségekből eredő költség) nem tekinthető kiemelkedően fontos közérdeknek, a szerződés érvényességéhez fűződő további gazdasági érdekek pedig kizárólag akkor, ha a szerződés érvénytelensége aránytalan következményekkel járna.

¹⁰ Ld. a Kbt. már hivatkozott 137. § (1) bekezdését.

¹¹ Ld. a Kbt. 145. § (3a) bekezdését.

¹² Ld. a Kbt. 145. § (4) bekezdését.

¹³ Érdeemes itt utalnunk arra is, hogy a Kbt. alkalmazása alóli kivételekkel kapcsolatos jogorvoslat során nem vizsgálhatja felül az Országgyűlés illetékes bizottságának a Kbt. alkalmazása alóli felmentést eredményező döntését, ugyanakkor ágazati törvény kifejezetten ilyen tartalmú rendelkezése esetén a Közbeszerzési Döntőbizottság hatáskörébe tartozhat a védelmi és biztonsági tárgyú, továbbá a minősített adatot, illetve alapvető biztonsági, nemzetbiztonsági érdeket érintő vagy különleges biztonsági intézkedést igénylő beszerzésre, beszerzési eljárásra vonatkozó jogszabályok megsértése miatt indult eljárás lefolytatása. (Kbt. 145. § (6) bekezdés)

¹⁴ Ld. a Kbt. 144. § (2) bekezdését.

1. A KÖZIGAZGATÁSI JELLEGŰ KÖZBESZERZÉSI JOGORVOSLAT

A Közbeszerzési Döntőbizottság egy sajátos közigazgatási szerv, amely *szervezetileg* a Közbeszerzési Hatóság keretében működik,¹⁵ és *feladata* a közbeszerzésekkel és a tervpályázati eljárásokkal kapcsolatos jogsértő vagy vitás ügyek miatti jogorvoslat intézése.¹⁶ A Döntőbizottság olyan értelemben is sajátos, hogy közigazgatási hatóságként jár el és *eljárása során* döntően kontradiktórius eljárásban. Ebben az eljárásban nem csak a Kbt., hanem – többek között – a más hatóságok eljárása során is alkalmazandó jogszabály, az általános közigazgatási rendtartásról szóló 2016. évi CL. törvény (a továbbiakban: Ákr.) rendelkezései is irányadóak.

Az alábbiakban áttekintjük, hogy szervezeti és eljárásjogi értelemben melyek a Közbeszerzési Döntőbizottság legfontosabb jellemzői.

1.1. A Közbeszerzési Döntőbizottság szervezeti jellemzői

A Közbeszerzési Döntőbizottság országos illetékességgel eljáró közigazgatási hatóság.¹⁷ A Döntőbizottság a nevéből is adódóan *közbeszerzési biztosokból* áll. A Döntőbizottság a Tanács által meghatározott számú és a Hatósággal közszolgálati jogviszonyban álló közbeszerzési biztosból, valamint elnökből áll, akiket a Tanács nevez ki és ment fel.¹⁸ Az egyes eljárások során fő szabály szerint három közbeszerzési biztosból álló tanács jár el.

A közbeszerzési biztosok sajátos közszolgálati jogviszonnyal rendelkeznek, ezért a jogviszony létrejöttének a feltételei is sajátosak. A Kbt. szerint közbeszerzési biztos az lehet, aki felsőfokú végzettséggel és legalább hároméves szakmai gyakorlattal, valamint közigazgatási, illetve jogi szakvizsgával, vagy közigazgatási tanulmányok szakirányú szakképzettséggel, vagy kormányzati tanulmányok szakirányú szakképzettséggel rendelkezik.¹⁹

A Közbeszerzési Döntőbizottság függetlenségének érvényre juttatása érdekében a Kbt. számos korlátozó szabályt fogalmaz meg a közbeszerzési biztosokkal kapcsolatban. Egyfelől a közbeszerzési biztossal szemben számos *összeférhetetlenségi klauzula* is megjelenik a Kbt.-ben, így

- a) a közbeszerzési biztos más megbízást nem fogadhat el, más kereső foglalkozást nem folytathat, nem lehet gazdasági társaságban személyes közreműködésre kötelezett tag, vezető tisztségviselő, felügyelőbizottsági tag. Ez alól kivételt képez a tudományos, oktatói, művészeti, lektori, szerkesztői, jogi oltalom alá eső szellemi tevékenység és a nevelőszülői foglalkoztatási jogviszony;²⁰
- b) nem lehet közbeszerzési biztos, aki országgyűlési, helyi önkormányzati képviselő, nemzetiségi szószóló, polgármester, illetve kamarai tisztségviselő, valamint aki gazdasági társaságban 25%-nál, illetve huszonötmillió forintnál nagyobb tulajdoni részesedéssel rendelkezik.²¹

¹⁵ Ld. a Kbt. 179. § (4) bekezdését.

¹⁶ Ld. a Kbt. 192. § (1) bekezdését.

¹⁷ Ld. a Kbt. 145. § (5) bekezdését.

¹⁸ Ld. a Kbt. 192. § (3) bekezdését.

¹⁹ Ld. a Kbt. 193. § (4) bekezdését.

²⁰ Ld. a Kbt. 193. § (6) bekezdését.

²¹ Ld. a Kbt. 193. § (7) bekezdését.

Másfelől a Kbt. azt is rögzíti, hogy a közbeszerzési biztosok döntéshozataluk során függetlenek, a jogszabályok alapján meggyőződésüknek megfelelően döntenek, döntéseik meghozatalával kapcsolatban nem befolyásolhatók és nem utasíthatók.²²

A Döntőbizottságot az elnök vezeti. A Döntőbizottság elnöke:

- képviseli a Döntőbizottságot;
- elkészíti és a Hatóság elnökéhez jóváhagyásra előterjeszti a Döntőbizottság szervezeti és működési szabályzatát;
- ellenőrzi az eljárási határidők megtartását;
- a Döntőbizottság eljárását kezdeményező kérelem benyújtását követően haladéktalanul gondoskodik a kérelemmel érintett eljárás megnevezésének, tárgyának, az ügyfelek megnevezésének és a kérelem megérkezési időpontjának, továbbá a Döntőbizottság érdemi, a közbeszerzési ügy befejezését eredményező határozatának és a szerződés megkötését engedélyező végzésének, valamint a határozat közigazgatási perben való megtámadása esetén a bíróság határozatának közzétételéről;
- gondoskodik a kollégium véleményének a közbeszerzési biztosok általi megismeréséről.²³

A Döntőbizottság elnöke az lehet, aki jogi szakvizsgával és megfelelő gyakorlattal rendelkezik. A gyakorlati előképzettség szempontjából legalább ötéves közbeszerzési gyakorlat, legalább hároméves állami vezetői gyakorlat, vagy legalább hároméves bírói vagy ügyészi gyakorlat jöhet számításba.²⁴

Szintén a Döntőbizottság függetlenségének hangsúlyozása érdekében a Döntőbizottság elnökét és elnökhelyettesét nem a Hatóság elnöke, hanem a Tanács választja meg a jelen lévő tagok kétharmadának szavazatával, öt évre. A Döntőbizottság elnökhelyettesét a Tanács a közbeszerzési biztosok közül választja meg, az elnökhelyettes személyére a Döntőbizottság elnöke tesz javaslatot. A Döntőbizottság elnöke és elnökhelyettese újraválasztható.

A Közbeszerzési Döntőbizottságnak *kiemelkedő szerepe van a közbeszerzési jogalkalmazói gyakorlat alakításában*. Ennek egyik szükségképpeni előfeltétele, hogy a Közbeszerzési Döntőbizottság joggyakorlata is konzekvens legyen, ezért a döntőbizottsági döntéshozatal egységének biztosítása érdekében *a közbeszerzési biztosokat magában foglaló összkollégium működik*. Az összkollégium ülésein a közbeszerzésekért felelős miniszter által vezetett minisztérium közbeszerzési területért felelős szervezeti egységének képviselői, valamint az európai támogatásokat auditáló szerv képviselői is részt vehetnek tanácskozási joggal.²⁵ Az összkollégium mellett a Közbeszerzési Döntőbizottság a szervezeti és működési szabályzatában meghatározott ügyekre, ügycsoportokra *kollégiumot* működtethet, amely elemzi a Közbeszerzési Döntőbizottság gyakorlatát, figyelemmel kíséri a bírósági joggyakorlat alakulását, és véleményt nyilvánít a vitás jogalkalmazási kérdésekben.²⁶

Az összkollégium állásfoglalásáról a Közbeszerzési Döntőbizottság a Közbeszerzési Hatóság honlapján ad tájékoztatást.

²² Ld. a Kbt. 193. § (12) bekezdését.

²³ Ld. a Kbt. 193. § (1) bekezdését.

²⁴ Ld. a Kbt. 192. § (5) bekezdését.

²⁵ Ld. a Kbt. 168. §-t.

²⁶ Ld. a Kbt. 168. § (2) bekezdését.

Lásd ehhez:

- A 1/2017. (III. 21.) számú összkollégiumi állásfoglalást. http://www.kozbeszerzes.hu/data/filer_public/c7/0b/c70b07d8-3e41-4090-8bbb-c922c9a4d734/1-2017_iii21_szamu_osszkollegiumi_allasfoglalas.pdf
- A 2/2017. (VI. 26.) számú összkollégiumi állásfoglalást a szerződéskötés engedélyezésének egyes kérdéseiről. http://www.kozbeszerzes.hu/data/filer_public/b7/1b/b71be1b8-7d7c-4d0f-9417-2400a15c47f4/2-2017_vi_26_szamu_osszkollegiumi_allasfoglalas.pdf

Ezek az összkollégiumi döntések azért is fontosak, mert a közbeszerzési biztosok a közzétett összkollégiumi állásfoglalások figyelembe vételével járnak el a közbeszerzési jogorvoslati eljárások során.

Az egységes döntéshozatal biztosításának egy másik eszköze az *elvi kérdésekben való döntések nyomon követése és konzekvens képviselése*. Ha ugyanis a Közbeszerzési Döntőbizottság valamely eljáró tanácsa elvi kérdésben dönt, köteles a döntését a Közbeszerzési Döntőbizottság elnökének bemutatni, aki azt az összkollégium elé terjeszti. Amennyiben a Döntőbizottság elnöke arról szerez tudomást, hogy az eljáró tanácsok ellentétes elvi alapokon nyugvó döntéseket hoztak, erről az összkollégiumot tájékoztatja, és az összkollégium a döntéshozatal egységének biztosítása érdekében állást foglal az adott jogkérdésben. Az összkollégium állásfoglalásától fő szabály szerint nem lehet eltérni. Ez alól kivételt képez az az eset, amikor a Közbeszerzési Döntőbizottság valamely eljáró tanácsa jogkérdésben el kíván térni az összkollégium állásfoglalásában foglaltaktól; erről köteles a Közbeszerzési Döntőbizottság elnökét tájékoztatni. A Közbeszerzési Döntőbizottság elnöke a tervezett döntést az adott ügycsoport tekintetében illetékes kollégium vagy az összkollégium elé terjeszti, és kikéri a kollégium vagy az összkollégium véleményét. Ilyenkor az eljáró tanács köteles a döntéshez a kollégium vagy az összkollégium állásfoglalását bevárni, az azonban nem köti, az eljáró tanács az összkollégium állásfoglalásától eltérő döntést is hozhat.²⁷

1.2. A közbeszerzési döntőbizottság eljárása

1.2.1. Az Ákr. és az Eüsztv. szerepe a közbeszerzési jogalkalmazás során

A Közbeszerzési Döntőbizottság eljárására az *Ákr. rendelkezéseit kell alkalmazni a Kbt., valamint a Kbt. felhatalmazása alapján alkotott végrehajtási rendelet kiegészítő vagy eltérő rendelkezéseinek figyelembevételével*.²⁸ Ez azt jelenti, hogy a Kbt. és a Kbt. felhatalmazása alapján kibocsátott rendeletet és az Ákr.-t párhuzamosan kell alkalmazni az eljárás során. Ahol az említett jogi szabályozók sajátos közbeszerzési eljárásra jellemző rendelkezéseket tartalmazva eltérnek az Ákr.-től, ott az Ákr.-t nem lehet alkalmazni. Amennyiben az említett jogi szabályozók nem az Ákr.-től eltérő, hanem annak rendelkezéseit kiegészítő szabályokat állapítanak meg, azokat az Ákr. rendelkezéseivel összhangban kell alkalmazni és értelmezni. Ennek az az oka, hogy a Kbt. és a közbeszerzési jellegű rendeleti szintű szabályozók nem ismétlik meg azokat a szabályokat, amelyek az Ákr.-ben már szerepelnek, hanem

- vagy valamilyen eltérő szabályt tartalmaznak;
- vagy valamilyen további szabályt határoznak meg.

Ebből az is következik, hogy ha közbeszerzési jogorvoslati eljárásban veszünk részt, akkor mindig azt kell megvizsgálunk, hogy

²⁷ Ld. a Kbt. 168. § (3)-(6) bekezdését.

²⁸ Ld. a Kbt. 145. § (1) bekezdését.

- a) az adott jogintézményre vonatkozóan a Kbt.-nek, vagy a Kbt. felhatalmazása alapján kiadott rendeletnek²⁹ van-e valamilyen sajátos – eltérő vagy kiegészítő – rendelkezése – az Ákr.-hez képest;
- b) amennyiben az előző kérdésre nemleges választ kapunk, akkor az Ákr. szabályai lesznek alkalmazandók.

Emellett nagyon fontos kiemelnünk, hogy amennyiben a Kbt. kifejezetten másként nem rendelkezik, az elektronikus ügyintézés és a bizalmi szolgáltatások általános szabályairól szóló törvény (a továbbiakban: Eüsztv.)³⁰ rendelkezéseit is alkalmazni kell a jogorvoslati eljárás során, ugyanis a Kbt. értelmében *kötelező az elektronikus úton történő kapcsolattartás*.³¹

1.2.2. Az eljárási alapelvek rendszere

A Kbt. nem határoz meg külön alapelveket a közbeszerzési jogorvoslati szakasz tekintetében, ezért arra az Ákr. szabályai lesznek irányadók. Az Ákr. szerint *az alapelvek szerepe* abban ragadható meg, hogy a közigazgatási hatósági eljárásokban, így a közbeszerzési jogorvoslati eljárásban is – összhangban az Alaptörvény XXIV. és XXVIII. cikkével – az eljárás minden résztvevője a rá irányadó szabályoknak megfelelően és az eljárás minden szakaszában az Ákr.-ben meghatározott alapelvek és alapvető szabályok érvényre juttatásával jár el.³²

Az Ákr. az alapelvek körében az alábbiakat nevesíti:³³

- a) *A jogszerűség elve*: ez az alapelv lényegében azt jelenti, hogy az eljárás során a hatóságnak a jogszabályi keretek között, jogszabály felhatalmazása alapján, a rendeltetésszerű hatáskörgyakorlás szabálya szerint kell eljárnia,³⁴ a szakszerűség, az egyszerűség, az ügyféllel való együttműködés és a jóhiszeműség követelményeinek megfelelően, a törvény előtti egyenlőség és az egyenlő bánásmód követelményét megtartva, indokolatlan megkülönböztetés és részrehajlás nélkül, a jogszabályban meghatározott határidőn belül, észszerű időben.
- b) *A hivatalbóliség elve* értelmében a hatóság a kizárólag kérelemre indítható eljárások kivételével hivatalból eljárást indíthat, a kérelemre indult eljárást jogszabályban meghatározott feltételek fennállása esetén folytathatja, illetve hivatalból állapítja meg a tényállást, határozza meg a bizonyítás módját és terjedelmét, valamint az Ákr. keretei között felülvizsgálhatja a saját és a felügyelete alá tartozó hatóság döntését és eljárását. A későbbiekben látni fogjuk, hogy a Kbt. sajátos szabályokat állapít meg az eljárás megindulására vonatkozóan.
- c) *A hatékonyság elve* értelmében a hatóságnak úgy kell megszerveznie a tevékenységét, hogy az az eljárás valamennyi résztvevőjének a legkevesebb költséget okozza, és – a tényállás tisztázására vonatkozó követelmények sérelme nélkül, a fejlett technológiák alkalmazásával – az eljárás a lehető leggyorsabban lezárható legyen.³⁵

²⁹ A Kbt. 150. § (1) bekezdése szerint a Közbeszerzési Döntőbizottság kérelemre indult eljárásáért igazgatási szolgáltatási díjat kell fizetni, amelynek – a beszerzés becsült értékéhez viszonyított – mértékét a közbeszerzésekért felelős miniszter rendeletben határozza meg.

³⁰ Az elektronikus ügyintézés és a bizalmi szolgáltatások általános szabályairól szóló 2015. évi CCXXII. törvény.

³¹ Ld. a Kbt. 145. § (1a) bekezdésének a) pontját.

³² Ld. az Ákr. 1. § (1) bekezdését.

³³ Ld. ehhez részletesen: Balogh-Békesi Nóra: A közigazgatási eljárásjog alapelvei in: Boros Anita-Darák Péter: Az általános közigazgatási rendtartás szabályai. Nemzeti Közszerzői Egyetem, Budapest, 2018. 29-35.

³⁴ Ld. az Ákr. 2. §-át.

³⁵ Ld. az Ákr. 4. §-t.

- d) Természetesen az eljárás nem csak a hatóság, hanem az ügyfelek közreműködésén is múlik. Ennek megfelelően az Ákr. az ügyfélre vonatkozó alapelvek körében szól arról, hogy az ügyfél az eljárás során bármikor nyilatkozatot, észrevételt tehet, illetve a hatóságnak biztosítania kell az ügyféli jogok – és itt az eljárás egyéb szereplőiről³⁶ is szól – érvényre jutását, így azt, hogy jogaikat és kötelezettségeiket megismerhessék, és előmozdítja az ügyféli jogok gyakorlását.³⁷
- e) A jóhiszeműség elve és a bizalmi elv alapján az eljárás valamennyi résztvevője köteles jóhiszeműen eljárni és a többi résztvevővel együttműködni. Ennek megfelelően az Ákr. azt is kimondja, hogy senkinek a magatartása nem irányulhat a hatóság megtévesztésére vagy a döntéshozatal, illetve a végrehajtás indokolatlan késleltetésére. Természetesen a hatóságnak az ügyfél és az eljárás egyéb résztvevőjének jóhiszeműségét az eljárásban vélelmeznie kell, amennyiben ezzel kapcsolatban kétség merül fel, a rosszhiszeműséget a hatóságnak kell bizonyítania.

1.2.3. A közbeszerzési jogorvoslati jogviszony jellemzői

A közigazgatási hatósági eljárás alapvetően egy háromszakaszos eljárás: ez azt jelenti, hogy az első fokú, vagy más néven alapeljárás az eljárás állandó szakasza, enélkül lényegében nincs közigazgatási eljárás. Ebben az eljárási szakaszban születik meg az első fokú érdemi döntés is.

A Döntőbizottság közigazgatási eljárása egy egyfokú eljárás, vagyis ez azt jelenti, hogy államigazgatási úton a Döntőbizottság döntése ellen a hagyományos értelemben vett államigazgatási szervezetrendszeren belül nincsen további jogorvoslat. Ez a jogorvoslati forma tipikusan a fellebbezés lenne, azonban a Kbt. egyértelműen előírja, hogy a Közbeszerzési Döntőbizottság döntése ellen bírósági felülvizsgálatnak van helye. Tehát ez azt jelenti, hogy a Közbeszerzési Döntőbizottság az egyetlen közigazgatási szerv, amely a fentiekben említett közbeszerzési kérdésekben jogorvoslati szempontból állást foglalhat.

Ha a közbeszerzési jogorvoslati jogviszonyt vizsgáljuk, megállapítható, hogy az eljárás főszemélyei – más hatósági eljáráshoz hasonlóan – a hatóság, azaz a Döntőbizottság, illetve a jogorvoslati eljárás megindulása esetén a vele kapcsolatba kerülő, jogorvoslati eljárást kezdeményező fél.

Ad a) A Döntőbizottság, mint hatóság a közbeszerzési jogorvoslati jogviszonyban: a közbeszerzési jogorvoslati eljárás során eljáró tanács vagy egyes biztos.

Ahogy arra már utaltunk, a Közbeszerzési Döntőbizottság eljárása több szempontból is egy sajátos közigazgatási hatósági eljárás. Azt is említettük már, hogy néhány kivételtől eltekintve a Döntőbizottság három tagú tanácsban jár el. Az eljáró tanács tagjait és az eljáró tanács elnökét mindig a Döntőbizottság elnöke jelöli ki, mégpedig úgy, hogy legalább két tagnak jogi szakvizsgával, legalább egy tagnak – európai uniós támogatással érintett közbeszerzési ügy esetén – az európai uniós támogatásból megvalósuló beszerzésekkel kapcsolatos tapasztalattal, további egy tagnak pedig az ügy tárgyával leginkább összefüggő egyetemi vagy főiskolai végzettséggel kell rendelkeznie.³⁸

Lásd ehhez a Kúria Kfv.37643/2017/16. számú határozatát.

³⁶ Az Ákr. szabályrendszerében az eljárás egyéb résztvevője a tanú, a hatósági tanú, a szakértő, a tolmács, a szemletárgy birtokosa és az ügyfél képviselője.

³⁷ Ld. az Ákr. 5. §-át.

³⁸ Ld. a Kbt. 146. § (2) bekezdését.

Az eljáró tanács elnöke kizárólag jogi szakvizsgával rendelkező közbeszerzési biztos lehet. Emellett a törvényünk sajátos szabályokat határoz meg az eljáró tanács elnökének feladatait illetően is.

Az eljáró tanács elnökének

- feladata az eljárás előkészítése és levezetése;
- lehetősége van megtenni minden olyan intézkedést és meghozni minden olyan végzést, amelyet a törvény a Közbeszerzési Döntőbizottság hatáskörébe utal.

Ez alól kivételt képez

- az ideiglenes intézkedés,
- a közbeszerzési ügy befejezését eredményező végzés,
- az eljárás kiterjesztéséről szóló döntés, valamint
- az ügy érdekében hozott határozat meghozatala.

Bizonyos esetekben a Közbeszerzési Döntőbizottság *egy közbeszerzési biztos*a jár el.

Amennyiben a Közbeszerzési Hatóság elnöke azért kezdeményezi a Közbeszerzési Döntőbizottság hivatalból való eljárását, mert az érintett szervezet a Közbeszerzési Hatóság felhívása ellenére nem tesz eleget a törvény hatálya alá tartozó ajánlatkérők listájába való bejelentkezési, illetve bejelentési kötelezettségének, a Közbeszerzési Döntőbizottság elnöke kizárólag jogi szakvizsgával rendelkező közbeszerzési biztos jelölhet ki egyedül eljáró biztosnak és természetesen ahol a Kbt. a jogorvoslati eljárás tekintetében eljáró tanácsot vagy elnököt említ, azon az egyedül eljáró biztos is érteni kell.³⁹

Nagyon fontos kiemelnünk azt is, hogy a fentiekben említett összeférhetlenségi klauzulák mellett, az adott eljárás során vizsgálni kell azt is, hogy valamilyen tekintetben nem sérülhet-e a közbeszerzési biztos(ok) pártatlansága, befolyástól való mentessége. Ezt határozzák meg az ún. *kizárási szabályok*.⁴⁰ Ezzel kapcsolatban azonban ki kell emelnünk, hogy az Ákr. és a Kbt. szabályait párhuzamosan kell alkalmazni, hiszen maga a Kbt. fogalmaz úgy, hogy az Ákr.-ben meghatározottakon⁴¹ túl a Kbt.-ben foglalt szabályokat is alkalmazni kell:⁴²

- a) Az Ákr. általános kizárási klauzulája szerint az ügy elintézésében nem vehet részt az a személy, akitől nem várható el az ügy tárgyilagossága megítélése.⁴³ Az Ákr. abszolút – azaz mérlegelést nem tűrő – kizárási okként nevesített szabálya, amely szerint az ügy elintézéséből kizárt az a személy, akinek jogát vagy jogos érdekét az ügy közvetlenül érinti, az eljárás egyéb résztvevője és a támogató,⁴⁴ a Közbeszerzési Döntőbizottság eljárása során is alkalmazandó.

³⁹ Ld. a Kbt. 146. § (3)-(4) bekezdését.

⁴⁰ Ezek nem keverendők össze a közbeszerzési anyagi jogi értelemben vett, a Kbt. 62–63. §-ában nevesített kizárási okokkal.

⁴¹ Ld. ehhez részletesen: Vértessy László: Kizárási okok in: Boros Anita – Darák Péter: Az általános közigazgatási rendtartás szabályai. Nemzeti Közszolgálati Egyetem, Budapest, 2018. 71-74.

⁴² Ld. a Kbt. 147. § (1) bekezdését.

⁴³ Ld. az Ákr. 22. § (1) bekezdését.

⁴⁴ Ld. az Ákr. 23. § (1) bekezdését.

- b) Az a) pontban meghatározottakon túl a közbeszerzési ügyben nem járhat el az a közbeszerzési biztos,⁴⁵ aki
- az ajánlatkérő, a közbeszerzési eljárást jogtalanul mellőzve beszerző, az ajánlattevő vagy az eljárást kezdeményező egyéb érdekelt szervezetben (a továbbiakban a Kbt. jogorvoslati fejezetében használt terminológiája szerint együtt: ügyfélszervezet) tulajdoni részesedéssel vagy 50%-ot meghaladó mértékű közvetett tulajdoni részesedéssel rendelkezik;
 - olyan szervezetben rendelkezik tulajdoni részesedéssel vagy 50%-ot meghaladó mértékű közvetett tulajdoni részesedéssel,⁴⁶ amely az ügyfélszervezettel rendszeres üzleti kapcsolatban áll;
 - a jogorvoslati eljárás megindításának időpontját megelőző két évben az ügyfélszervezettel munkaviszonyban, egyéb foglalkoztatási jogviszonyban vagy tagsági viszonyban állt, vagy annak vezető tisztségviselője vagy felügyelőbizottságának tagja volt, vagy az ügyfélszervezetben tulajdoni részesedéssel vagy 50%-ot meghaladó mértékű közvetett tulajdoni részesedéssel rendelkezett.

Emellett a közbeszerzési ügyben nem járhat el az a közbeszerzési biztos sem, akinek a közös háztartásban élő hozzátartozója

- az ügyfélszervezettel munkaviszonyban, egyéb foglalkoztatási jogviszonyban vagy tagsági viszonyban áll, vagy annak vezető tisztségviselője vagy felügyelőbizottságának tagja;
- az ügyfélszervezetben tulajdoni részesedéssel vagy 50%-ot meghaladó mértékű közvetett tulajdoni részesedéssel rendelkezik;
- olyan szervezettel áll munkaviszonyban, egyéb foglalkoztatási jogviszonyban vagy tagsági viszonyban, vagy annak vezető tisztségviselője vagy felügyelőbizottságának tagja, vagy abban tulajdoni részesedéssel vagy 50%-ot meghaladó mértékű közvetett tulajdoni részesedéssel rendelkezik, amely az ügyfélszervezettel rendszeres üzleti kapcsolatban áll;
- olyan szervezettel áll közszolgálati, kormányzati szolgálati jogviszonyban, amely az ügyfélszervezet felügyelő szervezete vagy az ügyfélszervezet által felügyelt szervezet, illetve amely az ügyfélszervezet részére támogatást vagy kizárólagos jogot biztosít.

A fenti a) és b) pontban felsorolt kizárási okokat a közbeszerzési biztos a Közbeszerzési Döntőbizottság elnökének haladéktalanul, de legkésőbb az ok felmerülésétől számított három napon belül köteles bejelenteni. Ennek elmulasztásáért vagy késedelmes teljesítéséért fegyelmi és anyagi felelősséggel tartozik.⁴⁷ A kizárás kérdésében a Közbeszerzési Döntőbizottság elnöke dönt, kivéve azt az esetet, amennyiben vele szemben merül fel a kizárás alkalmazása, azaz a Közbeszerzési Döntőbizottság elnöke az eljáró tanács tagjaként részt vesz az eljárásban. Ilyenkor a kizárása kérdésében a Közbeszerzési Hatóság elnöke dönt.

⁴⁵ Ld. a Kbt. 147. § (1) bekezdését.

⁴⁶ A Kbt. alkalmazásában közvetett tulajdoni részesedés alatt az ügyfélszervezetben tulajdoni részesedéssel rendelkező más szervezet (a továbbiakban: köztes szervezet) tulajdoni hányadán keresztül történő tulajdoni részesedést kell érteni. A közvetett tulajdon arányának megállapításához a közvetett tulajdonnal rendelkezőnek a köztes szervezetben fennálló tulajdoni hányadát meg kell szorozni a köztes szervezetnek az ügyfélszervezetben fennálló tulajdoni hányadával. Ha a köztes szervezetben fennálló tulajdoni hányad az 50%-ot meghaladja, akkor azt egy egészként kell figyelembe venni. Ld. a Kbt. 147. § (5) bekezdését.

⁴⁷ Ld. a Kbt. 147. § (3) bekezdését.

Ad b) A közbeszerzési jogorvoslati eljárás kezdeményezésére jogosultak köre

A Közbeszerzési Döntőbizottság eljárása *kérelemre* vagy *hivatalból* indul.⁴⁸ Tekintsük át, ki(k) és milyen feltételek esetén kezdeményezhetik azt, hogy a Döntőbizottság eljárást indítson.

A *kérelemre induló eljárás* esetében a nevéből is adódóan szükség van egy nyilatkozatra a kérelmező részéről. A kérelem fogalmát a Kbt. nem határozza meg, az az Ákr.-ben található. Eszerint a *kérelem* az ügyfél olyan nyilatkozata, amellyel hatósági eljárás lefolytatását, illetve a hatóság döntését kéri jogának vagy jogos érdekének érvényesítése érdekében.⁴⁹

A közbeszerzési jogorvoslati eljárás során kérelmet nyújthat be, azaz *kérelmezőnek minősül*

- az ajánlatkérő,
- az ajánlattevő,
- közös ajánlattétel esetén bármelyik ajánlattevő,
- a részvételre jelentkező,
- közös részvételi jelentkezés esetén bármelyik részvételre jelentkező vagy
- az egyéb érdekelt, akinek jogát vagy jogos érdekét a közbeszerzési törvénybe ütköző tevékenység vagy mulasztás sérti vagy veszélyezteti.

Emellett kérelmet nyújthat be a közbeszerzés tárgyával összefüggő tevékenységű kamara vagy érdekképviselői szervezet is, azonban csak

- az ajánlati, ajánlattételi vagy részvételi felhívás,
- a közbeszerzési dokumentumok, illetve
- ezek módosításának jogsértő volta miatt.

A fentiek jogi terminológiával élve azt is jelentik, hogy az *ilyen személyeknek van ügyfélképessége az eljárás során*. Ha ugyanis valaki nem felel meg a fenti feltételeknek, akkor nem lesz jogszabályi felhatalmazása arra, hogy az adott közbeszerzési eljárásban ügyfél lehessen, – kivételt képez ez alól a c) pontban jelzettek szerinti korlátozott esetekben az egyéb érdekelt.

Lásd ehhez:

- A Közbeszerzési Döntőbizottság figyelemfelhívása a konzorciumok jog- és ügyfélképességéről
https://www.kozbeszerzes.hu/documents/508/kerelmezo_konzorcium.pdf

Ez egyben azt is jelenti, hogy az Ákr. általános ügyfélfogalmához képest a Kbt. sajátos szabályokat határoz meg.

Érdemes itt kiemelnünk, hogy az ajánlatkérő a Kbt. 69. § (4)-(7) bekezdése szerinti jogsértő eljárási cselekménye miatt külön jogorvoslati kérelem nem nyújtható be, ezen jogsértés ellen a közbeszerzési eljárást lezáró jogsértő döntéssel szembeni jogorvoslati kérelemben lehet kérelmet előterjeszteni.⁵⁰

Az ügyfél fogalmához tartozik az *ügyféli jogutódlás* kérdésköre is. Erre vonatkozóan eljárásjogi értelemben az Ákr. szabályai lesznek irányadóak a Kbt.-ben foglalt anyagi jogi szabályok figyelembe vételével. Az Ákr. szerint, ha az ügy személyes jellege vagy a kötelezettség tartalma nem zárja ki, a kieső ügyfél helyébe a polgári jog szabályai szerinti jogutódja, ha pedig az ügy tárgya dologi jogot

⁴⁸ Ld. a Kbt. 148. § (1) bekezdését.

⁴⁹ Ld. az Ákr. 5. §-t, illetve lásd ehhez részletesen: Vértessy László-Boros Anita: A kérelemre induló eljárás in: Boros Anita-Darák Péter: Az általános közigazgatási rendtartás szabályai. Nemzeti Közszolgálati Egyetem, Budapest, 2018. 91-172.

⁵⁰ Ld. a Kbt. 148. § (6) bekezdését.

érint, a kieső ügyfél helyébe az üggyel érintett dologi jog új jogosultja lép.⁵¹ A közbeszerzési eljárás résztvevőinek jogutódlására vonatkozó szabályok ezt az általános, Ákr.-ben megfogalmazott szabályt kiegészítik, és előírják, hogy

- az ajánlattevőként szerződő fél a teljesítéshez *az alkalmasságának igazolásában részt vevő szervezet, vagy a teljesítésbe bevont szakemberek* helyett akkor vonhat be más (ideértve az átalakulás, egyesülés, szétválás útján történt jogutódlás eseteit is), ha az ajánlattevő a helyette bevont új szervezettel vagy szakemberrel is megfelel az adott alkalmassági kritériumoknak;⁵² e szabály kapcsán tehát előfordulhat, hogy az új jogutód szerv vagy szakember ügyfélképességét kell vizsgálnia a Döntőbizottságnak;⁵³
- a *nyertes ajánlattevőként szerződő fél vagy felek* személye csak akkor változhat meg:
 - ha a 141. § (4) bekezdés a) pontjában foglalt⁵⁴ feltételeknek megfelelő egyértelmű szerződéses rendelkezés alapján a jogutódlás projektársaság vagy a teljesítés biztonsága érdekében ilyen szerződéses rendelkezés alapján a teljesítéshez finanszírozást nyújtó jogi személy vagy az általa jelölt jogi személy által történik; vagy
 - ha a szerződő fél személyében bekövetkező jogutódlás a jogi személy átalakulásának, egyesülésnek, szétválásnak vagy a jogutódlással megszűnés más esetének következménye, vagy olyan részleges jogutódlás eredményeként következik be, ahol egy gazdasági egységként működő teljes üzletág (a hozzá tartozó szerződésekkel, eszközökkel és munkavállalókkal) – nem gazdasági társaság jogi személy esetén az adott tevékenységet ellátó teljes szervezeti egység – átruházásra kerül a jogutódra, vagy az eredeti szerződő félre vonatkozó fizetésektelenségi eljárás során kerül a szerződés átruházásra; ha a szerződésbe lépő jogutód nem áll a közbeszerzési eljárásban alkalmazott kizáró ok hatálya alatt, megfelel a közbeszerzési eljárásban alkalmazott alkalmassági követelményeknek, és a jogutódlás nem a közbeszerzési alkalmazásának a megkerülését célozza.
- az előzőekben említett eseteken kívül, ha új közbeszerzési eljárás kerül lefolytatásra.⁵⁵

A *hivatalból induló eljárások* esetében nem beszélhetünk kérelemről, hanem a Döntőbizottság egy *hivatalbóli kezdeményezés alapján* a hivatalbóliség elve alapján dönt arról, hogy saját hatáskörben megindítja a jogorvoslati eljárást vagy sem.

A *kezdeményezők* körét a Kbt határozza meg. Ennek megfelelően hivatalbóli eljárás kezdeményezője lehet minden olyan szervezet, amelyet a Kbt. tételesen felsorol és amelynek a feladatköre ellátása során a közbeszerzési törvénybe ütköző magatartás vagy mulasztás jut a tudomására, így

- a Közbeszerzési Hatóság elnöke;
- az Állami Számvevőszék;
- a kormányzati ellenőrzési szerv;
- a helyi önkormányzatok törvényességi felügyeletéért felelős szerv;
- a Magyar Államkincstár;
- az alapvető jogok biztosa;

⁵¹ Ld. az Ákr. 11. §-t.

⁵² Ld. a Kbt. 138. § (2) bekezdését.

⁵³ Ld. ehhez még a Kbt. 138. § (4) bekezdését.

⁵⁴ A Kbt. 141. § (2) bekezdésben szabályozott esetek mellett a szerződés az általános szerződés módosítási klauzulák vizsgálata nélkül új közbeszerzési eljárás lefolytatása nélkül módosítható, illetve módosulhat, ha a szerződés minden ajánlattevő számára előre megismerhető módon, egyértelműen rögzíti a szerződés meghatározott tartalmi elemeihez kapcsolódó későbbi változásoknak (ideértve az opció gyakorlásának) a pontos feltételeit és tartalmát. Az ilyen szerződéses feltételek azonban nem rendelkezhetnek olyan módosításokról, amelyek megváltoztatnák a szerződés általános jellegét.

⁵⁵ Ld. a Kbt. 139. §-át.

- a közbeszerzéshez támogatást nyújtó, illetve a támogatás felhasználásában jogszabály alapján közreműködő szervezet;
- a Kormány által kijelölt központi beszerző szerv;
- a Gazdasági Versenyhivatal;
- az európai támogatásokat auditáló szerv;
- az állami vagyon felügyeletéért felelős miniszter;
- az ügyész;
- a közbeszerzésekért felelős miniszter,
- az európai uniós források felhasználásáért felelős miniszter,
- az európai uniós forrásból megvalósuló közbeszerzésekkel összefüggésben az Integritás Hatóság.

Lásd ehhez például:

- http://www.kozbeszerzes.hu/adatbazis/megtekint/dbhatarozat/portal_336334/

A Közbeszerzési Hatóság elnöke számára a Kbt. bizonyos esetekben előírja a Döntőbizottság eljárásának a kötelező kezdeményezését – és nem a kezdeményezés lehetőségét:

- ha az érintett szervezet a Közbeszerzési Hatóság felhívása ellenére nem tesz eleget a törvény hatálya alá tartozó ajánlatkérők listájába való bejelentkezési, illetve bejelentési kötelezettségének,
- ha a Közbeszerzési Hatóság hatósági ellenőrzésének eredménye alapján vagy ha a hatósági ellenőrzés megkezdése nélkül is valószínűsíthető, hogy a szerződés módosítására vagy teljesítésére e törvénybe ütköző módon került sor, különösen ha a 142. § (2) bekezdése szerinti jogsértés történt, azaz a közbeszerzési törvényben foglalt alapelvek megsértését valósítja meg az ajánlatkérőként szerződő fél részéről a szerződésszegésből eredő igények érvényesítésének elmaradása (ide nem értve a felmondás vagy elállás jogának gyakorlását), vagyis ha
 - a szerződésszegés olyan kötelezettség szerződésszerű teljesítésének elmaradásával válsul meg, amelyet az ajánlatkérő a közbeszerzési eljárásban az ajánlatok értékelése során figyelembe vett; vagy
 - a szerződésszegés eredményeként a teljesítés a szerződés tartalmától olyan mértékben tér el, amely – ha a felek szerződésüket így módosították volna – szerződésmódosításként lényeges módosításnak⁵⁶ minősülne.
- ha a hirdetmény nélküli tárgyalásos eljárás megkezdéséről a Közbeszerzési Hatóság részére megküldött iratok vizsgálata alapján megalapozottan feltételezhető a közbeszerzésre, valamint a közbeszerzési eljárásra vonatkozó jogszabályok rendelkezéseinek, illetve alapelveinek megsértése.⁵⁷

Ad c) Az ún. érdekelték részvétele az eljárásban

A későbbiekben látni fogjuk, hogy a közbeszerzési eljárás lefolytatása során a Közbeszerzési Döntőbizottság az eljárás megindításáról értesíti a kérelmezőt vagy kezdeményezőt, a közbeszerzési ügy

⁵⁶ Ld. a Kbt. 141. § (6) bekezdése szerinti szabályt: eszerint a módosítást mindig lényegesnek kell tekinteni, ha a) olyan feltételeket határoz meg, amelyek ha szerepeltek volna a szerződéskötést megelőző közbeszerzési eljárásban, az eredetileg részt vett ajánlattevőkön (részvételre jelentkezőkön) kívül más ajánlattevők (részvételre jelentkezők) részvételét vagy a nyertes ajánlat helyett másik ajánlat nyertességét lehetővé tették volna; b) a módosítás a szerződés gazdasági egyensúlyát a nyertes ajánlattevő javára változtatja meg; vagy c) a módosítás a szerződés tárgyát az eredeti szerződésben foglalt ajánlattevői kötelezettséghez képest jelentős új elemre terjeszti ki.

⁵⁷ Ld. a Kbt. 153. § (1) bekezdését.

ajánlatkérőjét és a közbeszerzési ügyben érdekelteket is.⁵⁸ A Döntőbizottság a közbeszerzési ügyben érdekelteket az eljárás megindításáról elektronikus kapcsolattartás útján értesíti azzal, hogy az eljárás megindításáról szóló végzés átvételét követő három munkanapon belül az Eüsztv.-ben meghatározott elektronikus kapcsolattartás útján jelezhetik a jogorvoslati eljárásban történő részvételi szándékukat, csatolva a képviselőjük meghatalmazását. A három munkanapos határidő elmulasztása jogvesztéssel jár, vagyis nincs kimentési lehetőség, illetőleg nem lehet igazolási kérelmet sem előterjeszteni. Amennyiben azonban a részvételi szándék jelzése megtörténik, a Kbt. szerint a Döntőbizottság eljárásában ügyfélnek kell tekinteni a részvételi szándékát jelző és az eljárásba bevont érdekeltet is,⁵⁹ sőt, amennyiben a közbeszerzési ügyben érdekelt nem jelzi a jogorvoslati eljárásban való részvételi szándékát, az nem lesz később akadálya annak, hogy a jogorvoslati eljárás során a Döntőbizottság által utóbb ügyfélként bevonásra kerüljön, vagy a Döntőbizottság az egyéb érdekelttől utóbb – ha ez a tényállás tisztázása érdekében szükséges – iratokat kérjen be vagy nyilatkozattételre hívja fel.⁶⁰

Ad d) Képviselet a Közbeszerzési Döntőbizottság előtti eljárásban

Az Ákr. az eljárási képesség és képviselet szabályai között akként rendelkezik, hogy természetes személy ügyfél akkor rendelkezik eljárási képességgel, ha az ügy tárgyára tekintettel cselekvőképességnek minősül.⁶¹ A képviseletre vonatkozó általános Ákr. szabályok szerint⁶², ha ágazati törvény nem írja elő az ügyfél személyes eljárását, helyette törvényes képviselője, vagy az általa, illetve törvényes képviselője által meghatalmazott személy, továbbá az ügyfél és képviselője együtt is eljárhat.

A közbeszerzési törvény, mint sajátos ágazati törvény a képviselet szempontjából is speciális szabályokról rendelkezik, így a Közbeszerzési Döntőbizottság előtti jogorvoslati eljárásban *kötelező az állami közbeszerzési szaktanácsadói, kamarai jogtanácsosi vagy ügyvédi képviselet*.⁶³ Emellett természetesen az Ákr. általános képviseletre vonatkozó klauzuláit alkalmazni kell⁶⁴, így a Döntőbizottság előtt is alkalmazandó, hogy az ellenérdekű ügyfelek képviseletét nem láthatja el ugyanaz a személy.⁶⁵

Az Ákr. szerint a hatóság visszautasítja a képviselő eljárását, ha

- az nyilvánvalóan nem alkalmas az ügyben a képviselet ellátására, vagy
- képviseleti jogosultságát az erre irányuló hiánypótlási felhívás ellenére sem igazolja.

Ilyenkor a Döntőbizottságnak fel kell hívnia az ügyfelet, hogy gondoskodjék a képviselet ellátására alkalmas képviselőről.⁶⁶

Mivel a közbeszerzési jogorvoslati eljárásban kötelező a képviselet, amennyiben az ügyfél eltérően nem rendelkezik, az iratokat a hatóság – a személyes megjelenésre szóló idézés kivételével – a képviselő részére küldi meg. A személyes megjelenésre szóló idézésről a hatóság a képviselőt egyidejűleg értesíti.⁶⁷

⁵⁸ Ld. a Kbt. 154. § (1) bekezdését.

⁵⁹ Ld. a Kbt. 154. § (1b) bekezdését.

⁶⁰ Ld. a Kbt. 154. § (1c) bekezdését.

⁶¹ Ld. az Ákr. 12. §-t.

⁶² Ld. az Ákr. 13. §-t.

⁶³ Ld. a Kbt. 145. § (7) bekezdését. A Kbt. Átmeneti rendelkezések alcíme 197/D. § (1) bekezdése alapján ugyanakkor „A felelős akkreditált közbeszerzési szaktanácsadó az állami építési beruházások rendjéről szóló 2023. évi LXIX. törvény (a továbbiakban: Beruházási törvény) hatálybalépése előtt megindult közbeszerzési eljáráshoz kapcsolódó tevékenységét a Beruházási törvény hatálybalépését követően is folytathatja. Ebben az esetben tevékenysége során a felelős akkreditált közbeszerzési szaktanácsadói megnevezés használatára továbbra is jogosult.”

⁶⁴ Ld. ehhez részletesen: Balogh-Békesi Nóra: Az ügyfélképesség, az eljárási képesség, valamint a képviselet szabályai in: Boros Anita–Darák Péter: *Az általános közigazgatási rendtartás szabályai*. Nemzeti Közszerzési Egyetem, Budapest, 2018. 43–45.

⁶⁵ Ld. Ákr. 13. § (3) bekezdését.

⁶⁶ Ld. Ákr. 13. § (5) bekezdését.

⁶⁷ Ld. az Ákr. 13. § (6) bekezdését.

Az Ákr. szerint⁶⁸ a meghatalmazott a képviseleti jogosultságát – ha azt a rendelkezési nyilvántartás nem tartalmazza – köteles igazolni. A meghatalmazást közokiratba vagy teljes bizonyító erejű magánokiratba kell foglalni vagy jegyzőkönyvbe kell mondani. A meghatalmazásnak két fajtáját különböztetjük meg: az általános meghatalmazás kiterjed az eljárással kapcsolatos valamennyi nyilatkozatra és cselekményre; ettől természetesen a meghatalmazó eltérhet és adhat csak bizonyos eljárási cselekményekre nézve meghatalmazást a képviselőjének.⁶⁹ A gyakorlatban nem jellemző, de például annak sincs akadálya, hogy a közbeszerzési jogorvoslati eljárásban eljárjon a Kbt. szerinti képviselő és az iratbetekintési jog gyakorlása tekintetében egy másik.

Szintén az Ákr. általános szabályai alkalmazandók a képviseleti jogosultság megszűnését illetően: ha ugyanis a képviseleti jogosultság visszavonás, felmondás vagy az ügyfél, illetve a meghatalmazott halála miatt megszűnik, a megszűnés a hatósággal szemben a hatóságnak való bejelentéstől, a többi ügyféllel szemben a velük való közléstől hatályos.⁷⁰

Ad e) A nyelvhasználat szabályai

A nyelvhasználati szabályok tekintetében a Kbt. nem tartalmaz az Ákr.-től eltérő szabályokat. Nem szabad ugyanakkor ezeket a jogorvoslati eljárás során alkalmazandó eljárási szabályokat összetévesztenünk a közbeszerzési eljárásban alkalmazandó nyelvhasználati szabályokkal.

A Döntőbizottság előtti jogorvoslati eljárás hivatalos nyelve a magyar.⁷¹ Szintén az Ákr.-ben található szabály, hogy a nemzetiségi szervezet nevében eljáró személy a hatóságnál használhatja nemzetiségi nyelvét. Ilyenkor a nemzetiségi nyelven benyújtott kérelem tárgyában hozott magyar nyelvű döntést a hatóság az ügyfél kérésére a kérelemben használt nyelvre lefordítja.⁷² Amennyiben a hatóság döntésének magyar és idegen nyelvű szövege között eltérés van, a magyar nyelvű szöveget kell hitelesnek tekinteni.⁷³

Az Ákr. emellett sajátos szabályokat állapít meg a nyelvhasználatra a nem magyar állampolgárok hatósági eljárásban való részvétele során. A külföldiek nyelvhasználati joga kapcsán az Ákr. 20. § (2) bekezdésének alkalmazása fordulhat elő a jogorvoslati eljárás során. Eszerint a magyar nyelvet nem ismerő ügyfél – a fordítási és tolmácsolási költség előlegezése és viselése mellett – kérheti, hogy a hatóság bírálja el az anyanyelvén vagy valamely közvetítő nyelven megfogalmazott kérelmét.⁷⁴

1.2.4. A Közbeszerzési Döntőbizottság előtti eljárás részletes szabályai

Ad a) A kérelem és a hivatalbóli kezdeményezés előterjesztésének határidejére vonatkozó szabályok

Ahogy arról az előző pontban már szóltunk, a közbeszerzési eljárás kérelemre vagy hivatalból indul. Áttekintettük azt is, hogy melyek az ügyfélképesség és a hivatalbóli eljárást kezdeményezők jellemzői.

Mindenekelőtt azt kell megvizsgálnunk, hogy mit kell tudni erről a két, eljárást kezdeményező iratról.

⁶⁸ Ld. az Ákr. 14. § (1) bekezdését.

⁶⁹ Ld. az Ákr. 14. § (2) bekezdését.

⁷⁰ Ld. az Ákr. 14. § (3) bekezdését.

⁷¹ Ld. az Ákr. 20. § (1) bekezdését.

⁷² Ld. az Ákr. 20. § (2) bekezdését.

⁷³ Ld. az Ákr. 20. § (4) bekezdését.

⁷⁴ Ld. ehhez részletesen: Vértessy László: A nyelvhasználat in: Boros Anita-Darák Péter: Az általános közigazgatási rendtartás szabályai. Nemzeti Közszerzői Könyvtár, Budapest, 2018. 64-70.

Az eljárást kezdeményező irat jellege	Az előterjesztés határideje ⁷⁵
kérelem (általános szabályok)	– a jogsértésnek a kérelmező tudomására jutásától számított tizenöt nap, – a közbeszerzési eljárást lezáró jogsértő döntés esetében pedig a jogsértésnek a kérelmező tudomására jutásától számított tíz nap.
kérelem (speciális szabályok)	– a 115. § szerinti eljárás esetén ⁷⁶ a kérelem benyújtásának határideje a jogsértésnek a kérelmező tudomására jutásától számított tizenöt nap, – a közbeszerzési eljárást lezáró jogsértő döntés esetében pedig a jogsértésnek a kérelmező tudomására jutásától számított öt napon belül nyújtható be.
Kérelem (speciális szabályok)	Az ajánlati, ajánlattételi vagy részvételi felhívással, a közbeszerzési dokumentumokkal, illetve ezek módosításával kapcsolatban az – adott esetben módosított – ajánlattételi, illetve részvételi határidő lejárt előtti ötödik nap, de ha az előző, általános szabályok szerinti határidő ennél később jár le, akkor az általános szabályok szerinti időpontig lehet a kérelmet előterjeszteni.
	Az ajánlati, ajánlattételi vagy részvételi felhívással, a közbeszerzési dokumentumokkal, illetve ezek módosításával kapcsolatban az ajánlatkérő a saját jogsértésével szemben az ajánlatokról készített írásbeli összegezés megküldéséig jogosult kérelmet előterjeszteni.

A fenti határidő számításakor a jogsértés tudomásra jutási időpontjának kell tekinteni

- a jogellenes tartalmú, a közbeszerzési eljárást megindító hirdetmény közzétételének vagy közvetlen felhívás kézhezvételének, vagy közbeszerzési dokumentumok esetében azok rendelkezésre bocsátásának napját;
- az előírt határidő lejártánál később feladott hirdetmény esetében a hirdetmény közzétételétől számított tizenötödik napot;
- a közbeszerzési eljárást lezáró döntésben szereplő, a megtekintett iratokat érintő jogsértéssel kapcsolatban a 45. § (1) bekezdésében foglalt határidőben jelzett, és annak eredményeként megtett iratbetekintés befejezésének napját;
- ha a kérelemmel érintett jogsértéssel összefüggésben előzetes vitarendezést kértek és
 - ha az ajánlatkérő a jogsértéssel kapcsolatban álláspontját határidőben megküldte, de egyéb intézkedést nem tett, ezen jogsértés tekintetében az ajánlatkérői álláspont megküldésének időpontját;
 - ha az ajánlatkérő a jogsértéssel kapcsolatban álláspontját határidőben nem küldte meg, ezen jogsértés tekintetében az ajánlatkérői álláspont megküldésére vonatkozó határidő

⁷⁵ A Kbt. korábban megkülönböztetett ún. szubjektív és objektív határidőket. A kérelem benyújtására vonatkozó objektív határidők 2023. szeptember 1-jei hatállyal törölrre kerültek. A közbeszerzésekről szóló 2015. évi CXLI. törvény módosításáról szóló 2023. évi XVI. törvény előterjesztői indokolása szerint „[a] 148. § (3) és (4) bekezdésében foglalt objektív határidők törlése a jogorvoslati irányelvnek és az Európai Unió Bírósága ítélkezési gyakorlatának való megfelelést szolgálja. A jogbiztonságot a megkötött szerződések kapcsán a szerződés semmisségét eredményező jogsértésekre bevezetett, a jogorvoslati irányelvvvel összhangban álló objektív határidő és a megkötött szerződések esetén alkalmazható jogorvoslati jogkövetkezmények biztosítják”.

⁷⁶ A Kbt. 115. § (1) bekezdése szerint, ha az építési beruházás becsült értéke nem éri el a háromszázmillió forintot, az ajánlatkérő – választása szerint – a közbeszerzési eljárást lefolytathatja a nyílt vagy a hirdetmény nélküli tárgyalásos eljárás nemzeti eljárásrendben irányadó szabályainak a 115. §-ban foglalt eltérésekkel történő alkalmazásával is, kivéve ha a beszerzés részben vagy egészben európai uniós alapokból finanszírozott.

lejártának napját;

- a közbeszerzési eljárás alapján megkötött szerződés e törvénybe ütköző módosítása vagy teljesítése esetében a szerződés módosításáról szóló tájékoztatót tartalmazó hirdetmény közzétételétől, vagy a teljesítésre vonatkozó adatok [43. § (1) bekezdés c) pont] a Core-ban történő közzétételétől számított harmincadik napot;
- a 137. § (1) bekezdés szerinti jogsértésekhez (a közbeszerzési szerződés semmisségéhez) kapcsolódó jogorvoslat esetén, ha az ajánlatkérő az eljárás eredményéről szóló tájékoztatót tett közzé, e tájékoztató közzétételét, vagy ha az ajánlatkérő az érintett ajánlattevőket vagy részvételre jelentkezőket a 79. § (1) bekezdése szerint tájékoztatta, az ő vonatkozásukban e tájékoztatás megküldésének időpontját.

Amennyiben egy adott jogsértés kapcsán iratbetekintést követően előzetes vitarendezés kezdeményezésére is sor került, a tudomásra jutás időpontjának meghatározására az előzetes vitarendezésre irányadó szabályok alkalmazandók.

A határidők számításánál a másik tényállási elem a jogsértés megtörténtének időpontja. Ennek meghatározása tekintetében is ad iránymutatást a Kbt., hiszen akként rendelkezik, hogy a jogsértés megtörténtének kell tekinteni

- a jogellenes tartalmú, a közbeszerzési eljárást megindító hirdetmény esetében a hirdetmény közzétételét, közvetlen felhívás esetében a felhívás megküldését;
- az előírt határidő lejártánál később feladott hirdetmény esetében a hirdetmény közzétételét;
- a közbeszerzési eljárás mellőzésével történő beszerzés esetében a szerződés megkötésének időpontját, vagy ha ez nem állapítható meg, a szerződés teljesítésének bármelyik fél által történő megkezdését.⁷⁷

Olyan eset is előfordulhat, hogy a közbeszerzési eljárás mellőzésével történő beszerzés a táblázatban jelzett határidő leteltét követően jut a kérelmező tudomására. Ilyenkor az arra jogosult a kérelmet a jogsértésnek a kérelmező tudomására jutásától számított harminc napon belül, de legkésőbb a szerződés megkötésének az időpontjától, vagy ha ez nem állapítható meg, a szerződés teljesítésének bármelyik fél által történő megkezdésétől számított egy éven belül nyújthatja be.

Nagyon fontos hangsúlyozni, hogy a fentiekben nevesített határidők be nem tartásának súlyos következménye van, ugyanis ezek a határidők a törvény erejénél fogva *jogvesztő határidők*. Ez azt jelenti, hogy a határidők bármilyen okból történő elmulasztása esetén nincs helye igazolási kérelem előterjesztésének, mint a közigazgatási hatósági eljárások többsége esetében.⁷⁸

A Közbeszerzési Döntőbizottság előtti eljárás másik eredője a hivatalbóli kezdeményezések köre. A Közbeszerzési Döntőbizottság hivatalból való eljárását az arra jogosult személy vagy szervezet

- legkésőbb a jogsértés megtörténtétől számított három éven belül,
- közbeszerzési eljárás mellőzésével történt beszerzés esetén a szerződés megkötésének időpontjától, vagy ha ez nem állapítható meg, akkor a szerződés teljesítésének bármelyik fél által történt megkezdésétől számított legfeljebb öt éven belül, vagy

⁷⁷ Ld. a Kbt. 148. § (9) bekezdését.

⁷⁸ Pfeffer Zsolt: A jogvesztő közbeszerzési jogorvoslati határidők a gyakorlat tükrében (I. rész) (KJSZ 2016/4., 75-84. o.)

- támogatásból megvalósuló beszerzés esetén az adott támogatás folyósítására és felhasználására vonatkozó külön jogszabályban előírt iratmegőrzési kötelezettség időtartamán belül, de legalább a jogsértés megtörténtétől számított öt éven belül kezdeményezheti.⁷⁹

A jogsértés megtörténtének időpontja tekintetében a kérelem benyújtására vonatkozó szabályok lesznek itt is irányadók, kivéve, ha a fenti szabályokból más következik.

Ha a hivatalbóli kezdeményezésre jogosult személy vagy szervezet közbeszerzési jogsértés feltárására vagy jogkövetkezményeinek alkalmazására irányuló, jogszabályban meghatározott ellenőrzést vagy más eljárást folytat le, ez a személy vagy szervezet a Közbeszerzési Döntőbizottság hivatalból való eljárását a (2) bekezdésben meghatározott időtartamokon belül, de legfeljebb

- a) az ellenőrzés vagy eljárás eredményének az ellenőrzéssel, illetve az eljárással érintett szervezettel való közlésétől (több érintett szervezet esetén a legkorábbi közlés időpontjától); vagy
- b) az a) pont szerinti közlés hiányában az ellenőrzés, illetve eljárás lezárására irányadó határidő lejártától; vagy
- c) az európai uniós források felhasználásához kapcsolódó szabálytalansági eljárás esetén az a)–b) pontoktól eltérően, a szabálytalansági eljárás megindításától számított kilencven napon belül kezdeményezheti.

Amennyiben a Közbeszerzési Hatóság elnöke kezdeményezi a Közbeszerzési Döntőbizottság eljárását, arra a hirdetmény nélküli tárgyalásos eljárás esetén irányadó határidőket kell alkalmazni. Csak emlékeztetőül: ha a Hatóság elnöke a hirdetmény nélküli tárgyalásos eljárás megkezdéséről a Hatóság részére megküldött iratok vizsgálata során megállapítja, hogy megalapozottan feltételezhető a közbeszerzésre, valamint a közbeszerzési eljárásra vonatkozó jogszabályok rendelkezéseinek, illetve alapelveinek megsértése, az iratok beérkezésétől számított tíz munkanapon belül kezdeményezi a Közbeszerzési Döntőbizottság hivatalból indított eljárását.

Ad b) A kérelem és a hivatalbóli kezdeményezés jellemzői

Tekintsük át, melyek a kérelem és a hivatalbóli kezdeményezés legfontosabb sajátosságai:

⁷⁹ Ld. a Kbt. 152. §-át. Ehhez kapcsolódóan lásd még a 2023. szeptember 1-jével hatályba lépett módosítások mögötti előterjesztői indokolást is: „A hivatalból való eljárás kezdeményezésére nyitva álló határidőkre a hatályos Kbt. szubjektív és objektív határidőket is meghatároz. A gyakorlati alkalmazás során azonban a hivatalbóli kezdeményezésre jogosult egyes szervek azzal szembesültek, hogy a jelenlegi szabályozás mellett a benyújtott kezdeményezéseik, melyek a szubjektív határidőkre és az azokhoz fűzött törvényi vélelmekre épültek, sorra elkésettnek minősültek. Ennek egyik oka, hogy egyes ellenőrző szervezetek vonatkozásában a tudomásra jutás időpontjának meghatározása komoly nehézségekbe ütközik. Például a Közbeszerzési Hatóság (a továbbiakban: KH) a szerződés-ellenőrzési eljárásának megindításakor vagy az irányító hatóság az uniós forrásból megvalósuló közbeszerzésekhez kapcsolódó szabálytalansági eljárás kezdetekor csak valószínűsítik az esetleges jogsértést, azonban a jogorvoslati eljárás kezdeményezéséhez kapcsolódó elegendő információ birtokába csak az ellenőrzési vagy szabálytalansági eljárás befejeztével kerülnek. Kiemelendő továbbá, hogy az esetek jelentős részében az ellenőrzési vagy szabálytalansági eljárásban az adatszolgáltatás szakaszos, annak teljesítése mind időben, mind az azt teljesítő felek tekintetében elválik, tehát a jogsértés tudomásra jutásának időpontja is változó. Az ilyen eljárások időtartama azonban sok esetben meghaladja az érintett szervek jogorvoslati eljárás kezdeményezésére nyitva álló szubjektív határidejét, így a kezdeményezéseik gyakran elkésettnek minősülnek.

Mindezek alapján szükséges szabályozási igényként merült fel a jogsértés tudomásra jutása időpontjának meghatározása, melyre a jogalkotó bevezette a Kbt. 152. § (2a) és (9) bekezdése szerinti törvényi vélelmet.”

	kérelem	A hivatalbóli kezdeményezés
tartalmi elemek	<p>A kérelemben meg kell jelölni</p> <p><i>a)</i> a kérelmező és a Kbt. 145. § (7) bekezdése szerinti képviselőjének nevét, székhelyét (lakóhelyét), a kérelmezői jogosultságot alátámasztó tényeket;</p> <p><i>b)</i> a kérelemmel érintett közbeszerzési eljárás ajánlatkérőjének nevét, székhelyét, a közbeszerzés tárgyát és – részajánlattétel esetében – a jogorvoslattal érintett részt, vagy a közbeszerzési eljárás mellőzésével történő beszerzés esetében a beszerző nevét, székhelyét és a beszerzés tárgyát;</p> <p><i>c)</i> a jogsértő esemény megtörténeke és a kérelmező arról való tudomásszerzésének időpontját valamennyi kérelmi elem⁸⁰ tekintetében egyértelműen azonosíthatóan;</p> <p><i>d)</i> a megsértett jogszabályi rendelkezést valamennyi kérelmi elemre vonatkozóan, valamint a jogsértő eseményt és annak bizonyítékait;</p> <p><i>e)</i> a Közbeszerzési Döntőbizottság döntésére irányuló indítványt, ennek indokait valamennyi kérelmi elem tekintetében egyértelműen azonosíthatóan;</p> <p><i>f)</i> ideiglenes intézkedés elrendelésére irányuló indítványt, ennek indokait;</p> <p><i>g)</i> a közbeszerzési ügy lehetséges érdekeltjeinek a kérelmező által ismert nevét, székhelyét (lakóhelyét);</p> <p><i>h)</i> az esetleges előzetes vitarendezés lefolytatását, továbbá annak eredményét, illetve az ajánlatkérő válaszát, amelyet csatolni is kell.⁸¹</p>	<p>A Közbeszerzési Döntőbizottság hivatalból való eljárását kezdeményező iratban meg kell jelölni a Kbt. 149. § (1) bekezdés a)-d) és g) pontjában szereplő adatokat – a tudomásszerzés időpontját akkor, ha az a 197. § (26) bekezdése szerint releváns –, és javaslat tehető a 149. § (1) bekezdés e) és f) pontjában foglaltakra. Ennek megfelelően a Közbeszerzési Döntőbizottság hivatalból való eljárását kezdeményező iratban meg kell jelölni</p> <p><i>a)</i> a kezdeményező és képviselőjének nevét, székhelyét (lakóhelyét), a kérelmezői jogosultságot alátámasztó tényeket;</p> <p><i>b)</i> a kezdeményezéssel érintett közbeszerzési eljárás ajánlatkérőjének nevét, székhelyét, a közbeszerzés tárgyát és – részajánlattétel esetében – a jogorvoslattal érintett részt, vagy a közbeszerzési eljárás mellőzésével történő beszerzés esetében a beszerző nevét, székhelyét és a beszerzés tárgyát;</p> <p><i>c)</i> a jogsértő esemény megtörténeke és a kérelmező arról való tudomásszerzésének időpontját valamennyi kérelmi elem tekintetében egyértelműen azonosíthatóan;</p> <p><i>d)</i> a megsértett jogszabályi rendelkezést valamennyi kérelmi elemre vonatkozóan, valamint a jogsértő eseményt és annak bizonyítékait;</p> <p><i>g)</i> a közbeszerzési ügy lehetséges érdekeltjeinek a kérelmező által ismert nevét, székhelyét (lakóhelyét).</p>

⁸⁰ A Kbt. 3. § 16. pontja értelmében kérelmi elem: a Közbeszerzési Döntőbizottsághoz benyújtott jogorvoslati kérelemnek az az elkülöníthető része, amely tartalmazza a jogsértőnek vélt kérelmezetti eljárási cselekményt, magatartást, döntést vagy mulasztást a megsértett jogszabályi rendelkezés(ek) megjelölésével, valamint a Közbeszerzési Döntőbizottság döntésére irányuló indítványt és annak indokait, azzal, hogy a kérelmező ajánlatának vagy részvételi jelentkezésének érvénytelenségét megállapító ajánlatkérői döntés vitatása egy kérelmi elemet képez, kivéve, ha valamely érvénytelenségi okhoz egyéb jogkövetkezmény is fűződik;

⁸¹ Ld. a Kbt. 149. § (1) bekezdését.

	kérelem	A hivatalbóli kezdeményezés
tartalmi elemek (folytatás)	Ahogy arról már szóltunk az ajánlatkérő a saját, 69. § (4)-(7) bekezdése szerinti, jogsértő eljárási cselekménye miatt külön jogorvoslati kérelem nem nyújtható be, az ilyen jogsértés ellen a közbeszerzési eljárást lezáró jogsértő döntéssel szembeni jogorvoslati kérelemben lehet kérelmet előterjeszteni. ⁸² Az ilyen eljárási cselekményekre vonatkozó kérelem nem minősül a közbeszerzési eljárást lezáró jogsértő döntéssel szembeni kérelmi elemhez képest másik, önálló kérelmi elemnek, és határidő számításakor a jogsértés tudomásra jutása időpontjának, valamint a jogsértés megtörténtének ugyanazt kell tekinteni, mint ami a közbeszerzési eljárást lezáró jogsértő döntéssel szembeni jogorvoslati kérelemre irányadó.	Emellett javaslatot lehet tenni e) a Közbeszerzési Döntőbizottság döntésére irányuló indítványra, ennek indokaira valamennyi kérelmi elem tekintetében egyértelműen azonosíthatóan; f) ideiglenes intézkedés elrendelésére irányuló indítványra, ennek indokaira.
csatolandó iratok	A benyújtott kérelem informatikai eszköz alkalmazásával megszerkesztett, szerkeszthető formátumú változatát a Közbeszerzési Döntőbizottság rendelkezésére kell bocsátani. A kérelmező a Közbeszerzési Döntőbizottság kérelemre indult eljárásáért igazgatási szolgáltatási díjat fizet. A kérelemhez csatolni kell a díj befizetéséről szóló igazolást.	A kezdeményező irathoz csatolni kell a jogsértéssel érintett szerzéssel vagy közbeszerzéssel kapcsolatban rendelkezésre álló iratok másolatát. A benyújtott kezdeményező irat informatikai eszköz alkalmazásával megszerkesztett, szerkeszthető formátumú változatát a Közbeszerzési Döntőbizottság rendelkezésére kell bocsátani.
Az előírásoknak nem megfelelő benyújtás jogkövetkezményei		A Közbeszerzési Döntőbizottság a hivatalbóli kezdeményezést visszautasítja, ha azt nem az arra jogosult terjesztette elő.
		Ha a kezdeményezés nem tartalmazza a szükséges adatokat, a Közbeszerzési Döntőbizottság felhívja a kezdeményező szervezetet vagy személyt a hiányok pótlására.

⁸² Ld. a Kbt. 148. § (6) bekezdését.

Ad c) A Döntőbizottság közzétételi kötelezettsége

A Közbeszerzési Döntőbizottság

- a kérelem benyújtását követően haladéktalanul gondoskodik a kérelemmel érintett eljárás megnevezésének, tárgyának, az ügyfelek megnevezésének és a kérelem megérkezési időpontjának a Közbeszerzési Hatóság honlapján történő közzétételéről,
- a hivatalbóli kezdeményezés benyújtását követően haladéktalanul gondoskodik a kezdeményezéssel érintett eljárás megnevezésének, tárgyának, az ügyfelek megnevezésének és a kezdeményezés megérkezési időpontjának a Közbeszerzési Hatóság honlapján történő közzétételéről.

Ad d) Az igazgatási szolgáltatási díj megfizetése

A Közbeszerzési Döntőbizottság *kérelemre indult eljárásáért* igazgatási szolgáltatási díjat kell fizetni.

Az igazgatási szolgáltatási díj mértéke

- az uniós értékhatárokat elérő vagy meghaladó értékű közbeszerzési eljárás, illetve közbeszerzési eljárás mellőzése esetében a beszerzés becsült értékének, illetve részajánlattétel esetében a jogorvoslattal érintett rész becsült értékének 0,5%-a, de legalább 300 000 forint, legfeljebb 17 500 000 forint;
- az uniós értékhatárokat el nem érő értékű közbeszerzési eljárás, illetve közbeszerzési eljárás mellőzése esetében a beszerzés becsült értékének, illetve részajánlattétel esetében a jogorvoslattal érintett rész becsült értékének 0,5%-a, de legalább 300 000 forint, legfeljebb 5 000 000 forint.

Ha a jogorvoslati kérelem több kérelmi elemre irányul, az igazgatási szolgáltatási díj mértéke a kérelmi elemek számához igazodóan a következő:

- 1-3 közötti számú kérelmi elem esetében a díj mértéke megegyezik a fenti alapösszeggel;
- 4-6 közötti számú kérelmi elem esetében a fentiekben meghatározott összeg 125%-a;
- 7-10 közötti számú kérelmi elem esetében a fentiekben meghatározott összeg 150%-a;
- 11-15 közötti számú kérelmi elem esetében a fentiekben meghatározott összeg 175%-a;
- 16 vagy afeletti számú kérelmi elem esetében az alapösszeg kétszerese.

A későbbiekben látni fogjuk, hogy erről a Döntőbizottságnak a döntésében állást kell foglalnia. Ha a kérelmező jogorvoslati kérelmét az eljárás folyamán újabb kérelmi elemmel egészíti ki, a Közbeszerzési Döntőbizottság felhívására köteles az igazgatási szolgáltatási díjat az újabb kérelmi elemre figyelemmel is megfizetni. Ha a kérelmező az igazgatási szolgáltatási díj kiegészítését elmulasztja, a Közbeszerzési Döntőbizottság az új kérelmi elem vonatkozásában nem köteles eljárni.⁸³

A fentiektől eltérően, ha az ajánlati, ajánlattételi vagy részvételi felhívás, a közbeszerzési dokumentumok, illetve ezek módosításának jogsértő volta miatt indul jogorvoslati eljárás, az igazgatási szolgáltatási díj mértéke az alapösszeg 50%-a, de legalább 300.000 forint.

Az igazgatási szolgáltatási díjat a Közbeszerzési Hatóság Magyar Államkincstárnál vezetett előirányzat-felhasználási keretszámlájára kell átutalással megfizetni.

A közbeszerzés tárgyával összefüggő tevékenységű kamara az általa indított jogorvoslati eljárásban mentesül a díjfizetési kötelezettség alól.⁸⁴

⁸³ Ld. Kbt. 150. § (3) bekezdését.

⁸⁴ Ld. Kbt. 150. § (2) bekezdését.

Az ajánlatkérő a saját tevékenysége vagy mulasztása jogsértő volta miatti jogorvoslati eljárásban mentesül az ajánlatkérő által benyújtott kérelem miatti díjfizetési kötelezettség alól.⁸⁵

Ad e) Az eljárás megindulása és az ahhoz kapcsolódó egyes eljárási cselekmények

a) A hiánypótlás

A Közbeszerzési Döntőbizottság a jogorvoslati eljárást legkésőbb a kérelem, illetve a hivatalbóli kezdeményezés beérkezését követő munkanapon indítja meg.⁸⁶ Ilyenkor a hatáskör és illetékesség vizsgálatát követően a Döntőbizottság áttekinti a hozzá beérkezett iratokat és amennyiben

- a kérelem nem tartalmazza a fenti táblázatban jelzett adatokat,
- nem csatolták az igazgatási szolgáltatási díj befizetéséről szóló igazolást,
- nem csatolták a meghatalmazott képviselő meghatalmazását, vagy
- a kérelmet és annak kötelező mellékleteit nem az Eüsztv.-ben meghatározott elektronikus úton nyújtották be,

öt napos határidő tűzésével hiánypótlási felhívást bocsát ki.

Ha a kérelmező a hiánypótlási felhívásban foglaltaknak nem tesz eleget, a Közbeszerzési Döntőbizottság a kérelmet visszautasítja. Ha a jogorvoslati eljárással érintett közbeszerzési eljárás irataiból a közbeszerzés becsült értéke a kérelmező számára nem ismerhető meg, e tény jogorvoslati kérelmében köteles a Közbeszerzési Döntőbizottság tudomására hozni. Ez esetben a Közbeszerzési Döntőbizottság – a rendelkezésre álló adatok alapján – hiánypótlási felhívás keretében közli a kérelmezővel az igazgatási szolgáltatási díj alapjául szolgáló becsült érték összegét.

Alapvetően a becsült érték – részajánlattétel esetében a jogorvoslattal érintett rész értékének – megállapítása érdekében a Közbeszerzési Döntőbizottság különböző intézkedéseket tehet, így adatközlésre hívhatja fel az ajánlatkérőt, amelyet az ajánlatkérő két munkanapon belül köteles teljesíteni.⁸⁷

Emellett az Ákr. szerint akkor van helye hiánypótlásnak, amennyiben az eljárás során később, a tényállás tisztázása során merül fel új adat szükségessége.⁸⁸

A Kbt. ugyanakkor a tekintetben eltér az Ákr. rendelkezéseitől, hogy a Közbeszerzési Döntőbizottság több ízben is hiánypótlásra hívhatja fel a kérelmezőt vagy a hivatalbóli eljárást kezdeményező szervezet, míg az Ákr. azt csak egy ízben engedi meg. A hiánypótlásról szóló végzést a Döntőbizottság a határidő megjelölésével, a mulasztás jogkövetkezményeire történő figyelmeztetés mellett bocsátja ki.⁸⁹

b) A kérelem visszavonása

Természetesen arra is van lehetőség, hogy a kérelem visszavonásra kerüljön és ezzel lényegében a Döntőbizottság érdemi vizsgálata előtt befejeződjön a jogorvoslati eljárás. A kérelmező ilyenkor az eljárás megindítására irányuló kérelmét vagy annak egyes kérelmi elemeit az érdemi határozat meghozataláig vonhatja vissza.⁹⁰ Ilyenkor az igazgatási szolgáltatási díj a kérelmezőnek visszajár, a kérelem vagy egyes kérelmi elemek visszavonása esetén pedig a kérelmező a fenntartott kérelmi elemekre figyelemmel és a külön jogszabályban meghatározottak szerint tarthat igényt az igazgatási szolgáltatási díj visszatérítésére.

⁸⁵ Ld. Kbt. 150. § (2) bekezdését.

⁸⁶ Ld. a Kbt. 151. § (1) bekezdését.

⁸⁷ Ld. a Kbt. 151. § (2)–(4) bekezdését.

⁸⁸ Ld. az Ákr. 44. §-át, illetve Ld. ehhez részletesen: Vértesy László: Hiánypótlás in: Boros Anita – Darák Péter: Az általános közigazgatási rendtartás szabályai. Nemzeti Közszerzési Egyetem, Budapest, 2018. 104–105.

⁸⁹ Ld. az Ákr. 145. § (1a) bekezdésének c) pontját.

⁹⁰ Ld. a Kbt. 151. § (5) bekezdését.

Itt érdemes kiemelni, hogy a Közbeszerzési Döntőbizottság a kérelem visszavonása esetén az eljárást folytatja, ha a rendelkezésre álló adatok alapján súlyos jogsértés valószínűsíthető.⁹¹

Az eljárás ilyen értelemben vett megszűnésének egy másik válfaja, amikor az ajánlatkérő a közbeszerzési eljárást megindító hirdetményét, felhívását *jogszerűen visszavonta*, ennek tényét a Közbeszerzési Döntőbizottság megállapítja és az eljárást öt napon belül megszünteti.⁹² Az igazgatási szolgáltatási díj a kérelmezőnek ilyenkor is visszajár.

A kezdeményezés visszautasítására, valamint az eljárás megszüntetésére a fenti szabályokat kell alkalmazni, azokra nézve a Kbt. nem határoz meg speciális szabályt.

Lásd ehhez például:

- http://www.kozbeszerzes.hu/adatbazis/megtekint/dbhatarozat/portal_337536/

c) Az eljárás megszüntetése

A fentiekben említett eljárásmegszüntetési szabályok mellett az Ákr. és a Kbt. további szabályokat is megállapít.

Az Ákr. szerint a hatóság az eljárást megszünteti, ha

- a kérelem visszautasításának lett volna helye, annak oka azonban az eljárás megindítását követően jutott a hatóság tudomására,
- a kérelmező ügyfél a hatóság felhívására nem nyilatkozik, és ennek hiányában a kérelem nem bírálható el, és az eljárást hivatalból nem folytatja,
- az eljárás okafogyottá vált,
- az ügyfél nem tesz eleget eljárásiköltség-előlegezési kötelezettségének,
- az eljárás kérelemre indult, és valamennyi kérelmező ügyfél visszavonta a kérelmét, illetve ahhoz az ellenérdekű ügyfelek hozzájárultak, és az eljárás hivatalból nem folytatható,
- az ügy érdemi eldöntése olyan kérdés előzetes elbírálásától függ (a továbbiakban: előkérdés), amely bíróság vagy más szerv hatáskörébe tartozik, és az ügyfél a hatóságnak az eljárás megindítására vonatkozó felhívásának nem tesz eleget.⁹³

Lásd ehhez például:

- http://www.kozbeszerzes.hu/adatbazis/megtekint/dbhatarozat/portal_334135/

d) Értesítés az eljárás megindulásáról és a felek felhívása

Ha a kérelem és a hivatalbóli kezdeményezés előzetes, mondhatni formai vizsgálatát lezárta a Döntőbizottság, a kontradiktórius jellegre való tekintettel szükséges minden érintett eljárásba történő bevonása és álláspontjának a beszerzése. Ennek érdekében a Közbeszerzési Döntőbizottság az *eljárás megindításáról értesíti*

- a kérelmezőt vagy kezdeményezőt,
- a közbeszerzési ügy ajánlatkérőjét és
- a közbeszerzési ügyben érdekeltet.

⁹¹ Ld. a Kbt. 158. § (2) bekezdését.

⁹² Ld. a Kbt. 151. § (7) bekezdését. A rendelkezést a kézirat lezárása után, 2020. február 1-jei hatállyal módosítja a 2019. évi CXX. tv. 18. § (2) bekezdés 11. pontja.

⁹³ Ld. az Ákr. 47. §-át illetve lásd ehhez részletesen: Boros Anita: Az eljárás megszüntetése in: Boros Anita – Darák Péter: Az általános közigazgatási rendtartás szabályai. Nemzeti Közszolgálati Egyetem, Budapest, 2018. 110–113.

Emellett a Közbeszerzési Döntőbizottság felhívja

- a közbeszerzési ügy ajánlatkérőjét és
- a részvételi szándékukat jelző, a közbeszerzési ügyben érdekelteket,

hogy öt napon belül küldjék meg észrevételeiket.

A Közbeszerzési Döntőbizottság a felhíváshoz ilyenkor csatolja a kérelmet, illetve hivatalból indított eljárás esetén az annak alapjául szolgáló kezdeményező iratot. Ha az ajánlatkérővel az Eüsztv.-ben meghatározott elektronikus úton történő kapcsolattartás nem lehetséges, az ajánlatkérő részére a Döntőbizottság elektronikus levél útján küldi meg az eljárás megindításáról szóló értesítést. Ha az értesítés megküldésére kizárólag elektronikus levél útján volt lehetőség, és az ajánlatkérő egy munkanapon belül az elektronikus levél fogadását nem igazolta vissza a Döntőbizottság számára, az eljárás megindításáról szóló értesítés az ajánlatkérő részére postai úton kerül kézbesítésre.⁹⁴

A Kbt. szerint azonban a Döntőbizottság – az ajánlatkérőn, valamint a kérelmezőn, illetve hivatalból kezdeményezőn kívüli – a közbeszerzési ügyben érdekelteket az eljárás megindításáról elektronikus kapcsolattartás útján értesíti azzal, hogy az eljárás megindításáról szóló végzés átvételét követő három munkanapon belül az Eüsztv.-ben meghatározott elektronikus kapcsolattartás útján jelezhetik a jogorvoslati eljárásban történő részvételi szándékukat, a képviselő meghatalmazásának csatolásával. A részvételi szándék jelzését követően a részvételi szándékukat jelző érdekeltek részére a Döntőbizottság elektronikus úton küldi meg a kérelmet, illetve kezdeményező iratot és a jogorvoslati eljárás során keletkezett iratokat ezt követően kizárólag a részvételi szándékukat jelző érdekeltek részére továbbítja. A határidő elmulasztása ebben az esetben is jogvesztéssel jár.

Ahogy arra már utaltunk, ha a közbeszerzési ügyben érdekelt a jelen bekezdés szerint nem jelzi a jogorvoslati eljárásban való részvételi szándékát, az nem akadályozza annak, hogy a jogorvoslati eljárás során a Döntőbizottság által utóbb ügyfélként bevonásra kerüljön, vagy a Döntőbizottság az egyéb érdekelttől utóbb – ha ez a tényállás tisztázása érdekében szükséges – iratokat kérjen be vagy nyilatkozattételre hívja fel.

Az értesítéssel egyidejűleg a Közbeszerzési Döntőbizottság felhívja a közbeszerzési eljárás ajánlatkérőjét vagy a közbeszerzési eljárást mellőzve beszerzőt a közbeszerzéssel vagy a beszerzéssel kapcsolatban rendelkezésre álló összes irat – vagy ha ez nem szükséges, az általa meghatározott iratok – öt napon belüli megküldésére, illetve az egységes, elektronikus közbeszerzési rendszerben rendelkezésre álló adatok esetében az adatok hozzáférhetővé tételére. Ha a kérelmet az ajánlatkérő nyújtja be, a rendelkezésre álló iratokat a kérelemmel együtt köteles megküldeni, illetve hozzáférhetővé tenni. A papíralapon rendelkezésre bocsátott iratokkal együtt azoknak az iratoknak az informatikai eszköz alkalmazásával megszerkesztett, szerkeszthető formátumú változatát is meg kell küldeni, amelyek ilyen formátumban rendelkezésre állnak.

A Közbeszerzési Döntőbizottság eljárásának megindítása esetén az ajánlatkérő a folyamatban levő közbeszerzési eljárását felfüggesztheti, amiről köteles a Közbeszerzési Döntőbizottságot értesíteni. A felfüggesztés a folyamatban lévő eljárási határidőket a felfüggesztés időtartamával meghosszabbítja.

Az elektronikus kapcsolattartásra való tekintettel a Közbeszerzési Döntőbizottság honlapján elérhetőek a jogorvoslati kérelem, illetve hivatalból kezdeményezés megfelelő benyújtása érdekében szükséges tudnivalók: <https://dontobizottsag.kozbeszerzes.hu/e-ugyintezes/a-kozbeszerzesi-dontobizottsag-tajekoztatoja-az-elektronikus-ugyintezesrol/> .

⁹⁴ Ld. a Kbt. 154. § (1) bekezdését.

A Döntőbizottság tájékoztatása szerint az elektronikus formanyomtatványok kizárólag az ügyfélkapu segítségével tölthetők ki és a szükséges mellékletekkel együtt a Kbt. 145. § (7) bekezdése szerinti képviselőt ellátó személy ügyfélkapujáról, ügyfélkapus bejelentkezés után küldhetők be a Döntőbizottsághoz. A nyomtatvány fogadásának tényét a központi elektronikus szolgáltató rendszerben az ügyfél tárhelyére történt feltöltés jelenti, beérkezésének időpontját pedig az értesítési tárhelyre kapott automatikus értesítés igazolja.⁹⁵

e) Az ideiglenes intézkedés

Hamarosan sor kerülhet a tényállás tisztázására és a döntés meghozatalára, azonban ki kell emelnünk, hogy amennyiben valószínűsíthető a közbeszerzésre, valamint a közbeszerzési eljárásra vonatkozó jogszabályok rendelkezéseinek, illetve alapelveinek megsértése vagy ennek veszélyének fennállása, ún. *ideiglenes intézkedést*⁹⁶ rendelhet el a Döntőbizottság. A nevéből is következően ez valójában csak ideiglenes jelleggel akadályozza meg a jogszabálysértő magatartások gyakorlását vagy a jogszabálysértés elhárítását. Ennek jellemzői az alábbiak:

- folyamatban lévő ügyben kerülhet rá sor,
- kérelemre vagy hivatalból,
- a jogorvoslati eljárással érintett közbeszerzési eljárás (vagy beszerzés) alapján történő szerződéskötésig,
- az eset összes körülményére tekintettel lehet elrendelni.

Az ideiglenes intézkedéseknek különböző fajtái ismeretesek, ezek

- a közbeszerzési eljárás felfüggesztésének elrendelése;
- a közbeszerzési eljárás ajánlatkérőjének a felszólítása, hogy az eljárásba a kérelmezőt vonja be.

Ilyenkor a közbeszerzési eljárás felfüggesztése a felhívásban előírt és folyamatban lévő határidőket a felfüggesztés időtartamával meghosszabbítja.

A Legfelsőbb Bíróság a 2004. évi 1091. számú elvi bírósági határozatában fejtette ki, hogy a Kbt. szövegéből egyértelműen megállapítható, miszerint az ideiglenes intézkedés elrendelése az alperes számára a törvényi feltételek fennállása esetén lehetőség, annak megtételére az alperes egyedi mérlegelése alapján kerülhet sor, mégpedig azzal a könnyítéssel, hogy az alperes nem tartozik külön indokolással és magyarázattal akkor, ha nem teszi meg az ideiglenes intézkedést. A Fővárosi Ítéltábla ezzel maradéktalanul egyetértett, és megállapította, hogy az alperes indokolási kötelezettség hiánya ellenére okát adta az ideiglenes intézkedés mellőzésének, amennyiben azt rögzítette, hogy nem állnak fenn annak törvényi feltételei.⁹⁷

Az ajánlatkérőnek ilyenkor is van lehetősége kérelmezni a szerződés megkötésének engedélyezését a Döntőbizottság előtt, de csak akkor, ha

- a halasztást nem tűrő kiemelkedően fontos érdek vagy közérdek (ideértve a nemzetgazdasági okot) védelme indokolja,
- annak előnyei meghaladják a szerződéskötéssel járó hátrányokat.

A kérelemben a halasztást nem tűrő kiemelkedően fontos érdeket vagy közérdeket⁹⁸ (nemzetgazdasági okot) meg kell jelölni, valamint a kérelem benyújtásával egyidejűleg a Közbeszerzési Döntőbizottság rendelkezésére kell bocsátani a kérelem benyújtását megalapozó indok igazolására szolgáló

⁹⁵ Puskás Sándor: A jogorvoslati irányelvek revíziója és a jogorvoslatok szabályainak legfontosabb változásai. Közbeszerzési Szemle 2018/4:5. o.

⁹⁶ Ld. a Kbt. 156. §-át.

⁹⁷ Ld. a Fővárosi Ítéltábla 4. Kf. 27.580/2006/11. ítéletét.

⁹⁸ A Kbt. 156. § (4) bekezdése szerint közérdek különösen a közszolgáltatási tevékenység ellátásbiztonsága folyamatos fenntartása.

dokumentumokat. A Közbeszerzési Döntőbizottság a kérelemről annak beérkezésétől számított öt napon belül dönt, de a végzése ellen jogorvoslatnak van helye. A Közbeszerzési Döntőbizottság haladéktalanul gondoskodik a szerződés megkötését engedélyező végzésének, vagy annak megtámadása esetén a közigazgatási perben hozott bírósági határozatnak a Közbeszerzési Hatóság honlapján történő közzétételéről.

A Fővárosi Ítéltábla kifejtette, hogy a tényállás feltárásának nincs köze az ideiglenes intézkedés elrendeléséhez, köztük ok-okozati összefüggés nem áll fenn, a tényállás ideiglenes intézkedés elrendelése nélkül is tisztázható, arra a Kbt. rendelkezései mellett a Ket. általános szabályai kötelezik az alperest. Ld. a Fővárosi Ítéltábla 3. Kf. 27.313/2009/9. sz. ítéletét.

f) A folyamatban lévő ügyek egyesítése és elkülönítése

A Közbeszerzési Döntőbizottság

- együttes elintézés végett elrendelheti az előtte folyamatban levő olyan ügyek egyesítését, amelyek tárgya egymással összefügg, vagy ha az ügyek együttes elintézését célszerűségi, gazdaságossági vagy más eljárási szempontok indokolják;
- elrendelheti az előtte folyamatban levő ügy egyes részeinek vagy kérelmi elemeinek elkülönítését, ha az elkülönítést célszerűségi, gazdaságossági vagy más eljárási szempontok indokolják.⁹⁹

Emellett a kérelmező ugyanarra a közbeszerzési eljárásra vonatkozó több kérelmi eleme esetén a Közbeszerzési Döntőbizottság a döntést egyidejűleg is meghozhatja.

Az ügyek egyesítése esetén az ügyintézési határidőt a legkésőbbi indult eljáráshoz képest kell számítani.

A Legfelsőbb Bíróság egy korábbi megállapítása szerint az ügyek egyesítésének kérdése is az alperes diszkrecionális jogkörébe tartozó olyan döntés, amely önálló jogorvoslattal nem támadható, ezért az egyesítés elmaradása önmagában sem eredményezhet jogszabálysértést. A bíróság véleménye szerint az egyesítés elmaradása, mint eljárásjogi kérdés csak abban az esetben jogszabálysértő, figyelemmel a KK 31. számú állásfoglalásra, ha az ügy érdemére is kiható súlyos eljárási szabálysértést eredményez, mely jogszabálysértés a bírósági eljárásban sem orvosolható.¹⁰⁰

g) A Közbeszerzési Döntőbizottság vizsgálatának terjedelme

A Közbeszerzési Döntőbizottság a kérelem és a hivatalbóli kezdeményezés keretein belül vizsgálja az ügyet, azonban bizonyos esetekben lehetőség van a vizsgálat kiterjesztésére:

- Ha a Közbeszerzési Döntőbizottság az eljárása során a kérelem vagy a kezdeményezés alapján vizsgáltakon túli jogsértésről szerez tudomást az érdemi határozat meghozatala előtt, ezek vonatkozásában is eljárhat hivatalból. Az *eljárás kiterjesztésére* akkor van lehetőség, ha a feltárt jogsértés sérti a verseny tisztaságát vagy nyilvánosságát, az ajánlattevők esélyegyenlőségét, vagy érdemben kihatott az ajánlatkérő döntésére. Az eljárás kiterjesztéséről az eljáró tanács dönt.¹⁰¹

Lásd ehhez a Székesfehérvári Munkaügyi Bíróság K.27336/2016/1. számú határozatát.

⁹⁹ Ld. a Kbt. 155. §-át.

¹⁰⁰ Ld. A Legfelsőbb Bíróság Elvi Határozatainak Gyűjteményének 2004. évi 1091. számú döntését.

¹⁰¹ Ld. a 158. § (1) bekezdését.

Ahogy említettük már, a Közbeszerzési Döntőbizottság a kérelem visszavonása esetén az eljárást folytatja, ha a rendelkezésre álló adatok alapján súlyos jogsértés valószínűsíthető.¹⁰²

- Amennyiben a Közbeszerzési Döntőbizottság az eljárás során más jogszabály megsértésére utaló körülményt észlel, köteles azt jelezni a hatáskörrel rendelkező szervnek, így különösen a nyomozó hatóságnak, az ügyészségnek, az Állami Számvevőszéknek, a kormányzati ellenőrzési szervnek vagy a Gazdasági Versenyhivatalnak. (szignalizáció)

h) A Közbeszerzési Döntőbizottság eljárásának felfüggesztése

Az Ákr. szerint¹⁰³ a hatóság felfüggeszti az eljárást, ha az előkérdés bíróság hatáskörébe tartozik, vagy az ügyben külföldi szervet kell megkeresni. Emellett ágazati törvény lehetővé teheti az eljárás felfüggesztését, ha az előkérdés más szerv hatáskörébe tartozik, vagy ugyanannak a hatóságnak az adott ügygel szorosan összefüggő más hatósági döntése nélkül megalapozottan nem dönthető el.¹⁰⁴

Ennek megfelelően a közbeszerzési törvény egyértelműen kimondja, hogy a Közbeszerzési Döntőbizottság az eljárását felfüggesztheti, ha az előkérdés eldöntése más szerv hatáskörébe tartozik, illetve felfüggeszti, ha a közbeszerzési ügy érdemi eldöntése a szerződészegés megtörténtének előzetes elbírálásától függ, és a Közbeszerzési Döntőbizottság a szerződészegés tényének megállapítása iránt pert indít. Ilyenkor a Döntőbizottság a per megindításával egyidejűleg az eljárást felfüggeszti.

Lényegében az előkérdések vizsgálatához kapcsolódik az *Európai Bíróság előzetes döntéshozatali eljárásának kezdeményezése* is. A Kbt. szerint ha a Közbeszerzési Döntőbizottság az Európai Bíróság előzetes döntéshozatali eljárását kezdeményezi az EUMSZ-ben foglalt szabályok szerint, erről külön végzéssel dönt és egyidejűleg az eljárást felfüggeszti.¹⁰⁵

¹⁰² Ld. a 158. § (2) bekezdését.

¹⁰³ Ld. az Ákr. 48. §-át.

¹⁰⁴ Ld. az Ákr. 47. §-át illetve lásd ehhez részletesen: Boros Anita: Az eljárás felfüggesztése in: Boros Anita – Darák Péter: Az általános közigazgatási rendtartás szabályai. Nemzeti Közszolgálati Egyetem, Budapest, 2018. 114–116.

¹⁰⁵ Ld. a Kbt. 157. §-át.

Ad f) A tényállás tisztázása és a bizonyítási eljárás

a) A bizonyítás szabályai

A tényállás tisztázása és az egyes bizonyítási cselekmények a közigazgatási hatósági eljárás fontos elemei.

Az Ákr. általános szabályai szerint¹⁰⁶

- a tényállás tisztázása a hatóság feladata, ahogyan arról a hivatalbóliség alapelve kapcsán már szóltunk,
- ha a döntéshozatalhoz nem elegendők a rendelkezésre álló adatok, a hatóság bizonyítási eljárást folytat le,
- a bizonyítás szabályai szerint a hatósági eljárásban minden olyan bizonyíték felhasználható, amely a tényállás tisztázására alkalmas,
- nem használható fel bizonyítékként ugyanakkor a hatóság által jogszabálysértéssel megszerzett bizonyíték, és természetesen a hatóság által hivatalosan ismert és a köztudomású tényeket nem kell bizonyítani,
- a hatóság szabadon választja meg a bizonyítás módját, és a rendelkezésre álló bizonyítékokat szabad meggyőződése szerint értékeli.¹⁰⁷

A Kbt. a fenti általános szabályokat kiegészíti néhány speciális rendelkezéssel, hiszen ahogyan arra már utaltunk, a Döntőbizottság eljárásában nagyon fontos, hogy a Döntőbizottság megismerje az ellenérdekű felek álláspontját. A Kbt. szerint¹⁰⁸ a Közbeszerzési Döntőbizottság gondoskodik arról, hogy a kérelmező, a kezdeményező és az ellenérdekű ügyfél minden, az eljárás során felvetődött új tényt, előterjesztett kérelmet, nyilatkozatot *megismerhessen és azokkal kapcsolatos álláspontját kifejtthesse*:

- a Közbeszerzési Döntőbizottság az ügyfelek észrevételét azzal küldi meg az ellenérdekű ügyfeleknek, hogy az arra vonatkozó nyilatkozataikat legkésőbb három napon belül kötelesek megtenni;
- a Közbeszerzési Döntőbizottság megfelelő határidő kitzúzásával ezenkívül is bármikor felhívhatja az ügyfeleket és a közbeszerzési ügyben érdekeltet nyilatkozattételre, illetve észrevételek előterjesztésére. A nyilatkozatokat és észrevételeket, illetve egyéb iratokat a Közbeszerzési Döntőbizottság erre vonatkozó felhívása esetén informatikai eszköz alkalmazásával megszerkesztett, szerkeszthető formátumú változatban is a Közbeszerzési Döntőbizottság rendelkezésére kell bocsátani, ha ilyen formátumban egyébként rendelkezésre állnak;
- ha a Közbeszerzési Döntőbizottság az ügyben nem tart tárgyalást, az ügyfelek értesítésével meghatározhatja azt az időpontot, ameddig az ügyfelek kötelesek valamennyi érdemi nyilatkozat, észrevétel megtételére;
- ha a Közbeszerzési Döntőbizottság az ügyben tárgyalást tart, az ügyfelek a tárgyalást megelőzően kötelesek valamennyi érdemi nyilatkozat, észrevétel megtételére;
- az előzőekben meghatározott időpontot, illetve a tárgyalást követően csak a Közbeszerzési Döntőbizottság erre irányuló felhívása esetén terjeszthetnek elő további észrevételt vagy nyilatkozatot. A felhívásról az ellenérdekű ügyfelet a Közbeszerzési Döntőbizottság a felhívás megküldésével egyidejűleg értesíti.

¹⁰⁶ Ld. az Ákr. 62. §-t.

¹⁰⁷ Ld. az Ákr. 47. §-át, illetve lásd ehhez részletesen: Boros Anita: A tényállás tisztázása és a bizonyítás in: Boros Anita – Darák Péter: Az általános közigazgatási rendtartás szabályai. Nemzeti Közsolgálati Egyetem, Budapest, 2018. 137–172.

¹⁰⁸ Ld. a Kbt. 160. §-át.

Amennyiben valaki mégis határidőn túl terjeszt elő további észrevételeket vagy nyilatkozatokat, azt a Közbeszerzési Döntőbizottság nem veszi figyelembe döntése meghozatalakor;

- A Döntőbizottság a tárgyalást követő felhívást mellőzi, és a tárgyalást követően új tárgyalást tarthat, ha az a tényállás további tisztázása érdekében szükséges. Ilyenkor az új tárgyalás határnapját a Közbeszerzési Döntőbizottság legkésőbb az első tárgyalást követő napon közli az ügyfelekkel. A tárgyalást úgy kell kitűzni, hogy az az első tárgyalást követő 8 napon belül megtartható legyen.

b) A tárgyalás szabályai

Fontos hangsúlyozni, hogy a Kbt. szerint¹⁰⁹ a Közbeszerzési Döntőbizottság a közbeszerzési ügyet *tárgyalás tartása nélkül bírálja el*, kivéve, ha a tárgyalás tartása feltétlenül szükséges, különösen az ügyféli jogok gyakorlásához, a tényállás tisztázásához, a szakszerű és minden, az ügy szempontjából fontos körülményt figyelembe vevő döntés meghozatalához.

Tekintsük át, melyek *a tárgyalás szabályai* – amennyiben a Döntőbizottság tárgyalás tartása mellett dönt:

- a Közbeszerzési Döntőbizottság a tárgyalást az ügyintézési határidő kezdetétől [164. § (7) bekezdés] számított tizenöt napon belül tartja meg;
- a tárgyalás nyilvános, azonban a Közbeszerzési Döntőbizottság hivatalból vagy a fél indokolt kérelmére az egész tárgyalásról vagy annak egy részéről a nyilvánosságot kizárja, ha az minősített adat védelmében, üzleti titok vagy törvényben meghatározott más titok megőrzése érdekében indokolt. A Döntőbizottság – kivéve, ha a zárt tárgyalásra törvény kötelező rendelkezése alapján került sor – a nyilvánosság kizárásáról indokolt végzést hoz.

A Döntőbizottság a tárgyalásnak a tanúmeghallgatással érintett részéről a nyilvánosságot különösen indokolt esetben akkor is kizárhatja, ha a tanú adatainak zártan kezelését rendelte el és a zárt tárgyaláson történő meghallgatása a tanú, illetve hozzátartozója életének, testi ép-ségének a megóvása érdekében szükséges.

- a Közbeszerzési Döntőbizottság a tárgyalásról készült jegyzőkönyvet a tárgyalástól számított öt napon belül megküldi az ügyfeleknek.

c) Az iratbetekintési jog gyakorlása

Ahogy számos más eljárásjogi jogintézmény esetében már említettük, az iratbetekintés általános szabályait is az Ákr. határozza meg.¹¹⁰ Az Ákr. különbséget tesz az iratbetekintési jog jogosultjai tekintetében:

- *az ügyfél* az eljárás bármely szakaszában és annak befejezését követően is betekinthez az eljárás során keletkezett iratba;
- *a tanú* a vallomását tartalmazó iratba, *a szemletárgy birtokosa* a szemléről készített iratba tekinthez be;
- *harmadik személy* akkor tekinthez be a személyes adatot vagy védett adatot tartalmazó iratba, ha igazolja, hogy az adat megismerése joga érvényesítéséhez, illetve jogszabályon, bírósági vagy hatósági határozaton alapuló kötelezettségének teljesítéséhez szükséges.

Az Ákr. értelmében a hatóság a kérelem alapján az iratbetekintést biztosítja – az eljárás befejezését követően is –, vagy azt végzésben elutasítja.

¹⁰⁹ Ld. a Kbt. 161. §-t.

¹¹⁰ Ld. az Ákr. 33. §-t, illetve lásd ehhez részletesen: Vértesy László: Adatkezelés in: Boros Anita – Darák Péter: Az általános közigazgatási rendtartás szabályai. Nemzeti Közszerzői Egyetem, Budapest, 2018. 81.

Az Ákr. azt is rögzíti, hogy az iratbetekintés során az arra jogosult másolatot, kivonatot készíthet vagy – kormányrendeletben meghatározott költségtérítés ellenében – másolatot kérhet, amelyet a hatóság kérelemre hitelesít.

Amennyiben ágazati törvény a döntés nyilvánosságát nem korlátozza vagy nem zárja ki, az eljárás befejezését követően a személyes adatot és védett adatot nem tartalmazó véglegessé vált határozatot, valamint az elsőfokú határozatot megsemmisítő és az elsőfokú határozatot hozó hatóságot új eljárásra utasító végzést bárki korlátozás nélkül megismerheti.

Az Ákr. meghatározza¹¹¹ az iratbetekintési jog korlátait is, eszerint

- nem lehet betekinteni a döntés tervezetébe,
- nem ismerhető meg az olyan irat vagy az irat olyan része, amelyből következtetés vonható le valamely védett adatra vagy olyan személyes adatra, amelynek megismeréséhez törvényben meghatározott feltételek nem állnak fenn, kivéve, ha az adat – ide nem értve a minősített adatot – megismerésének hiánya megakadályozná az iratbetekintésre jogosultat az Ákr.-ben biztosított jogai gyakorlásában.

Az Ákr. arra is ad felhatalmazást az ágazati törvényeknek, hogy egyes ügyfajtákban meghatározza az iratbetekintés további feltételeit és az iratbetekintésre jogosult személyek körét. Ennek a felhatalmazásnak köszönhetően az Ákr. szabályaihoz képest a Kbt.¹¹² sajátos szabályokat határoz meg az iratbetekintésre vonatkozóan:

- az ügyfél az ügyintézési határidő kezdetétől számított tizedik napig,
- a közbeszerzési eljárás alapján megkötött szerződés Kbt.-be ütköző módosításával vagy teljesítésével kapcsolatos jogorvoslati eljárásban ügyintézési határidő kezdetétől [164. § (7) bekezdés] számított harmincadik napig,
- a Közbeszerzési Hatóság képviselőjében eljáró személy az eljárás során

bármikor betekinthez a közbeszerzési eljárás, valamint a jogorvoslati eljárás során keletkezett iratokba, és azokról másolatot, feljegyzést készíthet.

Az ajánlatkérő, az ajánlattevő és a részvételre jelentkező – az üzleti titok védelmére hivatkozással – indokolt kérelmében kérheti a fentiek szerinti személyek iratbetekintési jogának kizárását vagy korlátozását az olyan iratok vagy adatok tekintetében, amelyek nem minősülnek közérdekű adatnak vagy közérdekből nyilvános adatnak.

Ha az ajánlattevő vagy a részvételre jelentkező meghatározott iratokat elkülönített módon, üzleti titokként helyezett el az ajánlatában, részvételi jelentkezésében, vagy a közbeszerzési eljárás során általa benyújtott egyéb irat tekintetében kérte annak üzleti titokként történő kezelését, úgy kell tekinteni, hogy az ilyen iratok vonatkozásában kérte említett személyek iratbetekintési jogának kizárását.

Szintén a Kbt.-ben megjelenő sajátos szabály, hogy a Közbeszerzési Döntőbizottság köteles megvizsgálni, hogy az iratbetekintési jog korlátozásának vagy kizárásának feltételei fennállnak-e, és a kérelemről való döntéssel egyidejűleg – amennyiben az az adott esetben értelmezhető – kötelezheti az érintettet *olyan iratváltozat* elkészítésére, amely nem tartalmaz üzleti titkot.

Az iratbetekintési jog korlátai tekintetében az Ákr.-hez képest a Kbt. további szabályokat is meghatároz. Eszerint nem lehet betekinteni

- felhasználói engedély hiányában a minősített adatot tartalmazó iratba;
- a törvény által védett egyéb adatot tartalmazó iratba sem, ha azt az érintett adat védelmét szabályozó törvény kizárja, vagy ha a védett adat megismerésének hiánya nem akadályozza az arra jogosult, betekintést kérő személyt jogorvoslati jogának gyakorlásában.

¹¹¹ Ld. az Ákr. 34. §-t.

¹¹² Ld. a Kbt. 162. §-t.

Ebben a körben a Kbt. azt is leszögezi, hogy az olyan tárgyalásról készült jegyzőkönyvet, amelyről a nyilvánosságot a minősített adat védelme érdekében zárták ki, nem lehet lemásolni vagy arról feljegyzést készíteni. Ilyen ügyben az iratok megtekintésének is csak – a minősített adat védelméről szóló törvényben meghatározottak alapján – a Közbeszerzési Döntőbizottság elnöke által megállapított feltételek mellett van helye.

d) Az adatkezelés szabályai

A Döntőbizottság előtti adatkezelés szabályait szintén nem a Kbt., hanem az Ákr. határozza meg.¹¹³ Eszerint a hatóság jogosult az ügyfél és az eljárás egyéb résztvevője természetes személyazonosító adatainak és az ügyfajtát szabályozó törvényben meghatározott személyes adatok, továbbá – ha törvény másként nem rendelkezik – a tényállás tisztázásához elengedhetetlenül szükséges más személyes adatok megismerésére és kezelésére. A kérelemre induló eljárásban vélelmezni kell, hogy a kérelmező ügyfél a tényállás tisztázásához szükséges személyes adatok – ideértve a különleges adatokat is – kezeléséhez hozzájárulást adott.

A Döntőbizottság által lefolytatott jogorvoslati eljárás során előfordul az is, hogy valamilyen törvény által védett titok, legtöbbször üzleti titok jut a tudomására. Az eljárás során a Döntőbizottságnak gondoskodnia kell arról, hogy a törvény által védett titok – az Ákr. terminológiájával élve védett adat – ne kerüljön nyilvánosságra, ne juthasson illetéktelen személy tudomására, és a személyes adatok védelme biztosított legyen. A hatóság az eljárása során annak lefolytatásához – jogszabályban meghatározott módon és körben – megismerheti azokat a védett adatokat, amelyek eljárásával összefüggnek, illetve amelyek kezelése az eljárás eredményes lefolytatása érdekében szükséges.

Emlékeztetőül utalunk arra, hogy a gazdasági szereplő az ajánlatban, részvételi jelentkezésben, hiánypótlásban vagy felvilágosításban, valamint az aránytalanul alacsony összeget tartalmazó ajánlat indokolásban elkülönített módon elhelyezett, üzleti titkot (ideértve a védett ismeretet is) tartalmazó iratok nyilvánosságra hozatalát megtilthatja az üzleti titok védelméről szóló 2018. évi LIV. törvény 1. §-ában nevesítettek szerint.¹¹⁴ Az üzleti titkot tartalmazó irat kizárólag olyan információkat tartalmazhat, amelyek nyilvánosságra hozatala a gazdasági szereplő üzleti tevékenysége szempontjából aránytalan sérelmet okozna. A gazdasági szereplő az üzleti titkot tartalmazó, elkülönített irathoz indokolást köteles csatolni, amelyben részletesen alátámasztja, hogy az adott információ vagy adat nyilvánosságra hozatala miért és milyen módon okozna számára aránytalan sérelmet. A gazdasági szereplő nem nyilváníthatja üzleti titoknak különösen

- azokat az információkat, adatokat, amelyek elektronikus, hatósági vagy egyéb nyilvántartásból bárki számára megismerhetők,
- az információs önrendelkezési jogról és az információszabadságról szóló törvény szerinti közérdekből nyilvános adatokat,
- az ajánlattevő, illetve részvételre jelentkező által az alkalmasság igazolása körében bemutatott
 - korábban teljesített közbeszerzési szerződésekre, illetve a Kbt. szerinti építési vagy szolgáltatási koncessziók megkötésére, tartalmára és teljesítésére vonatkozó információkat és adatokat,
 - gépekre, eszközökre, berendezésekre, szakemberekre, tanúsítványokra, címkékre vonatkozó információkat és adatokat,
- az ajánlatban meghatározott áruk, építési beruházások, szolgáltatások leírását, ide nem értve a leírásnak azt a jól meghatározható elemét, amely tekintetében az üzleti titokká minősítés feltételei az ajánlattevő által igazoltan fennállnak,

¹¹³ Ld. az Ákr. 27. §-t., illetve lásd ehhez részletesen: Vétesy László: Adatkezelés in: Boros Anita – Darák Péter: Az általános közigazgatási rendtartás szabályai. Nemzeti Közszerzési Egyetem, Budapest, 2018. 79–84.

¹¹⁴ Ld. a Kbt. 44. § (1) bekezdését.

- ha az ajánlatkérő annak benyújtását kéri, az ajánlattevő szakmai ajánlatát, ide nem értve a szakmai ajánlatnak azt a jól meghatározható elemét, amely tekintetében az üzleti titokká minősítés említett feltételei az ajánlattevő által igazoltan fennállnak.

A Kbt. azt is előírja, hogy a gazdasági szereplő nem tilthatja meg nevének, címének (székhelyének, lakóhelyének), valamint olyan ténynek, információnak, megoldásnak vagy adatnak (a továbbiakban együtt: adat) a nyilvánosságra hozatalát, amely értékelésre kerül, de az ezek alapjául szolgáló részinformációk, alapadatok (így különösen az árazott költségvetés) nyilvánosságra hozatalát megtilthatja.

Szintén az Ákr. szabálya érvényesül az adatok zárt kezelése tekintetében.¹¹⁵ Ez azt jelenti, hogy indokolt esetben a Döntőbizottság kérelemre vagy hivatalból elrendeli az ügyfél és az eljárás egyéb résztvevője természetes személyazonosító adatainak és lakcímének zárt kezelését, ha az eljárásban való közreműködése miatt súlyosan hátrányos következmény érheti. A végzést a kérelmet előterjesztővel kell közölni, így például az Ákr. szerint a szakértő az igazságügyi szakértői névjegyzékben nyilvánosan elérhető adatain kívüli természetes személyazonosító adatainak és lakcímének zárt kezelését kérheti.

A zárt adatkezelés a gyakorlatban azt jelenti, hogy a hatóság a természetes személyazonosító adatokat és a lakcímet az ügy iratai között elkülönítve, zártan kezeli, és biztosítja, hogy a zártan kezelt adatok az eljárási cselekmények során ne váljanak megismerhetővé.

e) Az eljárási bírság

Az Ákr. szerint¹¹⁶ az eljárás akadályozásának következménye kettős lehet: azt, aki a kötelezettségét önhibájából megszegi, a hatóság az okozott többletköltségek megtérítésére kötelezi, illetve eljárási bírsággal sújthatja.

A Kbt. az eljárási bírság kiszabásának sajátos szabályait határozza meg.¹¹⁷ A Közbeszerzési Döntőbizottság esetenként tízezer forinttól, természetes személy esetén ötszázezer forintig, jogi személy vagy egyéb szervezet esetén egymillió forintig terjedő eljárási bírsággal sújthatja a kérelmezőt vagy a jogorvoslati eljárás egyéb résztvevőjét, ha

- hamis adatot közöl vagy az ügy elbírálása szempontjából lényeges adatot elhallgat;
- felvilágosítást nem vagy nem határidőn belül ad meg;
- iratot nem vagy nem határidőben, vagy nem az informatikai eszköz alkalmazásával megszerkesztett, szerkeszthető formátumú változatban nyújt be;
- a gazdasági, szakmai vagy közbeszerzési tevékenységével kapcsolatos iratokba való betekintést akadályozza;
- nyilvánvalóan alaptalanul tesz kizárásra irányuló bejelentést vagy ugyanabban az eljárásban ugyanazon közbeszerzési biztos ellen ismételt alaptalan bejelentést tesz.

Az eljárási bírságot kiszabó végzés önálló jogorvoslattal megtámadható végzéstípus, így ennek szabályát a Kbt. is rögzíti: kimondja, hogy az eljárási bírságot kiszabó végzés ellen benyújtott kereseti kérelemnek a végzés végrehajtására halasztó hatálya van.

Az Ákr. emellett azt is meghatározza, hogy az eljárási bírság kiszabásánál a hatóságnak, így a Közbeszerzési Döntőbizottságnak figyelembe kell vennie

- a jogellenes magatartás súlyát,
- ha az erre vonatkozó adatok rendelkezésre állnak, az érintett vagyoni helyzetét és jövedelmi viszonyait, továbbá

¹¹⁵ Ld. az Ákr. 28. §-át, valamint lásd ehhez részletesen: Vértesy László: Adatkezelés in: Boros Anita – Darák Péter: Az általános közigazgatási rendtartás szabályai. Nemzeti Közszerzői Egyetem, Budapest, 2018. 83–84.

¹¹⁶ Ld. az Ákr. 77. §-át, illetve lásd ehhez részletesen: Boros Anita: A tényállás tisztázása és a bizonyítás in: Boros Anita – Darák Péter: Az általános közigazgatási rendtartás szabályai. Nemzeti Közszerzői Egyetem, Budapest,

¹¹⁷ Ld. a Kbt. 163. §-át.

- az eljárási bírságnak ugyanabban az eljárásban történő ismételt kiszabása esetén az előző bírságolások számát és mértékét.

Felhívjuk a figyelmet arra is, hogy az eljárási bírság nem azonos az alábbi e) pontban kifejtett anyagi jogi bírsággal.

Ad g) Az eljárás lezárása és a Közbeszerzési Döntőbizottság döntése

a) Az eljárás befejezésére irányadó határidők

A Közbeszerzési Döntőbizottság számára a Kbt.¹¹⁸ az Ákr.-től eltérő módon határozza meg az *eljárás befejezésére vonatkozó szabályokat*:

- a fő szabály az, hogy a Döntőbizottság az ügyintézési határidő kezdetétől számított tizenöt napon belül köteles az eljárást befejezni, ha az ügyben tárgyalás tartására nem került sor;
- ha azonban a Közbeszerzési Döntőbizottság az ügyben tárgyalást tartott, az ügyintézési határidő kezdetétől számított huszonöt napon belül köteles az eljárást befejezni, kivéve, ha a közbeszerzési eljárás alapján megkötött szerződés közbeszerzési törvénybe ütköző módosítása vagy teljesítése, valamint a közbeszerzési eljárás mellőzése ügyében jár el, valamint azon ügyekben, ahol a Közbeszerzési Döntőbizottság eljárása hivatalból indul és a jogorvoslattal érintett közbeszerzési eljárásban a szerződést már megkötötték, mert akkor az ügyintézési határidő kezdetétől számított hatvan napon belül köteles az eljárást befejezni.

A Kbt. lehetővé teszi a fenti határidők legfeljebb tíz nappal történő *meghosszabbítását*, de csak indokolt esetben és egy alkalommal.

Az ügyintézési határidő kapcsán röviden szólunk az *eljárás szüneteléséről* is. Az Ákr. szerint¹¹⁹ az eljárás szünetel, ha azt – jogszabály kizáró rendelkezésének hiányában – az ügyfél kéri, több ügyfél esetén az ügyfelek együttesen kéri. Ilyenkor az eljárást bármelyik ügyfél kérelmére folytatni kell, azonban hat hónapi szünetelés után a csak kérelemre folytatható eljárás megszűnik.¹²⁰

A Kbt. kizárja az eljárás szünetelésének lehetőségét, vagyis azt az ügyfél nem kérheti.

b) A határozat és a végzés

Az eljárás során alapvetően kétféle döntéstípust különböztethetünk meg: a *határozatot és a végzést*. Tekintve, hogy ez olyan szabály, amely minden közigazgatási hatósági eljárásban alkalmazandó, annak részletei az Ákr.-ben találhatóak.

A hatóság, így a Döntőbizottság is *az ügy érdemében határozatot hoz, az eljárás során hozott egyéb döntések végzések*.¹²¹

Lásd ehhez például:

- http://www.kozbeszerzes.hu/adatbazis/megtekint/dbhatározat/portal_338534/

¹¹⁸ Ld. a Kbt. 164. §-t.

¹¹⁹ Ld. az Ákr. 49. §-t.

¹²⁰ Ld. ehhez részletesen: Boros Anita: Az eljárás szünetelése in: Boros Anita-Darák Péter: Az általános közigazgatási rendtartás szabályai. Nemzeti Közszerzői Egyetem, Budapest, 117–118.

¹²¹ Ld. az Ákr. 80. §-t, illetve lásd ehhez részletesen: Boros Anita: A hatóság döntései in: Boros Anita – Darák Péter: Az általános közigazgatási rendtartás szabályai. Nemzeti Közszerzői Egyetem, Budapest, 173–190.

A döntés tartalma és formája tekintetében az Ákr. akként rendelkezik,¹²² hogy a döntés tartalmazza

- az eljáró hatóság, az ügyfelek és az ügy azonosításához szükséges minden adatot,
- *a rendelkező részt* a hatóság döntésével, a jogorvoslat igénybevételével kapcsolatos tájékoztatással és a felmerült eljárási költséggel,
- továbbá a megállapított tényállásra, a bizonyítékokra, a mérlegelés és a döntés indokaira, valamint az azt megalapozó jogszabályhelyek megjelölésére is kiterjedő *indokolást*.
- Ezeken kívül a Közbeszerzési Döntőbizottság döntéseiben feltünteteti – az EKR-en kívül megvalósított beszerzések kivételével – a jogorvoslattal érintett közbeszerzési eljárás EKR-azonosítóját.¹²³

Lényegében ezt tekintjük *alakszerű döntésnek*.

Fontos kiemelnünk, hogy a Közbeszerzési Döntőbizottság eljárásáért fizetendő igazgatási szolgáltatási díjról szóló 45/2015. (XI. 2.) MvM rendelet szerint¹²⁴ a Döntőbizottság az ügy érdemében hozott határozatában az Ákr.-től eltérően az eljárási költségekről való döntés keretében *az igazgatási szolgáltatási díjról rendelkezik*.

Amennyiben a jogorvoslati ügyet lezáró érdemi határozatban a Közbeszerzési Döntőbizottság a Kbt. 165. § (2) bekezdés c)-f) pontja szerinti döntéseket hoz,¹²⁵ a befizetett igazgatási szolgáltatási díj 200 000 forintot meghaladó része a kérelmezőnek a Közbeszerzési Döntőbizottság érdemi határozatának megküldését követő 8 napon belül visszajár. Az igazgatási szolgáltatási díj összegéből 200 000 forint ilyenkor is a Közbeszerzési Hatóság saját bevétele, amelynek viseléséről a Közbeszerzési Döntőbizottság az Ákr. szerint az eljárási költségekre vonatkozó általános szabályok szerint rendelkezik. Az alaptalan kérelem esetében a díj nem kerül visszatérítésre, a kérelmező viseli az igazgatási szolgáltatási díj teljes összegét.

Amennyiben a kérelmező jogorvoslati kérelmében több jogsértés megállapítását is kérte, de a Közbeszerzési Döntőbizottság az ügy érdemében hozott határozatában a kérelemnek csak ezek egy részének ad helyt, az igazgatási szolgáltatási díjnak a Közbeszerzési Hatóság a saját bevételeivel csökkentett részét az alapos és alaptalan kérelmek arányának figyelembevételével téríti vissza a kérelmezőnek.

Ha a jogorvoslati ügyet lezáró érdemi határozatban a Közbeszerzési Döntőbizottság a Kbt. 165. § (2) bekezdés c)-f) pontja szerinti döntést hoz, a befizetett igazgatási szolgáltatási díj háromezer forintot meghaladó része a kérelmezőnek a Közbeszerzési Döntőbizottság érdemi határozatának megküldését követő 8 napon belül visszajár. Az igazgatási szolgáltatási díj összegéből háromezer forint ilyenkor is a Közbeszerzési Hatóság saját bevétele, amelynek viseléséről a Közbeszerzési Döntőbizottság az Ákr. szerint az eljárási költségekre vonatkozó általános szabályok szerint rendelkezik. Az alaptalan kérelem esetében a díj nem kerül visszatérítésre, a kérelmező viseli az igazgatási szolgáltatási díj teljes összegét.¹²⁶

¹²² Ld. az Ákr. 81. §-át.

¹²³ Ld. Kbt. 145. § (8) bekezdését.

¹²⁴ Ld. a hivatkozott rendelet 2. §-át.

¹²⁵ A Kbt. 165. § (2) bekezdése szerint a Közbeszerzési Döntőbizottság határozatában

c) megállapítja a jogsértés megtörténtét;

d) megállapítja a jogsértés megtörténtét és alkalmazza a (3) bekezdésben felsorolt jogkövetkezményeket;

e) a (6) bekezdésben meghatározott esetekben a jogsértés megállapítása mellett bírságot szab ki;

(A 2020. évi CXXVIII. törvény 49. § a Kbt. 165. § (2) bek. f) pontot 2021. II. 1-jével hatályon kívül helyezte.)

¹²⁶ Ld. a Kbt. 151. § (9) bekezdését.

Amennyiben a kérelmező jogorvoslati kérelmében több jogsértés megállapítását is kérte, de a Közbeszerzési Döntőbizottság az ügy érdemében hozott határozatában a kérelemnek csak részben ad helyt, az igazgatási szolgáltatási díjnak a Közbeszerzési Hatóság a (2) bekezdés szerinti saját bevételeivel csökkentett részét az alapos és alaptalan kérelmek arányának figyelembevételével téríti vissza a kérelmezőnek.¹²⁷

Az ilyen alakszerű döntéshez képest lehetőség van *egyszerűsített döntés* meghozatalára is, amennyiben önállóan nem fellebbezhető végzésről van szó. Az ilyen döntésnek az indokolásban csak az azt megalapozó jogszabályhelyek megjelölését kell tartalmaznia.

A Közbeszerzési Döntőbizottság érdemi határozatát a Közbeszerzési Hatóság nevében hozza meg és határozatában az alábbi döntéseket hozhatja:¹²⁸

- az alaptalan kérelmet elutasítja;

Lásd ehhez például:

- http://www.kozbeszerzes.hu/adatbazis/megtekint/dbhatarozat/portal_334134/

- a hivatalból indított vagy folytatott eljárásban megállapítja a jogsértés hiányát;
- megállapítja a jogsértés megtörténtét;

Lásd ehhez például:

- http://www.kozbeszerzes.hu/adatbazis/megtekint/dbhatarozat/portal_333334/

- megállapítja a jogsértés megtörténtét és további jogkövetkezményeket is alkalmaz a lentiek szerint;

Lásd ehhez például:

- http://www.kozbeszerzes.hu/adatbazis/megtekint/dbhatarozat/portal_332735/

- a jogsértés megállapítása mellett bírságot szab ki;¹²⁹

Lásd ehhez például:

- http://www.kozbeszerzes.hu/adatbazis/megtekint/dbhatarozat/portal_331136/
- http://www.kozbeszerzes.hu/adatbazis/megtekint/dbhatarozat/portal_331137/

- hivatalból megállapítja a szerződés semmisségét vagy azt, hogy az érintett szerződés nem semmis;
- megállapítja, hogy a semmis szerződés esetén az érvénytelenség jogkövetkezményeinek alkalmazása körében az eredeti állapot helyreállítható-e.

A Közbeszerzési Döntőbizottság a jogsértés megállapítása mellett bírságot szab ki, ha

- a jogsértés a közbeszerzési eljárás jogtalan mellőzésével valósult meg;
- a felek a szerződéskötési moratóriumra vonatkozó szabályok megsértésével kötöttek szerződést;
- a szerződést hirdetmény nélküli tárgyalásos eljárás eredményeként úgy kötötték meg, hogy nem álltak fenn a hirdetmény nélküli tárgyalásos eljárás alkalmazhatóságának feltételei;
- az ajánlatkérő hirdetmény nélküli tárgyalásos eljárás esetén elmulasztotta a Közbeszerzési Hatóság előzetes értesítését;
- a Közbeszerzési Hatóság elnöke kezdeményezte a Közbeszerzési Döntőbizottság hivatalból való eljárását és a Döntőbizottság megállapítja a jogsértés megtörténtét.

¹²⁷ Ld. a Kbt. 155. § (3) bekezdését.

¹²⁸ Ld. a Kbt. 165. §-át.

¹²⁹ Ld. a Kbt. 165. § (7c) bekezdését.

Ilyenkor a bírság összege a közbeszerzési eljárás becsült értékének, illetve részajánlattétel esetén a jogorvoslattal érintett rész értékének, a közbeszerzési eljárás jogtalan mellőzése esetén a szerződés értékének legfeljebb 15%-a.

A szerződés semmissége esetén¹³⁰ szerinti jogsértés megállapítása esetén, ha a Közbeszerzési Döntőbizottság megállapítja, hogy a szerződés nem semmis, további bírságot szab ki, amelynek összege – az eset összes körülményét figyelembe véve – legfeljebb a szerződés értékének 15%-a.

Ha a semmisségi klauzulák fennállása esetén a Döntőbizottság a jogsértést megállapítja, valamint azt, hogy az eredeti állapot helyreállítása az érvénytelen szerződés jogkövetkezményeinek alkalmazása körében nem lesz lehetséges, szintén további bírságot szab ki, amelynek összege – az eset összes körülményét figyelembe véve – legfeljebb a szerződés értékének 15%-a.

Ha a kérelemmel érintett jogsértéssel összefüggésben előzetes vitarendezést kérelmeztek és az ajánlatkérő a jogsértéssel kapcsolatban álláspontját megküldte, de a jogsértés orvoslása érdekében intézkedést nem tett, az ilyen jogsértés tekintetében a bírság összege a közbeszerzési eljárás becsült értékének, illetve részajánlattétel esetében a jogorvoslattal érintett rész értékének legfeljebb 15%-a.

Nem szab ki bírságot a Közbeszerzési Döntőbizottság olyan esetben, amikor az ajánlatkérő a jogorvoslat tárgyává tett cselekményt a jogszabályban foglaltak szerint folyamatba épített ellenőrzést végző szervnek az érintett eljárásban adott előírása vagy az Integritás Hatóság ajánlása alapján teljesítette.¹³¹

A bírság összege a közbeszerzési eljárás becsült értékének, illetve részajánlattétel esetében a jogorvoslattal érintett rész értékének legfeljebb 10%-a.

A Közbeszerzési Döntőbizottság annak eldöntésében, hogy indokolt-e a bírság kiszabása, valamint a bírság összegének megállapításában az eset összes körülményét – így különösen a jogsértés súlyát, a közbeszerzés tárgyát és értékét, a jogsértésnek a közbeszerzési eljárást lezáró döntésre gyakorolt befolyását, a Kbt.-be ütköző magatartás ismételt tanúsítását, a jogsértőnek az eljárást segítő együttműködő magatartását, a jogsértés megtörténte és a jogorvoslati eljárás megindítása között eltelt hosszú időtartamot, támogatásból megvalósult beszerzés esetén azt a körülményt, ha a jogsértéshez más szerv eljárásában a támogatás visszafizetésére vonatkozó szankció kapcsolódhat – figyelembe veszi. A bírság összegének megállapításakor figyelembe kell venni azt is, ha a jogsértés nyilvánvalóan szándékos volt.

¹³⁰ 137. § (1) Semmis a szerződés, ha

- a) azt a közbeszerzési eljárás jogtalan mellőzésével kötötték meg;
- b) hirdetmény nélküli közbeszerzési eljárás eredményeként úgy kötötték meg, hogy nem álltak fenn a hirdetmény nélküli eljárás alkalmazhatóságának feltételei;
- c) a felek a szerződéskötési moratóriumra vonatkozó szabályok [80. § (5) bekezdése, 115. § (2) bekezdése, 131. § (6)-(8) bekezdése] megsértésével kötöttek szerződést, és ezzel megfosztották az ajánlattevőt a szerződéskötést megelőző jogorvoslat lehetőségétől, egyben olyan módon sértették meg a közbeszerzésekre vonatkozó szabályokat, hogy az befolyásolta az ajánlattevő esélyét a közbeszerzési eljárás megnyerésére;
- d) keretmegállapodás – amennyiben a keretmegállapodás alapján a beszerzés a verseny újranyitása során valósulhat meg – vagy dinamikus beszerzési rendszer alapján történő beszerzés esetében a szerződés megkötésére a 131. § (8) bekezdés d) pontjának alkalmazásával úgy került sor, hogy
 - da) az ajánlatkérő megsértette a keretmegállapodásban a verseny újranyitására vagy a dinamikus beszerzési rendszerbe felvett gazdasági szereplők ajánlattételre történő felhívására vonatkozó kötelezettségét, vagy
 - db) az ajánlatkérő jogsértően állapította meg a nyertes ajánlattevő, vagy – a nyertes visszalépése esetén – a következő legkedvezőbb ajánlatot benyújtó ajánlattevő személyét.

¹³¹ Ld. a Kbt. 165. § (7c) bekezdését.

- hivatalból megállapítja a szerződés semmisségét vagy azt, hogy az érintett szerződés nem semmis;
- megállapítja, hogy a semmis szerződés esetén az érvénytelenség jogkövetkezményeinek alkalmazása körében az eredeti állapot helyreállítható-e.

A fentiekben utaltunk arra is, hogy bizonyos esetekben további jogkövetkezményeket is alkalmazhat a Döntőbizottság, ha a határozatában jogsértést állapít meg, így

- a közbeszerzési eljárás befejezése előtt felhívhatja a jogsértőt a Kbt.-nek megfelelő eljárásra, illetve az ajánlatkérő döntésének meghozatalát feltételhez kötheti;
- megsemmisítheti az ajánlatkérőnek a közbeszerzési eljárás során hozott vagy azt lezáró döntését, ha e döntés alapján a szerződést még nem kötötték meg;
- elrendelheti az ajánlattevőnek a minősített ajánlattevők hivatalos jegyzékéből való törlését;
- bírságot szabhat ki a jogsértő szervezettel vagy személlyel, valamint a jogsértésért felelős személlyel vagy a szervezettel jogviszonyban álló, a jogsértésért felelős személlyel és szervezettel szemben.

Amennyiben a Közbeszerzési Döntőbizottság megsemmisíti az ajánlatkérőnek az eljárást lezáró döntését, az ajánlatkérő köteles a határozat végrehajthatóságának időpontjától számított harminc napon belül új, eljárást lezáró döntést hozni. Ha az eljárás előre láthatólag nem eredménytelen, döntése meghozatala előtt – határidő tűzésével – be kell szereznie valamennyi érvényes ajánlatot tevő nyilatkozatát arról, hogy ajánlatát fenntartja. Ha az ajánlattevő a megadott határidőben nem nyilatkozott, úgy kell tekinteni, hogy ajánlatát nem tartja fenn. Ha az ajánlatkérő az eljárásban való részvételt ajánlati biztosíték adásához kötötte, az ajánlatát fenntartó ajánlattevőnek igazolnia kell az ajánlati biztosíték fenntartását vagy újbóli rendelkezésre bocsátását az ajánlati kötöttségnek az ajánlatkérő által meghatározott új idejére.

Lásd ehhez például:

- http://www.kozbeszerzes.hu/adatbazis/megtekint/dbhatarozat/portal_332736/
- http://www.kozbeszerzes.hu/adatbazis/megtekint/dbhatarozat/portal_332134/

A jogszabályok megsértésének megállapítása esetén az is lehetséges, hogy az ajánlatkérőként, illetve az ajánlattevőként szerződő fél – a Közbeszerzési Döntőbizottság határozatának kézbesítésétől számított harminc napon belül – elálljon az érintett közbeszerzési eljárás alapján megkötött szerződéstől, feltéve, hogy a jogsértés befolyásolta a közbeszerzési eljárást lezáró döntést.

c) A Döntőbizottság döntésének közzétevése

Természetesen a Közbeszerzési Döntőbizottság döntése is csak abban az esetben tud hatályosulni, ha az arra jogosultak annak tartalmát megismerhetik. Ennek megfelelően a Kbt. meghatározza a döntés közzététele szabályait.¹³² Eszerint

- az ügyfeleknek kézbesíteni kell
 - az eljárás felfüggesztését elrendelő végzést,
 - a szerződés megkötésének engedélyezése tárgyában hozott végzést,
 - a közbeszerzési ügy befejezését eredményező végzést és határozatot.
- a közbeszerzésekért felelős miniszternek kézbesíteni kell
 - az eljárás felfüggesztését elrendelő végzést,
 - a szerződés megkötésének engedélyezése tárgyában hozott végzést,
 - a közbeszerzési ügy befejezését eredményező végzést és határozatot.

¹³² Ld. a Kbt. 166. §-át.

- a közbeszerzéshez támogatást nyújtó szervezet részére is kézbesíteni kell az eljárás felfüggesztését elrendelő végzést, az ügy befejezését eredményező végzést vagy a határozatot, ha támogatásból megvalósuló közbeszerzésre vonatkozik,
- a *Közbeszerzési Hatóság honlapján közzé kell tenni*
 - a közbeszerzési ügy befejezését eredményező végzést és határozatot,
 - a szerződés megkötésének engedélyezése tárgyában hozott végzést a meghozatalának napján,
 - a kérelmet visszautasító végzést,
 - az eljárást megszüntető végzést,
 - az érdemi határozat ellen indított közigazgatási per esetén a bíróság ítéletét.

Az érdemi határozatot akkor is közzé kell tenni, ha a Közbeszerzési Döntőbizottság kizárta a tárgyalásról a nyilvánosságot.

A Közbeszerzési Döntőbizottság határozatát a honlapon akkor is közzéteszi, ha a határozattal szemben közigazgatási pert indítottak, erre a tényre azonban utalni kell.

A Döntőbizottság a honlapján¹³³ felhívja a figyelmet arra is, hogy az elektronikus úton történő kapcsolattartás során a Döntőbizottság a jogorvoslati eljárás alatt általa hozott döntéseket (végzések, határozat) és egyéb kiküldésre kerülő iratokat az utolsóként iratot beküldő meghatalmazott ügyfélkapus elektronikus tárhelyére kézbesíti.

d) A Döntőbizottság döntésének véglegessége

A jogerő fogalmát az új közigazgatási eljárási törvény már nem ismeri, helyette a döntés véglegességéről szól. Az Ákr. szerint¹³⁴ a hatóság döntése végleges, ha azt a hatóság már nem változtathatja meg. A véglegesség a döntés közlésével áll be.

e) Az előminősítési ügyekben indított jogorvoslati eljárás

Az előminősítési ügyekben indított jogorvoslati eljárásra a Közbeszerzési Döntőbizottság eljárására vonatkozó rendelkezéseket kell alkalmazni azzal az eltéréssel,¹³⁵ hogy

- kérelmet nyújthat be a jelentkező is az előminősítési kérelme elutasítása és az előminősítési listáról való törlése ellen. A kérelem az ajánlatkérő erről történő írásbeli értesítésének kézhezvételét követő tizenöt napon belül nyújtható be.
- A kérelemben meg kell jelölni
 - a kérelmező és képviselőjének nevét, székhelyét (lakóhelyét);
 - a kérelemmel érintett, előminősítési rendszert működtető ajánlatkérő nevét, székhelyét;
 - az ajánlatkérő írásbeli értesítésének kézhezvételi napját;
 - a megsértett jogszabályi rendelkezést;
 - a Közbeszerzési Döntőbizottság döntésére irányuló indítványt, ennek indokait.
- A Közbeszerzési Döntőbizottság határozatában a jogsértés megállapítása mellett megsemmisíti vagy megváltoztatja az ajánlatkérő döntését.

¹³³ www.kozbeszerzes.hu.

¹³⁴ Ld. az Ákr. 82. §-t illetve lásd ehhez részletesen: Boros Anita: A hatósági döntés véglegessége és az azonnali végrehajthatóság in: Boros Anita-Darák Péter: Az általános közigazgatási rendtartás szabályai. Nemzeti Közzolgálati Egyetem, Budapest, 183.

¹³⁵ Ld. a Kbt. 167. §-át.

1.3. Jogorvoslat a Közbeszerzési Döntőbizottság döntése ellen

Ahogy a korábbiakban arra már utaltunk, a Közbeszerzési Döntőbizottság érdemi határozata ellen közigazgatási pert lehet indítani.

Ad a) A közigazgatási per szabályai az Ákr.-ben¹³⁶

A közigazgatási per általános szabályait az Ákr. határozza meg.¹³⁷ Tekintsük át ezeket az általános rendelkezéseket:

- az ügyfél – az önálló fellebbezéssel nem támadható végzések kivételével – a véglegessé vált döntés ellen közigazgatási pert indíthat.
- ha a jogsértés megszüntetésére felszólító ügyészi felhívásban megállapított határidő eredménytelenül eltelt, az ügyész közigazgatási pert indíthat a hatóság véglegessé vált döntése ellen, vagy a hatóság eljárási kötelezettségének elmulasztása esetén a hatóság eljárásra kötelezése iránt.

Ha a keresetlevél alapján a hatóság, így a Döntőbizottság is megállapítja, hogy döntése jogszabályt sért, azt *módosítja vagy visszavonja*, ha a keresetlevélben foglaltakkal egyetért és az ügyben nincs ellenérdekű ügyfél, vagy az ügyfelek közösen terjesztenek elő keresetlevelet, a hatóság a nem jogszabálysértő döntést is visszavonhatja, illetve a keresetlevélben foglaltaknak megfelelően módosíthatja. A döntést visszavonni, módosítani egy ízben lehet. A hatóság a támadott döntést módosító vagy visszavonó döntését közli az ügyféllel, aki nyolc napon belül nyilatkozhat arról, hogy a döntés módosítását vagy visszavonását elfogadja. A védírat előterjesztésétől a közigazgatási pert befejező határozat jogerőssé válásáig a támadott hatósági döntés csak a keresetlevélben foglaltaknak megfelelően módosítható vagy vonható vissza, más okból jogorvoslati eljárásnak nincs helye.¹³⁸

Amennyiben a Közbeszerzési Döntőbizottság határozata ellen közigazgatási pert indítottak, az ajánlatkérő a folyamatban lévő közbeszerzési eljárását felfüggesztheti, a szerződés megkötését pedig elhalaszthatja a bíróság jogerős határozatának meghozataláig.¹³⁹

Ad b) A Döntőbizottság határozatának bírósági felülvizsgálatára vonatkozó közigazgatási per

A közigazgatási per általános szabályait a közigazgatási perrendtartásról szóló 2017. évi I. törvény (a továbbiakban: Kp.) határozza meg. A továbbiakban a teljesség igénye nélkül áttekintjük a Kp. legfontosabb, a Közbeszerzési Döntőbizottság határozatának bírósági felülvizsgálatára vonatkozó legfontosabb rendelkezéseit.

A Kp. 1. §-a szerint a Kp.-t kell alkalmazni a közigazgatási jogviták elbírálása iránti közigazgatási perben és az egyéb közigazgatási bírósági eljárásban.

A bíróság feladata, hogy eljárásával a közigazgatási tevékenységgel megvalósított jogsértéssel szemben – erre irányuló megalapozott kérelem esetén – hatékony jogvédelmet biztosítson.

Amennyiben a Kp. eltérően nem rendelkezik, a bíróság a közigazgatási jogvitát a kereseti kérelem, a felek által előterjesztett kérelmek és jognyilatkozatok keretei között bírálja el. A bíróság a fél által előadott kérelmeket, nyilatkozatokat nem alakszerű megjelölésük, hanem tartalmuk szerint veszi figyelembe.

¹³⁶ Ld. ehhez részletesen: Balogh-Békesi Nóra – Pollák Kitti – Vértesy László – Rothermel Erika – Naszladi Gerogina: A jogorvoslat in: Boros Anita – Darák Péter: Az általános közigazgatási rendtartás szabályai. Nemzeti Közszerzői Társaság, Budapest, 224–270.

¹³⁷ Ld. az Ákr. 114. §-át.

¹³⁸ Ld. az Ákr. 115. §-át.

¹³⁹ Ld. a Kbt. 166. § (5) bekezdését.

a) A közigazgatási perben felülvizsgálható döntőbizottsági döntések köre

A közigazgatási jogvita tárgya a közigazgatási szerv közigazgatási jog által szabályozott, az azzal érintett jogalany jogi helyzetének megváltoztatására irányuló vagy azt eredményező cselekményének, vagy a cselekmény elmulasztásának jogszerűsége. Közigazgatási cselekménynek minősül többek között az egyedi közigazgatási döntés is.

Ezt az általánosabb jellegű definíciót pontosítja a Kbt., amely a közbeszerzési jogorvoslati eljárás (közigazgatási) közigazgatási peres szakaszának sajátos szabályait határozza meg,¹⁴⁰ külön rendelkezéseket megfogalmazva a végzésekre és a határozatokra nézve:

- ha az Ákr. vagy a Kbt. alapján *a végzés* ellen önálló jogorvoslatnak van helye, a kereseti kérelmet – ha a Kbt. eltérően nem rendelkezik, – a végzés kézbesítésétől számított nyolc napon belül a Közbeszerzési Döntőbizottsághoz kell benyújtani. A Közbeszerzési Döntőbizottság a kérelmet az ügy irataival együtt beérkezését követően haladéktalanul továbbítja a bíróságnak.
- A Közbeszerzési Döntőbizottság önálló jogorvoslattal megtámadható végzése ellen indított közigazgatási perben hozott bírósági ítélet ellen felülvizsgálatnak nincs helye.

A Kbt. a 156. § (4) bek. a szerződés megkötésének engedélyezése tárgyában hozott végzés ellen önálló jogorvoslatot biztosít. A végzés elleni kereseti kérelmet a végzés kézbesítésétől számított öt napon belül kell a Közbeszerzési Döntőbizottsághoz benyújtani, a keresetről a bíróság 10 napon belül határoz. A végzést a bíróság megváltoztathatja. Garanciális szabály, hogy a 156. § (4) bekezdése szerinti végzés alapján akkor köthető meg a szerződés, ha a végzés megtámadására nyitva álló jogorvoslati határidő valamennyi jogorvoslatra jogosult tekintetében eredménytelenül telt el.¹⁴¹

Fontos ugyanakkor azt is hangsúlyoznunk, hogy a közigazgatási perben vagy az egyéb közigazgatási bírósági eljárásban a polgári perrendtartás szabályait is alkalmazni kell, de csak akkor, ha azt a Kp. kifejezetten előírja. Ilyenkor a két törvény viszonya tekintetében a Kp. rendelkezései lesznek irányadóak, vagyis a polgári perrendtartás szabályait a Kp. rendelkezéseivel összhangban kell alkalmazni.¹⁴²

b) A közbeszerzési perbeli jogviszony jellemzői

A bíróság előtti jogviszony lényegében egy három pólusú jogviszony lesz: a felperes az lesz, aki vitatja a Közbeszerzési Döntőbizottság döntését a később részletezettek szerint, míg az alperes a Közbeszerzési Döntőbizottság. Hozzájuk képest a bíróság lesz az, aki a pervitel ura, hiszen ahogyan a Kp. is leszögezi, a bíróság feladata, hogy eljárásával a közigazgatási tevékenységgel megvalósított jogsértéssel szemben – erre irányuló megalapozott kérelem esetén – hatékony jogvédelmet biztosítson. Ennek megfelelően a bíróság a közigazgatási jogvitát tisztességes, koncentrált és költségtakarékos eljárásban bírálja el és a Kp. által biztosított különböző intézkedések és eszközök útján hozzájárul ahhoz, hogy a felek és más perbeli személyek eljárási jogaikat gyakorolhassák és kötelezettségeiket teljesíthessék.¹⁴³

A bírósági szervezetrendszeren belül a Közbeszerzési Döntőbizottság döntésének felülvizsgálata a Kp. 12. § alapján törvény eltérő rendelkezésének hiányában *a törvényszék hatáskörébe* tartozik. Tekintettel arra, hogy a Közbeszerzési Döntőbizottság a központi államigazgatási szervekről szóló törvény szerinti autonóm államigazgatási szerv keretében működik, a Közbeszerzési Hatóság közigazgatási tevékenységével kapcsolatos per elbírálása 2020. január 1-jétől a Fővárosi Törvényszék kizárólagos illetékességébe tartozik, a 13. § (3) bekezdés aa) alapján.

¹⁴⁰ Ld. a Kbt. 169. § (1) bekezdését.

¹⁴¹ Ld. Kbt. 156. § (3)-(7)

¹⁴² Ld. a Kp. 6. §-át.

¹⁴³ Ld. a Kp. 2. §-át.

Csak a könnyebb áttekinthetőség és megértés érdekében tekintjük át, hogyan is néz ki a jelenlegi bírósági szervezetrendszer¹⁴⁴:

A közigazgatási perekben 2020. április 1-jétől nyolc törvényszék (Fővárosi Törvényszék, Budapest Környéki Törvényszék, Debreceni Törvényszék, Győri Törvényszék, Miskolci Törvényszék, Pécsi Törvényszék, Szegedi Törvényszék és a Veszprémi Törvényszék) jár el, melyek regionális illetékességgel rendelkeznek. A közbeszerzési természetű perekben nem az első fokon eljáró bíróságok, és nem is általában a törvényszékek, hanem a Kp. erejénél fogva a törvényszéki szint rendelkezik hatáskörrel és onnan is egy kijelölt, a *Fővárosi Törvényszék*.

A bíróság összetételét tekintve a Kp. kimondja, hogy a bíróság három hivatásos bíróból álló tanácsban jár el, de a bíróság tanácsa az előkészítő tanácsülésen elrendelheti, hogy a tanács tagja egyesbíróként járjon el, ha az ügy mind ténybeli, mind jogi szempontból egyszerű megítélésű. Egyesbíró jár el a Kp. alapján a tízmillió forintot meg nem haladó alapösszegű fizetési kötelezettséget vitató kereset alapján indult perben.¹⁴⁵

A perbeli legitimáció tekintetében érdemes kiemelnünk, hogy az Ákr. fentiekben említett szabályain túl a Közbeszerzési Döntőbizottság *érdemi határozata ellen* közigazgatási pert indíthatnak az általános szabályokon túl a hivatalbóli kezdeményezők is.¹⁴⁶

c) A keresetlevél és a védirat

A pert *keresetlevéllel kell megindítani*, amely tartalmazza

- az eljáró bíróság megjelölését,
- a felperes nevét, cégjegyzékszámát vagy más nyilvántartásba vételi számát, lakcímét vagy székhelyét, adóazonosító számát és perbeli állását, továbbá képviselője nevét, lakcímét vagy székhelyét, illetve – ha ilyennel rendelkezik – egyéb elérhetőségét,
- az alperes nevét, székhelyét és perbeli állását, továbbá – ha ismert – képviselője nevét, lakcímét vagy székhelyét,
- a vitatott közigazgatási tevékenység és az arról való tudomásszerzés módjának és idejének azonosítására alkalmas, illetve ahhoz szükséges adatot,

¹⁴⁴ [A bírósági szervezetrendszer | Magyarország Bíróságai \(birosag.hu\)](#) (Letöltés ideje: 2023. 02. 03.)

¹⁴⁵ Ld. a Kp. 8. §-t.

¹⁴⁶ Ld. a Kbt. 170. §-át.

- azokat az adatokat, amelyekből a bíróság hatásköre és illetékessége megállapítható,
- a közigazgatási tevékenységgel okozott jogsérelmet, az annak alapjául szolgáló tények, illetve azok bizonyítékai előadásával és
- a bíróság döntésére irányuló határozott kérelmet.

Fontos kiemelnünk, hogy a Kbt. szerint ilyenkor a közigazgatási per megindításának indoka nemcsak a Közbeszerzési Döntőbizottság jogszabálysértése lehet, hanem az a körülmény is, ha a felperes szerint a Közbeszerzési Döntőbizottság nem megfelelően értékelt, minősítette a kérelmezett korábbi eljárását, döntését a Kbt. szabályaira tekintettel.¹⁴⁷

A jogszabálysértésre való hivatkozás kapcsán a Legfelsőbb Bíróság 2/2011. (V. 9.) KK véleménye rámutatott, hogy „A közigazgatási határozat bírósági felülvizsgálatát jogszabálysértésre hivatkozással lehet kérni. A felperes által megjelölt jogszabálysértés szabja meg a bíróság számára azokat a korlátokat, amelyek között a bíróság a közigazgatási határozatot felülvizsgálhatja. Ha a bíróság a keresetlevélben megjelölt jogszabálysértést nem állapítja meg, más – a megjelölttől érdemben eltérő – jogszabálysértésre a közigazgatási határozat hatályon kívül helyezését nem alapíthatja.”

A keresetlevélhez *csatolni kell* azt az okiratot vagy annak másolatát,

- amelyre a felperes bizonyítékként hivatkozik,
- amely a képviselővel való eljárás esetén a képviseleti jogosultságot igazolja, illetve
- amely a bíróság által hivatalból figyelembe veendő tény igazolásához szükséges.

Ha a felperes jogi képviselővel jár el, a keresetlevél tartalmazza a felperes jogi képviselőjének nevét, székhelyét, ügyvédi iroda esetén az ügyintéző nevét, több jogi képviselő esetén a hivatalos iratok kézbesítésére kijelölt jogi képviselő megjelölését, telefonos, illetve elektronikus elérhetőségét.¹⁴⁸

A keresetben kérhető

- a közigazgatási cselekmény hatályon kívül helyezése, megsemmisítése vagy megváltoztatása,
- a közigazgatási cselekmény elmulasztásának megállapítása,
- a közigazgatási cselekmény megvalósításának megtiltása,
- a közigazgatási jogviszonyból eredő kötelezettség teljesítésére kötelezés,
- a közigazgatási szerződéses jogviszonnyal vagy a közszolgálati jogviszonnyal kapcsolatban okozott kár megtérítésére kötelezés,
- a közigazgatási tevékenységgel előidézett jogsértés tényének vagy a közigazgatási jogviszony szempontjából lényeges egyéb ténynek a megállapítása.¹⁴⁹ Az ilyen kereseti kérelem akkor terjeszthető elő, ha az a felperes jogainak az alperessel szemben való megóvása érdekében szükséges, és a közigazgatási tevékenység vagy a jogviszony természeténél fogva, illetve valamely más okból az előbbieken említett kereseti kérelemnek nincs helye. A bíróság e feltételek fennállását mindig hivatalból vizsgálja.

A keresetlevelet kizárólag a Közbeszerzési Döntőbizottsághoz lehet benyújtani, a *határozat kézbesítésétől számított tizenöt napon belül*.¹⁵⁰

A Közbeszerzési Döntőbizottság a keresetlevelet annak beérkezését követő tíz napon belül továbbítja a bírósághoz. A Közbeszerzési Döntőbizottság az ügy iratait a 40. § (1) bekezdése szerinti rendszerből kinyert elektronikus másolati formában is továbbíthatja a bíróság részére.¹⁵¹

¹⁴⁷ Ld. a Kbt. 170. § (1) bekezdését.

¹⁴⁸ Ld. a Kp. 17. §-át.

¹⁴⁹ Ld. a Kp. 38. §-át.

¹⁵⁰ Ld. a Kbt. 170. § (2) bekezdését.

¹⁵¹ Ld. a Kbt. 170. § (2) bekezdését.

A védírat az alperesnek a keresetlevélben foglaltakra tett nyilatkozata, amely vagy a keresetlevél visszautasítására irányul, vagy érdemi védekezést tartalmaz. A védíratban elő kell adni az annak alapjául szolgáló tényeket és ezek bizonyítékait.

A védíratot az alperes a keresetlevélnek, illetve az ügy iratainak továbbításával egyidejűleg terjeszti elő.¹⁵²

Az elnök a keresetlevelet haladéktalanul, de legkésőbb a bírósághoz érkezését követő nyolc napon belül megvizsgálja annak megállapítása érdekében, hogy nincs-e helye

- hiánypótlásnak,
- a keresetlevél áttételének,
- a keresetlevél visszautasításának vagy
- azonnali jogvédelem iránti kérelemről való döntésnek.¹⁵³

Hiánypótlási felhívásra abban az esetben kerülhet sor, ha a keresetlevél nem felel meg a törvény által meghatározott alaki követelményeknek, vagy azt kötelező jogi képviselő esetén nem jogi képviselő útján nyújtották be, ekkor a bíróság a felperest a hiányok megjelölése mellett, rövid határidő tűzésével azok pótlására hívja fel. A felhívásban a bíróság ilyenkor tájékoztatja a felperest a hiánypótlás módjáról, és figyelmezteti a hiánypótlás elmaradásának következményeire.¹⁵⁴ Sajátos hiányosságnak tekinthető, amennyiben a keresetlevél nem tartalmazza a jogsérelem megjelölését. Az ilyen hiány pótlása csak a keresetindítási határidőn belül lehetséges.

A Kp. egy igen szigorú szabálya, hogy a bíróság a hiánypótlási felhívás mellett a jogi képviselőt pénzbírsággal sújthatja, ha

- az általa szerkesztett keresetlevél nem felel meg a törvényben meghatározott alaki követelményeknek,
- nem csatolta a meghatalmazását, vagy
- az általa képviselt fél elmulasztotta az eljárási illeték megfizetésére vonatkozó kötelezettség teljesítését.

A Kbt. speciális szabályai szerint a perben a hiánypótlásra legfeljebb nyolcnapos határidő adható, amely indokolt esetben egyszer, legfeljebb nyolc nappal meghosszabbítható.¹⁵⁵

Amennyiben a keresetlevélből vagy mellékleteiből az tűnik ki, hogy nem megfelelő bíróságon terjesztették elő, azaz az ügy más bíróság vagy más hatóság hatáskörébe tartozik, vagy a perre más bíróság illetékes, és ez a bíróság vagy hatóság az iratokból megállapítható, a bíróság a keresetlevelet ehhez a bírósághoz vagy hatósághoz *átteszi*. A bíróság az áttételről a keresetlevél bíróságra érkezésétől számított nyolc napon belül határoz. Az áttételt elrendelő végzés ellen fellebbezésnek van helye.¹⁵⁶

A Döntőbizottság közigazgatási hatósági eljárásához hasonlóan a bíróság számára is biztosítja a törvény a kérelem visszautasításának lehetőségét. Ezt a Kp. *a keresetlevél visszautasításának* hívja. Erre abban az esetben kerülhet sor,¹⁵⁷ ha

- a perre a magyar bíróság joghatósága kizárt,
- a kereseti kérelem elbírálása más bíróság vagy más hatóság hatáskörébe tartozik, vagy a perre más bíróság illetékes, de az áttétel szabályai a szükséges adatok hiányában nem alkalmazhatóak,
- a pert nem a jogszabályban erre feljogosított személy indítja,
- a felperes olyan közigazgatási tevékenység jogszerűségét vitatja, amelynek vizsgálatát törvény kizárja,

¹⁵² Ld. a Kp. 42. §-át.

¹⁵³ Ld. a Kp. 45. §-át.

¹⁵⁴ Ld. a Kp. 46. §-át.

¹⁵⁵ Ld. a Kbt. 171. § (3) bekezdését.

¹⁵⁶ Ld. a Kp. 47. § -át.

¹⁵⁷ Ld. a Kp. 48. §-át.

- a felperes anélkül indít pert, hogy bármely fél a vitatott tevékenységgel szemben jogszabály által biztosított közigazgatási jogorvoslatot kimerítette volna, vagy a pert más közigazgatási eljárásnak kell megelőznie,
- a felek között ugyanazon közigazgatási tevékenység jogszerűségének vizsgálatára – akár ugyanazon bíróság, akár más közigazgatási ügyben eljáró bíróság előtt – per már folyamatban van,
- a vitatott közigazgatási tevékenység jogszerűségére nézve ugyanazon a jogalapon már jogerős ítéletet hoztak,
- a félnek nincs perbeli jogképessége, vagy a fél törvényes képviselőjét mellőzték, és e hiányt a kitűzött határidő alatt sem pótolták,
- a felperes a keresetindítási határidőt elmulasztja, és igazolási kérelmet nem terjeszt elő, vagy azt a bíróság elutasítja,
- a felperes a hiánypótlási felhívás teljesítésére rendelkezésre álló határidőben a keresetlevelet nem, vagy újból hiányosan nyújtotta be, és emiatt a keresetlevél nem bírálható el,
- a felperes keresetindítási határidőn belül nem jelölte meg a közigazgatási tevékenységgel okozott jogsérelmet,
- az elektronikus ügyintézésre köteles felperes vagy a jogi képviselő nem elektronikus úton vagy elektronikus úton, de nem a jogszabályban meghatározott módon terjesztette elő,
- az elektronikus úton kapcsolatot tartó felperes nem jogszabályban meghatározott módon terjesztette elő.

A bíróság ilyenkor a keresetlevelet visszautasító végzés jogerőre emelkedését követően tájékoztatja intézkedéséről azokat, akiket a keresetlevél benyújtásáról a közigazgatási szerv értesített. A keresetlevelet visszautasító végzés ellen egyébként önálló fellebbezésnek van helye.

d) Az azonnali jogvédelem

A közbeszerzési perekben is különleges jelentősége van az ún. azonnali jogvédelem intézményének.¹⁵⁸

Ennek alapszabálya szerint az, akinek jogát, jogos érdekét a közigazgatási tevékenység vagy az azzal előidézett helyzet fenntartása sérti, a közvetlenül fenyegető hátrány elhárítása, a vitássá tett jogviszony ideiglenes rendezése, illetve a jogvitára okot adó állapot változatlan fenntartása érdekében a perre hatáskörrel és illetékességgel rendelkező bíróságtól az eljárás során bármikor azonnali jogvédelmet kérhet.

A Kp. szerint azonnali jogvédelem keretében különböző intézkedések kérhetők a bíróságtól, így

- *a halasztó hatály elrendelése*: ha a keresetlevél benyújtásának nincs halasztó hatálya, a bíróság elrendelheti annak részleges vagy teljes halasztó hatályát. A halasztó hatály elrendelése esetén a közigazgatási cselekmény nem hajtható végre, annak alapján jogosultság nem gyakorolható, és egyéb módon sem hatályosulhat.¹⁵⁹ A Kbt. szerint, ha a keresetlevél a keresetlevél benyújtása halasztó hatályának elrendelésére irányuló kérelmet tartalmaz, a bíróság a kérelemről a keresetlevél bírósághoz érkezését követő öt napon belül dönt;¹⁶⁰
- *a halasztó hatály feloldása*: ha a keresetlevél benyújtásának halasztó hatálya van, azt a bíróság részben vagy egészen feloldhatja. A halasztó hatály feloldása esetén a közigazgatási cselekmény végrehajtható, annak alapján jogosultság gyakorolható, és egyéb módon is hatályosulhat.

¹⁵⁸ Ld. a Kp. 50. §-át.

¹⁵⁹ Ld. a Kp. 52. §-át.

¹⁶⁰ Ld. a Kbt. 171. § (2) bekezdését.

- *ideiglenes intézkedés*: ahogyan arról már a Döntőbizottság kapcsán is szóltunk, bizonyos esetekben lehetőség van egyes jogi helyzetek ideiglenes jellegű orvoslására. Ha ugyanis a halasztó hatály elrendelése vagy feloldása az azonnali jogvédelem biztosítására nem alkalmas, a bíróság – a perben hozandó határozat, illetve törvény keretei között – bármely, a jogvédelem azonnali biztosításához szükséges intézkedést tehet. Ennek szükségességét a bíróság a rendelkezésére álló információk alapján dönti el, és azzal kapcsolatban bizonyításnak csak akkor van helye, ha a kérelem e nélkül nem bírálható el. A teljesítési határidő – ha a bíróság másként nem rendelkezik – az ideiglenes intézkedés közlését követő napon kezdődik.¹⁶¹
- *előzetes bizonyítás elrendelése*: A bíróság előzetes bizonyítást rendel el, ha valószínűsíthető, hogy a bizonyítás a per folyamán vagy annak későbbi szakában már nem lenne sikeresen lefolytatható, illetve jelentős nehézséggel járna, vagy a bizonyítás előzetes lefolytatása elősegíti a per észszerű időn belül történő befejezését. A kérelemben ilyenkor meg kell jelölni a bizonyítani kívánt tényeket, az azokra vonatkozó bizonyítékokat és azokat a körülményeket, amelyek alapján előzetes bizonyításnak helye van. Az előzetes bizonyítás iránti kérelemnek helyt adó végzés ellen fellebbezésnek nincs helye.¹⁶²

Az azonnali jogvédelem iránti kérelmet a bírósághoz kell benyújtani, ha azt nem a keresetlevéllel együtt nyújtják be. A bíróság a kérelem benyújtásáról az alperest haladéktalanul, de legkésőbb három napon belül értesíti.

A kérelemben részletesen meg kell jelölni azokat az indokokat, amelyek az azonnali jogvédelem szükségességét megalapozzák, és az ezek igazolására szolgáló okiratokat csatolni kell. A kérelmet megalapozó tényeket valószínűsíteni kell.

Nincs helye ugyanakkor azonnali jogvédelemnek, ha a közigazgatási cselekmény jogerős bírósági határozat végrehajtását szolgálja.

A bíróság tanácsa az azonnali jogvédelem iránti kérelemről a bírósághoz érkezésétől számított tizenöt napon belül dönt. Hiánypótlásnak ilyenkor nincs helye.

Nagyon fontos szabály a Kp.-ban, hogy a bíróság az arányosság elve alapján, a közérdek és valamennyi fél szempontjából azt mérlegeli, hogy az azonnali jogvédelem elmaradása nem okoz-e súlyosabb hátrányt, mint amilyennel az azonnali jogvédelem biztosítása járna.

Az azonnali jogvédelem tárgyában hozott végzés ellen a közléstől számított nyolc napon belül van helye fellebbezésnek, amelyről a másodfokú bíróság nyolc napon belül dönt. A kérelem elutasítását követően ismételten, azonos ténybeli és jogi alapon benyújtott kérelmet megtagadó végzés ellen nincs helye fellebbezésnek.

Az azonnali jogvédelmet biztosító végzés az eljárást befejező határozat jogerőre emelkedésével veszti hatályát, ha azt a bíróság tanácsa az eljárás során a felek kérelmére vagy hivatalból nem helyezte hatályon kívül. A bíróság ettől eltérő időpontot is megállapíthat, amely nem lehet későbbi, mint a perorvoslati kérelem benyújtására nyitva álló határidő utolsó napja.

A bíróság tanácsa az eljárás során több azonnali jogvédelmi eszközt is alkalmazhat. Az azonnali jogvédelmet biztosító végzés indokolásában utalni kell a korábban elrendelt azonnali jogvédelmi eszközzel való kapcsolatra.¹⁶³

¹⁶¹ Ld. a Kp. 54. §-át.

¹⁶² Ld. a Kp. 55. §-át.

¹⁶³ Ld. a Kp. 51. §-át.

e) A bíróság tárgyalásának előkészítése és a tárgyalás kitűzése

Amennyiben hiánypótlásnak, a keresetlevél áttételének, illetve a keresetlevél visszautasításának megtételére nincs szükség, vagy a fél hiánypótlási kötelezettségének eleget tett, az elnök a keresetlevelet *ún. előkészítő tanácsülésre* terjeszti elő. A tanácsülést ilyenkor a keresetlevél bíróságra érkezésétől számított tizenöt napon belül kell megtartani. Ha a keresetlevél csak a bíróság intézkedése alapján válik alkalmassá a tárgyalás kitűzésére, a tanácsülés megtartására előírt határidő kezdő időpontját ettől az időponttól kell számítani.¹⁶⁴

Az előkészítő tanácsülésen túl a bíróság számos további *perelőkészítő intézkedést* eszközöl¹⁶⁵ a per előkészítése során: a bíróság a tárgyalás előkészítése, valamint az eljárás észszerű időn belüli lefolytatása céljából minden szükséges intézkedést megtesz annak érdekében, hogy a per lehetőleg egy tárgyaláson érdemben elbíráható legyen. Az intézkedésnek a tárgyalás kitűzése előtt, szükség esetén az eljárás során bármikor helye van.

Ennek keretében a bíróság

- *bizonyítást rendelhet el*: A bíróság az első tárgyalást megelőzően is elrendelhet bizonyítást, az első tárgyalásra tanút vagy szakértőt idézhet.¹⁶⁶
- *iratokat szerezhet be más bíróságtól vagy hatóságtól*: Ha a keresetlevél vagy a védirat mellékletei nem tartalmazzák azokat az iratokat, amelyek nélkül a jogvita nem dönthető el, és azokat a fél nem tudja beszerezni, a bíróság hivatalból megkeresi az irat kiállítóját a szükséges iratok beszerzése végett. Ha az iratok beszerzése hatvan napnál előreláthatóan hosszabb időt venne igénybe, a bíróság az eljárást az iratok bírósághoz történő beérkezéséig felfüggesztheti. A tárgyalást az iratok beérkezését követően haladéktalanul ki kell tűzni.¹⁶⁷
- *elrendelheti a felek meghallgatását*: A bíróság kivételesen a tárgyaláson kívül is meghallgathatja a feleket. Ilyenkor meghallgatásra idézi azt a felet, akinek személyes meghallgatása törvény rendelkezése alapján szükséges. A meghallgatásról a bíróság a feleket értesíti, és a személyes meghallgatásról készült jegyzőkönyvet a tárgyaláson ismerteti.

A bíróság elrendelheti azt is, hogy a fél meghallgatására elektronikus hírközlő hálózat útján kerüljön sor.

A fél ilyenkor a meghallgatáson képviselővel is eljárhat, nyilatkozatát azonban személyesen kell megtennie.¹⁶⁸

A felek között egyezség létrehozását kísérelheti meg.¹⁶⁹ a bíróság a felek között a lentiekben jelzett egyezség létrehozását a tárgyalás kitűzését megelőzően is megkísérelheti.

A bíróság legkésőbb a keresetlevélnek a bírósághoz való érkezését követő harminc napon belül intézkedik *a tárgyalási határnap kitűzéséről*.¹⁷⁰

Az első tárgyalást úgy kell kitűzni, hogy az a keresetlevélnek a bírósághoz való érkezését követő hatvan napon belül megtartható legyen. Ha a keresetlevél csak a bíróság intézkedése alapján válik alkalmassá a tárgyalás kitűzésére, a tárgyalás megtartására előírt határidő kezdő időpontját ettől az időponttól kell számítani.

A tárgyalást – törvény eltérő rendelkezésének hiányában – a bíróság hivatalos helyiségébe kell kitűzni és csak fontos okból lehet ettől eltérni és a tárgyalást más helyre kitűzni.

¹⁶⁴ Ld. a Kp. 56. §-át.

¹⁶⁵ Ld. a Kp. 57. §-át.

¹⁶⁶ Ld. a Kp. 61. §-át.

¹⁶⁷ Ld. a Kp. 62. §-át.

¹⁶⁸ Ld. a Kp. 63. §-át.

¹⁶⁹ Ld. a Kp. 64. §-át.

¹⁷⁰ Ld. a Kp. 58. §-át.

Az első tárgyalást a Kp. szerint úgy kell kitűzni, hogy a védirat felperessel történő közlése a tárgyalás napját legalább tizenöt nappal megelőzze. A tárgyalási időközöt a bíróság csak sürgős esetben jogosult lerövidíteni.

A tárgyaláson való kötelező megjelenés eszköze az *idézés*. A bíróság a feleket a per tárgyalására idézi, mégpedig akként, hogy az első tárgyalásra szóló idézéshez csatolni kell azokat a beadványokat, amelyek közlésére korábban nem került sor.¹⁷¹

A tárgyalást megelőzően csak a Kp.-ban¹⁷² meghatározott nyilatkozatokra kerülhet sor.

Az idézésben a bíróság felhívja a felperest és az érdekeltet arra, hogy a védiratban foglaltakra a tárgyalást megelőzően írásban nyilatkozhat, valamint figyelmezteti a feleket arra, hogy a tárgyaláson csak szóban tehetnek nyilatkozatot.

A Kbt. 171. § (1) bekezdése szerint a bíróság a védiratot legkésőbb nyolc napon belül küldi meg a felperes részére. A bíróság a közbeszerzési ügy ajánlatkérőjét felhívhatja a 40. § (1) bekezdése szerinti rendszerben rendelkezésre álló adatok esetében az adatok hozzáférhetővé tételére, amelynek az ajánlatkérő haladéktalanul köteles eleget tenni.

A bíróság a határidőt követően előterjesztett nyilatkozatot mellőzheti.

Ahogy arra utaltunk, a közigazgatási perben is lehetőség van egyezség létrehozására. A Kp. szerint, ha a jogvita tárgya lehetővé teszi és jogszabály nem zárja ki, a bíróság a felek közt *egyezség létrehozását kísérli meg*, ha erre az ügy körülményei alapján észszerű időn belül esély mutatkozik.¹⁷³ Amennyiben az egyezség a jogszabályoknak megfelelő tartalommal létrejön, a bíróság azt végzésbe foglalva jóváhagyja.¹⁷⁴

Amennyiben a tárgyalás kitűzésére sor került a bíróság tárgyalását az elnök vezeti.¹⁷⁵

Az elnök

- ügyel a tárgyalás méltóságára és rendjére,
- felhívja a figyelmet a tényelődadások tisztázatlanságára, azok értelmezésére, kiegészítésére, és az ellentmondások feloldására,
- ügyel arra, hogy a felek és az érdekelték a tényállításaikat, nyilatkozataikat és bizonyítási indítványaikat időben terjesszék elő,
- a jogvita ténybeli és jogi vonatkozásait a felekkel megtárgyalja,
- tájékoztatja a feleket a köztudomásúként ismert, valamint a bíróság hivatalos tudomásának körébe tartozó, az ügy szempontjából lényeges tényekről,
- meghatározza a bizonyítási cselekmények, valamint a felek meghallgatásának sorrendjét, továbbá elsőként tehet fel kérdést a tanúnak és a szakértőnek,
- a tárgyalás során bármikor szót adhat az eljáró tanács tagjainak.

A tárgyalás nyilvánosságára, a felvételkészítésre és a pervezetésre egyébként a polgári perrendtartás szabályait kell megfelelően alkalmazni.

A *tárgyalás menetéről* annyit érdemes megjegyezni, hogy

- a tárgyalás megnyitása után az elnök vagy az általa kijelölt bíró ismerteti a keresetlevelet, a védiratot, valamint a feleknek a tárgyalást megelőzően előterjesztett nyilatkozatait, továbbá a szükséges mértékben az ügy iratait;

¹⁷¹ Ld. a Kp. 59. §-át.

¹⁷² Ld. a Kp. 60. §-át.

¹⁷³ Ld. a Kp. 65. §-át.

¹⁷⁴ Ld. a Kp. 67. §-át.

¹⁷⁵ Ld. a Kp. 71. §-át.

- az ismertetés után a felek az elhangzottakra észrevételt tehetnek, további ismertetést kérhetnek, saját beadványaikat ismertethetik, kérelmeiket, nyilatkozataikat kiegészíthetik. A felek a tárgyaláson szóban nyilatkozhatnak. Ilyenkor a bíróság a szóbeli nyilatkozat előterjesztésére az ügy körülményei alapján észszerű időkeretet állapíthat meg.
- ha a jogvita tárgya és körülményei ezt lehetővé teszik, a felek nyilatkozatait követően a bíróság a felek között egyezség létrehozását kísérli meg, feltéve, hogy valamennyi fél és érdekelt jelen van vagy ahhoz előzetesen hozzájárult.¹⁷⁶
- a tárgyalás elhalasztásának csak indokolt esetben, az ok megjelölésével van helye. A tárgyalás elhalasztása esetén a bíróság a megidézettek – ha erre mód van – előzetesen értesíti, és egyidejűleg intézkedik az új tárgyalási határnap kitűzéséről;¹⁷⁷
- ha a személyes meghallgatásra szabályszerűen idézett fél a tárgyaláson nem jelent meg, vagy csak a képviselője van jelen, a tárgyalást ebből az okból csak akkor lehet elhalasztani, ha a személyes meghallgatás a per érdemi eldöntésének lényeges előfeltétele;¹⁷⁸
- olyan is előfordulhat, hogy a fél képviselője a tárgyaláson képviseleti jogosultságát igazolni nem tudja, ilyenkor a bíróság a tárgyalást ebből az okból csak akkor elhalaszthatja el, ha a per a rendelkezésre álló iratok alapján nem dönthető el. Ha a képviselőként megjelent személy a képviseleti jogosultságát nyolc napon belül nem igazolja, vagy a fél újabb képviselőt nem hatalmaz meg, és személyesen sem jár el, a megismételt tárgyaláson a bíróság – ha ennek feltételei fennállnak – ítéletet hoz;¹⁷⁹
- a felek indokolt közös kérelmére a bíróság egy alkalommal a tárgyalást legfeljebb hatvan napra elhalaszthatja, ha az megítélése szerint a jogvita észszerű időn belüli rendezését elősegíti.¹⁸⁰
- ha a bíróság a tárgyalás előkészítése során bizonyítást rendel el, az elnök gondoskodik arról, hogy a bizonyítási eszközök a tárgyaláson rendelkezésre álljanak. A felek a bizonyítás eredményére a tárgyaláson ilyenkor szóban észrevételeket tehetnek. Ha a tárgyalást további bizonyítás szükségessége miatt kell elhalasztani, a bíróság tizenöt napnál nem rövidebb határidőt állapíthat meg írásbeli nyilatkozat előterjesztésére.
- végezetül a bíróság a tárgyalást berekeszti, ha a per a határozathozatalra megérett, ekkor a bíróság figyelmezteti a feleket, hogy összefoglaló nyilatkozataik megtételét követően a tárgyalást berekeszti. A bíróság a berekesztett tárgyalást a határozat kihirdetése előtt újból megnyithatja, ha valamely kérdés további tárgyalása szükséges. Újból meg kell nyitni a tárgyalást, és új tárgyalási határnapot kell kitűzni, ha a tárgyalás berekesztése és a határozathozatal között a bírák személyében változás állt be.¹⁸¹

A tárgyalás tartását a felperes a keresetlevélben, az alperes a védiratban kérheti. Tárgyalás tartása a perbelépési kérelemben, illetve a perbevonásától vagy a perbeállításától számított tizenöt napon belül is kérhető. A tárgyalás tartása iránti kérelem elmulasztása miatt igazolásnak nincs helye.

Olyan eset is előfordulhat azonban, hogy *a bíróság nem tart tárgyalást*, amennyiben egyik fél sem kérte tárgyalás tartását, és azt a bíróság sem tartja szükségesnek. Ilyenkor a bíróság az ügy érdemében tárgyaláson kívül határoz.

Ennek egy másik esete, amikor az alperes a keresetet az első tárgyalást megelőzően teljes egészében alaposnak ismeri el, vagy a közigazgatási cselekmény olyan lényeges alaki hiányosságban szenved, amely miatt nem létezőnek kell tekinteni, ebben az esetben a bíróság a pert tárgyaláson kívül bírálhatja el.

¹⁷⁶ Ld. a Kp. 72. §-át.

¹⁷⁷ Ld. a Kp. 73. § (1) bekezdését.

¹⁷⁸ Ld. a Kp. 73. § (2) bekezdését.

¹⁷⁹ Ld. a Kp. 73. § (3) bekezdését.

¹⁸⁰ Ld. a Kp. 73. § (6) bekezdését.

¹⁸¹ Ld. a Kp. 76. §-át.

Nem lehet a pert ugyanakkor tárgyaláson kívül elbírálni, ha – az okirati bizonyítást ide nem értve – bizonyítást kell lefolytatni. Ha a bizonyítás lefolytatásának szükségessége a tárgyaláson kívüli elbírálás során merül fel, a per elbírálására a bíróság tárgyalást tűz ki.¹⁸²

f) A perbeli bizonyítás szabályai

A közigazgatási perben bizonyítási indítvány előterjesztésére, illetve bizonyítási eszköz rendelkezésre bocsátására legkésőbb az első tárgyaláson van lehetőség. A bíróság legfeljebb tizenöt napos határidő tűzésével ezt követően is engedélyezheti bizonyítási indítvány előterjesztését, illetve bizonyítási eszköz rendelkezésre bocsátását, ha

- a felperes a keresetét az első tárgyaláson megváltoztatja,
- a felperes keresetét a jogsérelem orvoslására tett cselekményre kiterjeszti, vagy
- az az anyagi pervezetése folytán vált szükségessé.¹⁸³

A megelőző eljárás idején fennálló, de a megelőző eljárásban nem értékelt tényre, körülményre a felperes vagy az érdekelt akkor hivatkozhat, ha azt a megelőző eljárásban a közigazgatási szerv az arra való hivatkozása ellenére nem vette figyelembe, azt önhibáján kívül nem ismerte, illetve arra önhibáján kívül nem hivatkozott.

Amennyiben a megelőző eljárás hivatalból indult, és a fél az abban megállapított tényállás megalapozatlanságát, hiányosságát vagy iratellenességét valószínűsíti, a bíróság a közigazgatási szervet a tényállás valóságának bizonyítására kötelezi.¹⁸⁴

A megelőző eljárásban kirendelt igazságügyi szakértő szakvéleménye a bíróság által kirendelt szakértő szakvéleményének minősül. A perben ugyanazon szakkérdés tárgyában szakértőként első sorban a megelőző eljárásban kirendelt igazságügyi szakértő alkalmazandó.¹⁸⁵

A bíróság a bizonyítékokat egyenként és összességükben, a megelőző eljárásban megállapított tényállással összevetve értékeli.

Emellett a bíróság hivatalból is elrendelheti a bizonyítást

- az olyan tény, körülmény alátámasztására szolgáló bizonyítékok tekintetében, amelyeket hivatalból kell figyelembe vennie,
- ha törvény így rendelkezik.

A bíróság ilyenkor a bizonyítás hivatalbóli elrendeléséről a feleket tájékoztatja, és felhívja őket észrevételeik, és az ezekre vonatkozó bizonyítékok – vagy a bíróság által meghatározott bizonyítékok – előterjesztésére.¹⁸⁶

g) Az eljárás megszüntetése

A bíróság az eljárást bármely szakaszában *megszünteti*, ha

- a keresetlevél visszautasításának lett volna helye,
- a felperes törvényes képviselőjét mellőzték, és e hiányt a kitűzött, illetve meghosszabbított határidő alatt vagy legkésőbb az annak lejártát közvetlenül követő tárgyalás berekesztéséig sem pótolták,
- a felperes keresetétől elállt,
- a felperes halála vagy megszűnése esetén a bíróság a perbelépésre vagy perbevonásra irányuló kérelmet elutasítja,

¹⁸² Ld. a Kp. 77. §-át.

¹⁸³ Ld. a Kp. 78. §-át.

¹⁸⁴ Ld. a Kp. 79. §-át.

¹⁸⁵ Ld. a Kp. 80. §-át.

¹⁸⁶ Ld. a Kp. 78. §-át.

- a meghalt vagy megszűnt felperesnek nincs jogutódja, a jogutód nem lép perbe vagy őt nem vonják perbe,
- a jogi képviselő közreműködésével eljárni köteles felperes a hiányzó vagy megszűnt jogi képviselőtől pótlásáról felhívás ellenére a törvényben meghatározott vagy bíróság által megállapított határidő alatt nem gondoskodik,
- a közigazgatási szerv vagy jogorvoslati szerve a jogsérelmet a kereseti kérelemnek eleget téve orvosolta,
- a bíróság az alperes kérelmére a külföldi felperest a perrel felmerülő költségek fedezése végett biztosítékkadásra kötelezte, de a felperes a kitűzött, illetve meghosszabbított határidő alatt vagy legkésőbb az annak lejártát közvetlenül követő tárgyalás berekesztéséig biztosítékot nem adott.¹⁸⁷

Emellett a bíróság megszüntetheti az eljárást, ha a felperes a kérelmére kitűzött tárgyalást elmulasztja, vagy a megadott elérhetőségein nem tartható a felperessel kapcsolat, és az alperes az eljárás folytatását nem kéri.¹⁸⁸

h) A bíróság döntései

A határozatok fajtái a Kp.-ben a közigazgatási eljárási szakaszhoz hasonlóan érdemi és eljárási természetűek lehetnek: a bíróság *a per érdemében ítélettel, a per során felmerült minden más kérdésben pedig végzéssel dönt.*¹⁸⁹

A Kbt. szerint, ha nincs szükség bizonyítási eljárás lefolytatására, vagy tárgyaláson kívüli eljárás esetén a bíróság hatvan napon belül dönt.¹⁹⁰

A bíróság *döntési jogosítványának azonban vannak bizonyos korlátai:*¹⁹¹

- a bíróság a közigazgatási tevékenység jogszerűségét a kereseti kérelem korlátai között vizsgálja, mégpedig – ha törvény eltérően nem rendelkezik – a megvalósításának időpontjában fennálló tények alapján;

A tiltott keresetváltoztatással kapcsolatban a Kúria kiemelte, hogy a közigazgatási perben sajátos szabályok érvényesülnek, melyek a jogszerűségi felülvizsgálatból erednek, azaz nem lehet időbeli korlát nélkül új tényekre hivatkozni vagy új jogszabálysértéseket megjelölni.¹⁹²

A közigazgatási határozat törvényessége csak úgy ítéltető meg, ha a bíróság azt a meghozatala időpontjában hatályos jogszabályokkal veti össze, illetve az eljárás megindításakor az eljárás alapjául szolgáló tényálláshoz viszonyítva ítéli meg. Az idő múlása, a jogszabályok módosulása és a körülmények változása nem tehet egy határozatot jogszerűvé vagy jogsértővé. A KGD 2010.189. számú eseti döntés megfogalmazta, az a tény is határozathozatalakor fennálló, amelyről a hatóság korábban nem szerzett tudomást, csak a perben került tisztázásra, és amelynek figyelembevételével dönthető el a jogvita.¹⁹³

- a bíróság hivatalból veszi figyelembe
 - a vitatott közigazgatási cselekmény semmisségi vagy törvényben meghatározott más érvénytelenségi okát, illetve az olyan lényeges alaki hiányosságot, amely miatt a közigazgatási cselekményt nem létezőnek kell tekinteni,

¹⁸⁷ Ld. a Kp. 81. §-át.

¹⁸⁸ Ld. a Kp. 82. §-át.

¹⁸⁹ Ld. a Kp. 84. §-át.

¹⁹⁰ Ld. a Kbt. 172. § (5) bekezdését.

¹⁹¹ Ld. a Kp. 85. §-át.

¹⁹² Ld. a Kúria Kfv.I.35.206/2015/4. számú ítéletét.

¹⁹³ Ld. a Kúria Kfv.I.35.697/2011/3. számú ítéletét.

- a közigazgatási cselekménynek az ügyben nem alkalmazandó jogszabályi rendelkezésre alapítását,
- a törvényben meghatározott egyéb tényt vagy körülményt.
- a bíróság a hivatalbóli vizsgálat elrendeléséről a feleket tájékoztatja, egyúttal felhívja a feleket, hogy észrevételeiket és az azokra vonatkozó bizonyítékokat – vagy a bíróság által meghatározott bizonyítékokat – terjesszék elő;
- a mérlegelési jogkörben megvalósított közigazgatási cselekmény jogszerűsége körében a bíróság azt is vizsgálja, hogy a közigazgatási szerv hatáskörét a mérlegelésre való felhatalmazásának keretei között gyakorolta-e, a mérlegelés szempontjai és azok okszerűsége a közigazgatási cselekményt tartalmazó iratból megállapíthatóak-e;
- a bíróságot határozatának meghozatalában más hatóság döntése, illetve az abban megállapított tényállás fő szabály szerint nem köti.

A bíróság érdemi döntése *az ítélet*, amelyben a perben érvényesített valamennyi kereseti kérelemről döntést kell hozni. Kivételesen lehetőség van arra is, hogy a bíróság egyes kereseti kérelmekről vagy a kereseti kérelemnek önállóan elbírálható egyes részeiről részítélettel is határozzon, ha ebben a vonatkozásban további tárgyalásra nincs szükség.

A Kp. nagyon fontos rendelkezése, hogy amennyiben a bíróság úgy dönt, hogy a közigazgatási hatóságnak meg kell ismételnie az eljárását, a bíróságnak a közigazgatási szervnek határozott, a megállapított jogsértés orvoslásának valamennyi lényeges pontjára kiterjedő iránymutatást kell adnia az ítéletben elrendelt új eljárás, vagyis a megismételt eljárás lefolytatására vagy cselekmény megvalósítására vonatkozóan.

Sajátos, a közigazgatási hatósági szakaszban nem ismert jogintézmény az ún. közbenső ítélet. Ennek az a lényege, hogy a bíróság a közigazgatási tevékenység jogszabályszerűségéről dönt előzetesen, vagy a perben érvényesített jog fennállását előzetesen megállapíthatja, ha a közigazgatási tevékenység jogszabályszerűsége vagy a keresettel érvényesített jog fennállása és az ennek alapján a felet megillető követelés vagy őt terhelő fizetési kötelezettség összege tekintetében a vita elkülöníthető.

A bíróság a kihirdetett ítélet rendelkező részét a kihirdetést követő munkanaptól a bíróság kezelőirodáján a felek számára elérhetővé teszi.

Tekintsük át, milyen döntést hozhat a bíróság:

- A bíróság *a keresetet elutasítja*, ha
 - a kereset alaptalan,
 - a felperes jogának vagy jogos érdekének közvetlen sérelme nem állapítható meg,
 - olyan eljárási szabályszegés történt, amelynek az ügy érdemi elbírálására lényeges kihatása nem volt.¹⁹⁴
- *a keresetnek helyt ad*, ha a bíróság a jogsértést – a kereset alapján vagy hivatalból – megállapítja,
 - a közigazgatási cselekményt megváltoztatja, megsemmisíti, hatályon kívül helyezi, illetve az általános hatályú rendelkezésnek az ügyben való alkalmazását kizárja,
 - szükség esetén a közigazgatási cselekmény megsemmisítése, hatályon kívül helyezése, illetve az általános hatályú rendelkezés ügyben való alkalmazásának kizárása mellett a közigazgatási szervet új eljárásra kötelezi,
 - a közigazgatási szervet marasztalja, vagy
 - az előzőekben említett egyes jogkövetkezményeket együttesen is alkalmazhatja.

A jogsértés megállapítása esetén a bíróság hivatalból kötelezi a közigazgatási szervet a tevékenység jogsértő következményének elhárítására.¹⁹⁵

¹⁹⁴ Ld. a Kp. 88. §-át.

¹⁹⁵ Ld. a Kp. 89. §-át.

Az általános hatályú rendelkezés megsemmisítésének vagy hatályon kívül helyezésének csak akkor van helye, ha azt a törvényességi felügyeletet vagy törvényességi ellenőrzést gyakorló szerv, ennek hiányában az ügyész indítványozta.¹⁹⁶

- *a jogsértő közigazgatási cselekményt megváltoztatja*, ha
 - az ügy természete azt megengedi, a tényállás megfelelően tisztázott, és a rendelkezésre álló adatok alapján a jogvita véglegesen eldönthető; illetve
 - ha az ügy természete azt megengedi, a bíróság a közigazgatási cselekményt akkor is megváltoztatja, ha a megismételt eljárásban a közigazgatási szerv azonos jogi vagy tényhelyzet alapján a bíróság jogerős ítéletével ellentétes cselekményt tett.¹⁹⁷

Megváltoztatásnak úgy is helye van, hogy a bíróság a fizetési kötelezettség megváltoztatott összegének megállapítása nélkül annak kiszámítására az ítéletben pontos iránymutatást ad.

A közigazgatási szerv a bíróság ítéletének közlését követően haladéktalanul, de legkésőbb tizenöt napon belül kiszámítja a fizetési kötelezettség pontos összegét, és arról tájékoztatja a bíróságot, a felperest és az érdekeltet. A felperes és az érdekelt nyolc napon belül vitathatja a számítás helyességét, annak megalapozottsága esetén a bíróság a kötelezettség ismételt kiszámítását rendelheti el.

A fizetési kötelezettség összege a bíróság általi jóváhagyással az ítélet részévé válik. A perorvoslati kérelem benyújtására nyitva álló határidő a jóváhagyó végzés közlését követő napon kezdődik. A közigazgatási szerv számítása ellen egyébként jogorvoslatnak nincs helye.¹⁹⁸

A megváltoztatás tekintetében a Kbt. sajátos szabályokat is meghatároz:

- ha a bíróság a Közbeszerzési Döntőbizottság határozatát megváltoztatja – ideértve a bíróság összegét is – alkalmazhatja a 165. § (3), (6) bekezdése szerinti jogkövetkezményeket.¹⁹⁹
- Ha a bíróság a Közbeszerzési Döntőbizottság határozatának megváltoztatása körében megállapítja a szerződés semmisségére vonatkozó, a Kbt. 137. § (1) bekezdése szerinti jogsértés megvalósulását, hivatalból vizsgálja a 137. § (3) bekezdésének²⁰⁰ alkalmazhatóságát, és ítéletében megállapítja a jogsértésre tekintettel a szerződés semmisségét vagy azt, hogy a 137. § (3) bekezdésében foglalt feltételek fennállására tekintettel nem semmis. Ha a bíróság ilyenkor megállapítja, hogy a szerződés nem semmis, bíróságot szab ki, amelynek összege – az eset összes körülményét figyelembe véve – legfeljebb a szerződés értékének 15%-a.
- Ha a bíróság megállapítja a szerződés érvénytelenségét, egyúttal megvizsgálja, hogy a teljesített szolgáltatások jellegére tekintettel a szerződéskötés előtt fennállott helyzet természetben visszaállítható-e. Ha megállapítja, hogy az eredeti állapot helyreállítása a szerződés érvénytelenségéből fakadó jogkövetkezmények alkalmazása körében nem lesz lehetséges, bíróságot szab ki, amelynek összege – az eset összes körülményét figyelembe véve – legfeljebb a szerződés értékének 15%-a.

¹⁹⁶ Ld. a Kp. 89. § (4) bekezdését.

¹⁹⁷ Ld. a Kp. 90. §-át.

¹⁹⁸ Ld. a Kp. 91. §-át.

¹⁹⁹ Ld. a Kbt. 172. § (1) bekezdését.

²⁰⁰ Ld. a Kbt. 137. § (3) bekezdését: Az (1) bekezdéstől eltérően a szerződés nem semmis, ha kiemelkedően fontos közérdek fűződik a szerződés teljesítéséhez. A szerződéshez közvetlenül kapcsolódó gazdasági érdek (így különösen a késedelmes teljesítésből, az új közbeszerzési eljárás lefolytatásából, a szerződő fél esetleges változásából vagy az érvénytelenségből következő kötelezettségekből eredő költség) nem tekinthető kiemelkedően fontos közérdeknek, a szerződés érvényességéhez fűződő további gazdasági érdekek pedig kizárólag akkor, ha a szerződés érvénytelensége aránytalan következményekkel járna.

- A bíróság a közigazgatási cselekményt – a közlésére visszamenőleges hatállyal – *megsemmisíti*, ha
 - a közigazgatási cselekmény semmis vagy jogszabályban meghatározott okból érvénytelen, vagy olyan lényeges alaki hiányosságban szenved, amely miatt nem létezőnek kell tekinteni,
 - a megelőző eljárás lényeges szabályainak megszegésével okozott jogsérelem a perben nem orvosolható,
 - a közigazgatási szerv cselekményét kizárólag az ügyben nem alkalmazható jogszabályi rendelkezésre alapította, vagy
 - a közigazgatási cselekmény megváltoztatásának nincs helye.

Amennyiben a közérdek védelme, a jogbiztonság vagy az ítélettel érintett személyek különösen fontos érdeke indokolja, a bíróság a közigazgatási cselekményt a hatályvesztés időpontjának pontos megjelölésével helyezi hatályon kívül.²⁰¹

- ítéletében *a jogsértés tényét állapítja meg*, ha megváltoztatás, megsemmisítés vagy marasztalás nem lehetséges, és a megállapításhoz a felperesnek vagy az érdekeltnek fontos érdeke fűződik, vagy a jogsérelem így elhárítható.²⁰²

Ahogy arra a Döntőbizottság esetében már utaltunk, a közigazgatási határozathoz a véglegesség jogintézménye kapcsolódik, míg a bírósági ítélethez az ún. *anyagi jogerőhatás*. Ez lényegében azt jelenti, hogy a közigazgatási tevékenység jogszerűségének vizsgálata tárgyában hozott ítélet jogereje kizárja, hogy ugyanazon közigazgatási tevékenység jogszerűségének vizsgálatára a felek vagy az érdekeltek új keresetet indíthassanak vagy azt egyébként vitássá tehessek.²⁰³

A bíróság határozatát teljesítési határidő hiányában a jogerőre emelkedését követő napon kell teljesíteni, és a jogerőre emelkedésétől kezdve végrehajtható.

A határozatok teljesítésével kapcsolatban kiemelendő a Kp. XXVI. Fejezete, amely igen jelentős változást hozott a közigazgatási perjogban.

A közigazgatási szervnek a jogerős határozatban megállapított, ennek hiányában a jogszabályban meghatározott határidőn belül kell a megismételt eljárást lefolytatnia vagy a közigazgatási cselekményt megvalósítania. A bíróság határozatának rendelkező része és indokolása a megismételt eljárásban és a cselekménynek a bíróság határozatával elrendelt megvalósítása során is köti az eljáró közigazgatási szerveket.²⁰⁴

A *teljesítés kikényszerítése iránti kérelemben*²⁰⁵ a felperes vagy az érdekelt a teljesítési határidő leteltétől számított kilencven napon belül a teljesítés kikényszerítése érdekében kérelemmel fordulhat az elsőfokú határozatot hozó bírósághoz, ha a közigazgatási szerv a teljesítési határidőn belül nem tett eleget

- a bíróság új eljárás lefolytatására kötelező jogerős határozatában foglaltaknak, vagy
- a mulasztási ítéletből származó kötelezettségének.

A kérelem alapján a bíróság tizenöt napon belül határidő tűzésével felhívja a közigazgatási szervet arra, hogy teljesítse kötelezettségét, vagy adjon magyarázatot a teljesítés elmaradására, a magyarázatot alátámasztó iratok egyidejű megküldése mellett. Ha a közigazgatási szerv a felhívás alapján teljesít, a bíróság az eljárást megszünteti, és a közigazgatási szervet a kérelmező költségeinek megtérítésére kötelezi. Amennyiben azonban a közigazgatási szerv a teljesítés elmaradására nem ad magyarázatot vagy az nem alapos, a bíróság a közigazgatási szervet – a kérelmező költségeinek megtérítésére kötelezés mellett – teljesítési bírsággal sújtja, amelynek összege az ügy körülményeihez és

²⁰¹ Ld. a Kp. 92. §-át.

²⁰² Ld. a Kp. 93. §-át.

²⁰³ Ld. a Kp. 96. §-át.

²⁰⁴ Ld. a Kp. 97. §-át.

²⁰⁵ Ld. a Kp. 151-152. §-át.

a kötelezettségzegés súlyához igazodóan százezer és tízmillió forint között állapítható meg. A teljesítési bírság ismételten kiszabható, ha a teljesítésre észszerű időn belül nem került sor.

A bíróság – a teljesítési bírság ismételt kiszabása helyett vagy mellett – a közigazgatási szerv vezetőjét az ügy körülményeihez és a kötelezettségzegés súlyához igazodó mértékű pénzbírsággal sújthatja.

Végezetül ki kell emelnünk a bíróság döntése kapcsán az *előzetes végrehajthatóság* kérdéskörét. Az előzetesen végrehajthatóvá nyilvánított határozat ugyanis már a jogerőre emelkedést megelőzően végrehajtható.

A bíróság az olyan határozatot nyilvánítja hivatalból előzetesen végrehajthatóvá, amely esetében az előzetes végrehajthatóságot a törvény elrendeli, illetve kérelemre az azonnali jogvédelem szabályainak megfelelő alkalmazásával.

Az előzetes végrehajtást elrendelő határozat ellen nyolc napon belül fellebbezésnek van helye.²⁰⁶

A Kbt. szerint a bíróság határozatát, annak meghozatalától számított tizenöt napon belül *írásba foglalja* és a felek részére kézbesíti.²⁰⁷

A bíróság az ítéletét és a keresetlevelet visszautasító, valamint az eljárást megszüntető végzését annak felek részére történő kézbesítésével egyidejűleg a közbeszerzésekért felelős miniszternek is kézbesíti.²⁰⁸

i) Jogorvoslat a bíróság döntése ellen

A Kp. értelmében, ha törvény kifejezetten lehetővé teszi, az elsőfokú ítélet ellen jogszabálysértésre hivatkozással fellebbezéssel lehet élni. A Kbt. szerint a bíróság határozata ellen fellebbezésnek *nincs helye*, kivéve, ha a bíróság a Közbeszerzési Döntőbizottság határozatát megváltoztatja.²⁰⁹

A Kp. által biztosított ún. rendkívüli perorvoslatok ugyanakkor a felek rendelkezésére állnak: ezek a *felülvizsgálat* és a *perújítás*.

A felülvizsgálati eljárás lényege az alábbiak szerint foglalható össze:²¹⁰

- a felülvizsgálati ügyekben a Kúria jár el;
- a felülvizsgálati kérelmet az elsőfokú határozatot hozó bíróságnál a jogerős határozat közlésétől számított harminc napon belül kell jogi képviselő útján benyújtani. A határidő elmulasztása miatt a határidő lejártát követő tizenöt napon belül van helye igazolásnak;
- a felülvizsgálati kérelemben nem lehet hivatkozni új jogalapra és olyan új tényre, körülményre, amely nem volt sem az elsőfokú, sem a másodfokú eljárás tárgya;
- a felülvizsgálati kérelemben meg kell jelölni a kérelem befogadhatóságának okát, azonban annak fennállását bizonyítani indokolni nem kell. A Kp. 118. § (1) bekezdés b) pontja szerinti ok esetében meg kell jelölni azt a közzétett kúriai határozatot és annak azt a részét, amelytől a felülvizsgálni kért határozat jogkérdésben eltér. A fél által megjelölt befogadhatósági okhoz a bíróság nincs kötve;
- a Kúria a felülvizsgálati kérelmet akkor fogadja be, ha
 - a) az ügy érdemére kiható jogszabálysértés vizsgálata
 - aa) a joggyakorlat egységének vagy továbbfejlesztésének biztosítása,
 - ab) a felvetett jogkérdés különleges súlya, illetve társadalmi jelentősége,

²⁰⁶ Ld. a Kp. 98. §-át.

²⁰⁷ Ld. a Kbt. 172. § (7) bekezdését.

²⁰⁸ Ld. a Kbt. 172. § (8) bekezdését.

²⁰⁹ Ld. a Kbt. 172. § (6) bekezdését.

²¹⁰ Ld. a Kp. 115-121. §-át.

- ac) az Európai Unió Bírósága előzetes döntéshozatali eljárásának szükségessége,
 ad) a kérelmező alapvető eljárási jogának valószínűsíthető sérelme, vagy az ügy érdemére kiható egyéb eljárási szabályszegés, illetve
- b) a Kúria közzétett határozatától jogkérdésben való eltérés miatt indokolt;
- a felülvizsgálati kérelem benyújtásának a felülvizsgálni kért bírósági határozat és az annak alapjául szolgáló közigazgatási cselekmény hatályosulására nincs halasztó hatálya, azonban a felülvizsgálati kérelemmel egyidejűleg azonnali jogvédelem iránti kérelem is előterjeszthető;
 - ha a felülvizsgálni kért határozat az ügy érdemére kiható módon jogszabálysértő, illetve a Kúria közzétett határozatától jogkérdésben eltér, a bíróság a jogerős határozatot a Kúria a jogerős határozatot egészben vagy részben hatályon kívül helyezi, és szükség esetén az ügyben eljárt elsőfokú vagy másodfokú bíróságot új eljárás lefolytatására és új határozat hozatalára utasítja, vagy úgy változtatja meg, hogy a megtámadott közigazgatási cselekményt megsemmisíti, és a közigazgatási szervet új eljárás lefolytatására kötelezi. Ha a felülvizsgálni kért határozat a jogszabályoknak megfelel, vagy olyan eljárási szabálysértés történt, amely az ügy érdemi elbírálására nem hatott ki, illetve az a Kúria közzétett határozatától jogkérdésben nem tér el, a Kúria a megtámadott határozatot hatályában fenntartja.

Perújítási eljárásra abban az esetben kerülhet sor,²¹¹ ha

- a jogerős ítélet és az eljárást befejező érdemi határozat ellen a polgári perrendtartás szabályai szerint van helye perújításnak.²¹² Ez azt jelenti, hogy a jogerős ítélet és az ítélet hatályával rendelkező határozatok ellen perújításnak van helye, ha
 - a fél olyan tényre vagy bizonyítékra, illetve olyan jogerős bírói vagy más hatósági határozatra hivatkozik, amelyet a bíróság a perben nem bírált el, feltéve, hogy az – elbírálása esetén – rá kedvezőbb határozatot eredményezhetett volna,
 - a fél az ítélet hozatalában részt vett bírónak, az ellenfélnek vagy másnak a bűncselekménye miatt törvény ellenére lett pervesztes,
 - a fél az Emberi Jogok Európai Bíróságának az 1993. évi XXXI. törvénnyel kihirdetett, az emberi jogok és az alapvető szabadságok védelméről szóló, Rómában, 1950. november 4-én kelt Egyezményben vagy annak kiegészítő jegyzőkönyveiben meghatározott valamely jog megsértését megállapító saját ügyében hozott ítéletére hivatkozik, feltéve, hogy az ügyében hozott jogerős ítélet ugyanezen a jogsértésen alapul, és az Emberi Jogok Európai Bíróságától elégtételt nem kapott, vagy a sérelem kártalanítással nem orvosolható,
 - a perben hozott ítéletet megelőzően ugyanarra a jogra nézve már korábban jogerős ítéletet hoztak,
 - a keresetlevelet vagy más iratot a fél részére a hirdetményi kézbesítés szabályainak megsértésével hirdetmény útján kézbesítették.
- a bíróság a perújítási kérelmet visszautasítja, ha a perújítást törvény kizárja;
- ha a közigazgatási szervet új eljárásra utasító jogerős bírósági ítélet ellen a fél perújítási kérelmet terjesztett elő, a perújítási eljárás megindításáról az elsőfokú bíróság értesíti az új eljárásra kötelezett közigazgatási szervet, amely a megismételt eljárást a bíróság ilyen irányú kezdeményezése esetén felfüggeszti, egyébként pedig felfüggesztheti.

²¹¹ Ld. a Kp. 122. §-át.

²¹² Ld. a Pp. 339. §-át.

2. A MAGÁNJOGI JELLEGŰ KÖZBESZERZÉSI JOGORVOSLATOK

2.1. A szerződés módosítása érvénytelenségének megállapítása iránti polgári per

Az előző fejezettől eltérően a közbeszerzési eljárással összefüggésben keletkezhetnek olyan polgári jogi igények, amelyek elbírálására kizárólag a polgári ügyekben eljáró, ún. rendes bíróság jogosult. Az ilyen perek csoportjából a Kbt. 175. § (1) bekezdése külön is nevesíti a szerződés módosítása érvénytelenségének megállapítása iránti polgári pertípust.

Amennyiben ugyanis a Közbeszerzési Hatóság hatósági ellenőrzés során megállapítja, hogy a szerződés tartalma valószínűsíthetően a Kbt.-be – konkrétan annak 142. § (3) bekezdésébe²¹³ – ütközik, az ellenőrzés befejezésétől számított harminc napon belül *pert indít a szerződésmódosítás érvénytelenségének kimondása és az érvénytelenség jogkövetkezményeinek alkalmazása iránt*.

A Közbeszerzési Hatóság hatáskörének részletszabályai a Kbt. XXIII. fejezetében található, míg a hatósági ellenőrzés részletszabályait a közbeszerzési eljárás eredményeként megkötött szerződések teljesítésének és módosításának Közbeszerzési Hatóság által végzett ellenőrzéséről szóló 308/2015. (X. 27.) Korm. rendelet határozza meg.

Ahogy a fentiekből is látható, a Hatóság nem hoz döntést a szerződés módosításának jogellenes volta tekintetében, elegendő azt csupán valószínűsítene.

A perindításról a Közbeszerzési Hatóság a honlapján tájékoztatást tesz közzé. A tájékoztatás tartalmazza az adott ügy megnevezését (adott esetben a kapcsolódó közbeszerzési eljárás megjelölését), a keresetlevél benyújtásának időpontját, valamint a peres felek megnevezését.

Az ilyen típusú per kapcsán a bíróságnak abban kell állást foglalnia, hogy vajon az adott szerződésmódosítás összhangban áll-e a Kbt.-ben nevesített kógens feltételekkel. „A közbeszerzési törvény szerződésmódosításra vonatkozó 141. §-a szerinti rendelkezések teljességgel kógenssek, azaz csakis akkor lehet a szerződést módosítani, ha a törvényben tételesen felsorolt esetek fennállnak. Ugyanakkor előfordul olyan eset, amikor az ajánlatkérő és az ajánlattevő a kógens jogszabályi rendelkezések keretei közé beilleszthető módon, de egymással „együttműködve” szerződést módosítanak, így a nyertes ajánlattevő mentesül például késedelmi kötbér, vagy egyéb, szerződést megerősítő biztosíték megfizetése alól, ezzel viszont megsértik a felek a közpénzekkel való felelős gazdálkodás elvét a szerződés teljesítése során. Ezért szükséges dogmatikailag a független polgári bíróság igénybevétele annak megállapítása céljából, hogy megengedhető-e a felek „színelte” szerződésmódosítása, avagy sem.”²¹⁴

Amennyiben a bíróság a perben megállapítja a szerződés módosításának az érvénytelenségét, az érvénytelenség jogkövetkezményeit a Ptk.-ban foglaltak szerint alkalmazza, továbbá bírságot köteles kiszabni, amelynek összege – az eset összes körülményét figyelembe véve – legfeljebb a szerződés értékének 15%-a.

²¹³ A hivatkozott rendelkezés szerint semmis a szerződés módosítása, ha az arra irányul, hogy a nyertes ajánlattevőként szerződő felet mentesítsék az olyan szerződésszegés (illetve szerződésszegésbe esés) és annak jogkövetkezményei – ide nem értve a felmondás vagy elállás jogának gyakorlását – alkalmazása alól, amelyért felelős (illetve felelős lenne), vagy amely arra irányul, hogy az ajánlatkérő átvállaljon a nyertes ajánlattevőt terhelő többletmunkaköltségeket vagy indokolatlanul egyéb, a szerződés alapján a nyertes ajánlattevőt terhelő kockázatokat.

²¹⁴ Szilágyi Norbert: A közbeszerzéssel kapcsolatos polgári perek gyakorlata (2017) (ESz, 2017/2., 36–45. o.)

2.2. A közbeszerzésekkel kapcsolatos egyéb polgári perek

Az előző pontban kiemelt pertípus mellett a szerződés jogsértés miatti semmissége okán számos további polgári jogi igény merülhet fel.²¹⁵

Minden, a közbeszerzésre, illetve a közbeszerzési eljárásra vonatkozó jogszabályok megsértésére alapított bármely egyéb polgári jogi igény érvényesíthetőségének feltétele, hogy a Közbeszerzési Döntőbizottság véglegesen, illetve a Közbeszerzési Döntőbizottság határozatával szemben korábban folyamatban lévő közigazgatási perben a bíróság a szerződés semmisségét, egyéb polgári jogi igény esetében pedig *a jogsértést jogerősen megállapítsa*, ennek hiányában a bíróság a keresetet ítéletével elutasítja.

Tekintsük át röviden a Kbt. vonatkozó rendelkezéseit:²¹⁶

a) Sajátos kártérítési per – a felmerült költségek megtérítésére való kötelezés

Ha az ajánlattevő *kártérítésként* kizárólag az ajánlat elkészítésével és a közbeszerzési eljárásban való részvétellel kapcsolatban *felmerült költségeinek megtérítését* követeli az ajánlatkérőtől, e kártérítési igény érvényesítéséhez elegendő azt bizonyítania, hogy

- az ajánlatkérő megsértette a közbeszerzésre, illetve a közbeszerzési eljárásra vonatkozó jogszabályok valamely rendelkezését,
- valódi esélye volt a szerződés elnyerésére, valamint
- a jogsértés kedvezőtlenül befolyásolta a szerződés elnyerésére vonatkozó esélyét.

b) A tipikus közbeszerzési kártérítési perek

Az a) pontban jelzetteket nem kell alkalmazni, ha a polgári jogi igény érvényesítése, illetve a szerződés érvénytelenségére történő hivatkozás

- a szerződés időtartamára, biztosítékaira, illetve a szerződés teljesítésére vonatkozó feltételekre irányadó sajátos rendelkezéseken [a Kbt. a 133-135. §-án],
- a szerződés teljesítésében részt vevőkre vonatkozó szabályokon [a Kbt. 138-140. §-on],
- a semmis a szerződés módosítására vonatkozó rendelkezéseken [a Kbt. 142. §-ának (3) bekezdésén], vagy
- a Kbt.-nek vagy végrehajtási rendeleteinek a szerződés tartalmi elemeit meghatározó más rendelkezéseinek megsértésén alapul.
- A szerződés közbeszerzési jogsértés miatti érvénytelenségének megállapítása vagy az érvénytelenség jogkövetkezményeinek alkalmazása iránt *a szerződést el nem nyert, az érintett közbeszerzési eljárásban részt vett ajánlattevő* akkor indíthat pert, ha a szerződés érvénytelenségére vonatkozóan közvetlen jogi érdekét igazolja. A közvetlen jogi érdeket nem alapozza meg önmagában az a tény, hogy az ajánlattevő a közbeszerzési eljárásban érvényes ajánlatot tett. Az ajánlatkérő eljárást lezáró döntésén alapuló, a Kbt. szerinti szerződéskötési kötelezettség hiányában a bíróság nem írhat elő ajánlatkérő részére szerződéskötési kötelezettséget.

A Közbeszerzési Döntőbizottság, illetve a Közbeszerzési Döntőbizottság határozata elleni közigazgatási perben eljáró bíróság szerződés semmisségének megállapítása tárgyában hozott döntése a polgári perben eljáró bíróságot köti.

²¹⁵ Ld. a Kbt. 164-165. §-át.

²¹⁶ Ld. a Kbt. 177. §-át.

Ha a polgári perben eljáró bíróság a Kbt. 137. § (1) bekezdésében meghatározott jogsértés miatt semmis szerződés esetén az érvénytelenség jogkövetkezményeinek alkalmazása körében – a Közbeszerzési Döntőbizottság határozatától, illetve a Közbeszerzési Döntőbizottság határozata elleni közigazgatási perben hozott ítéletétől eltérően – megállapítja, hogy

- az eredeti állapot helyreállítása nem lesz lehetséges, bírságot szab ki, amelynek összege – az eset összes körülményét figyelembe véve – legfeljebb a szerződés értékének 15%-a,
- az eredeti állapot helyreállítása lehetséges, úgy – a Közbeszerzési Döntőbizottság, illetve a Közbeszerzési Döntőbizottság határozatával szemben folyamatban volt közigazgatási perben a bíróság döntése alapján – a bírsággal sújtott személy vagy szervezet indíthat pert, illetve perújítási eljárást a bíróság ítéletének jogerőre emelkedésétől számított nyolc napon belül a közigazgatási ügyben eljáró bíróságnál a kiszabott bírság visszatérítése iránt. Ilyenkor a pert a Közbeszerzési Döntőbizottság ellen kell megindítani. Az eljárásra az elsőfokú eljárás szabályai irányadók. A polgári perben eljáró bíróság ítéletének az eredeti állapot helyreállíthatósága tárgyában hozott döntése a közigazgatási ügyben eljáró bíróságot köti. Itt érdemes utalnunk arra is, hogy a Kbt. kimondja, hogy a bírság visszatérítése iránt és az eredeti állapot helyreállíthatósága tárgyában a Közbeszerzési Döntőbizottság határozata elleni közigazgatási perben eljáró bíróság ítéletével szemben perújításnak van helye. A polgári perben eljáró bíróság ítéletének az eredeti állapot helyreállíthatósága tárgyában hozott döntése a közigazgatási ügyben eljáró bíróságot köti.

JOGSZABÁLYTÁR

- 2015. évi CXLIII. tv. a közbeszerzésekről
- 2016. évi CL. törvény az általános közigazgatási rendtartásról
- 2015. évi CCXXII. törvény az elektronikus ügyintézés és a bizalmi szolgáltatások általános szabályairól
- 2017. évi I. törvény a közigazgatási perrendtartásról
- 2016. évi CXXX. törvény a polgári perrendtartásról
- 424/2017. (XII. 19.) Korm. rendelet az elektronikus közbeszerzés részletes szabályairól
- 307/2015. (X. 27.) Korm. rendelet a közszolgáltatók közbeszerzéseire vonatkozó sajátos közbeszerzési szabályokról
- 308/2015. (X. 27.) Korm. rendelet A közbeszerzési eljárás eredményeként megkötött szerződések teljesítésének és módosításának Közbeszerzési Hatóság által végzett ellenőrzéséről
- 310/2015. (X. 28.) Korm. rendelet A tervpályázati eljárásokról
- 321/2015. (X. 30.) Korm. rendelet A közbeszerzési eljárásokban az alkalmasság és a kizáró okok igazolásának, valamint a közbeszerzési műszaki leírás meghatározásának módjáról
- 322/2015. (X. 30.) Korm. rendelet Az építési beruházások, valamint az építési beruházásokhoz kapcsolódó tervezői és mérnöki szolgáltatások közbeszerzésének részletes szabályairól
- 44/2015. (XI. 2.) MvM rendelet A közbeszerzési és tervpályázati hirdetmények feladásának, ellenőrzésének és közzétételének szabályairól, a hirdetmények mintáiról és egyes tartalmi elemeiről, valamint az éves statisztikai összegezésről
- 257/2018. (XII. 18.) Korm. rendelet a felelős akkreditált közbeszerzési szaktanácsadói tevékenységről
- 162/2020. (IV. 30.) Korm. rendelet a Nemzeti Kommunikációs Hivatal jogállásáról és a kormányzati kommunikációs beszerzésekről
- 168/2004. (V. 25.) Korm. rendelet A központosított közbeszerzési rendszerről, valamint a központi beszerző szervezet feladat- és hatásköréről

A Nemzeti Közszolgálati Egyetem kiadványa.

Kiadó:

Nemzeti Közszolgálati Egyetem;
Közigazgatási Továbbképzési Intézet
www.uni-nke.hu

Felelős kiadó:

Dr. Deli Gergely rektor
Címe: 1083 Budapest, Ludovika tér 2.

Kiadói szerkesztő:

Vöröss Ferenc

Tördelőszerkesztő:

Vöröss Ferenc

ISBN 978-963-498-618-8 (PDF)